

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПОЛЬСЬКА ЛІТЕРАТУРА
ПРОГРАМА
для загальноосвітніх навчальних закладів
з навчанням польською мовою

10–11 класи
Профільний рівень

Львів 2017

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна програма з польської літератури для 10–11 класів загальноосвітніх навчальних закладів України з навчанням польською мовою розроблена на основі Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти та відповідно до основних положень «**Концепції Нової української школи**».

Література як навчальна дисципліна, покликана на кращих зразках красного письменства сформувавши особистість творчу, вільну, духовно багату, самостійно мислячу, із широким світоглядом, зі стійкими моральними принципами. Людину, котра любить і пишається здобутками рідної культури, але разом з тим шанує й опановує надбання інших народів, яка усвідомлює власну національну ідентичність й водночас приналежність до цивілізованого світу. Особистість, яка має активну громадянську позицію, відчуває потребу жити й працювати задля України.

Місія літератури як навчального предмету в школі полягає в одуховненні людини. Його треба розуміти як гуманізацію (виховання людського в людині), естетизацію (плекання відчуття краси), етизацію (вироблення стійких етичних правил як законів поведінки в соціумі).

Отже, **основні засади** шкільної літературної освіти визначаються таким чином:

- виховання в учня здатності з високим рівнем адекватності сприймати художні тексти, тобто виховання його як читача з високим рівнем імпліцитності, дає йому, як майбутньому громадянину, ключ до надбань літератури, знайомство з якою багато в чому визначає рівень його інтелектуального та духовного розвитку;

- художньо-образне слово є найбільш ефективним педагогічним інструментом *виховання вихованості*, без якої неможлива гуманізація, етизація та естетизація свідомості майбутнього громадянина;

- рівень усного і письмового мовленнєвого розвитку, що здійснюється на педагогічно скерованому спілкуванні з художніми текстами;

- рівень літературної освіченості є показником естетичного розвитку особистості; медіаосвіта, одним із основних завдань якої є виховання критичного підходу до медіатекстів («медіаекологія»), потреба в інтеграції медіаосвітніх дискурсів у літературну освіту.

Завдання польської літератури як навчального предмета – це засобами мистецтва слова формувати, збагачувати світогляд учня, позитивно впливати на розвиток самосвідомості, виховувати морально-етичні засади, розвивати інтелектуальні, творчі здібності, естетичні смаки. Вивчення літератури сприятиме формуванню освіченої особистості, яка поєднає в собі творчий потенціал у навчанні, ініціативність у саморозвитку та самонавчанні в умовах сучасного світу, здатності ідентифікувати себе як важливу і відповідальну складову суспільства.

Мета навчального предмета: розвиток загальної культури та творчих здібностей учнів, виховання в них світоглядних орієнтирів, вироблення вміння самостійно вивчати художні твори, сприймати втілені в них естетичні, духовні цінності, формування комунікативної літературної компетенції, яка базується на пізнавальних та творчих знаннях і вміннях.

Завдання навчального предмета:

- виховання в учнів почуття національної свідомості;

- сприяння підвищенню мотивації знань з польської мови та літератури, вдосконалення теоретичних, практичних тем;

- формування комунікативної, мовної, мовленнєвої, предметної, прагматичної, соціокультурної компетентностей учнів;

розкриття краси і багатства польської мови, її функціональних образно-виражальних та емоційно-естетичних можливостей;

створення умов для практичного засвоєння учнями основних мовних та літературних понять, їх визначень, літературних норм;

формування в учнів умінь користуватися засобами польської мови в різних мовленнєвих ситуаціях, відповідно до мети спілкування;

вироблення в учнів стійкої мотивації до вивчення польської літератури, формування вміння інтерпретувати художній твір; виховання відчуття краси й виражальних можливостей слова;

формування гуманістичного світогляду духовного світу людини; її моральних і етичних норм, рис характеру;

виховання активного і свідомого читача, підвищення загальної читацької та мовленнєвої культури, розвиток творчих здібностей, бажання до написання творів;

формування ціннісних світоглядних уявлень і усвідомлення пріоритетності загальнолюдських культурних надбань;

вироблення в учнів стійкого уявлення про тематичне та жанрове розмаїття художньої літератури, про основні літературні роди та жанри, їх характерні особливості;

навчання способів пізнання суті літературного твору;

розвиток умінь зіставляти літературу та дійсність (вимисел і реальність);

формування комунікативної компетенції учнів у процесі розгляду чи аналізу літературного твору;

сприяння відчувати духовний світ літературних героїв;

формувати й розвивати в учнів загальнолюдські ціннісні орієнтири;

розвиток уміння сприймати твір як явище мистецтва.

Загально-педагогічні завдання:

розвивати творчий потенціал;

розвивати логічне й образне мислення;

розширювати світогляд, набувати певного життєвого досвіду;

привчати до самовдосконалення;

збагачувати культуру мовлення.

Напрямки:

розвиток мислення учнів;

розширення кругозору знань та відкриття сутності краси;

постійний розвиток особистості;

розвиток шанобливого ставлення до природи;

визначення свого життєвого шляху та вибору майбутньої професії;

виховання впевненості у досягненні успіху.

Пріоритетність програми:

застосування мови у всіх її формах: усній, письмовій, літературній, нормативній;

вдосконалення комунікативних умінь (самоконтроль, самоаналіз, використання різноманітних джерел інформації);

урахування індивідуальних, колективних та вікових особливостей розвитку;

вміння володіти мовою сприяє успіхам у шкільному, професійному житті, а у майбутньому – шлях до самореалізації у суспільстві.

Принципи вивчення літератури:

літературний твір як особливий вид мистецтва, що презентує феномен національної культури;

обсяг, зміст та жанрове розмаїття літературного матеріалу відповідають віковим

особливостям і зацікавленням учнів, рівню їх суспільної та естетичної компетенції;
поглиблення теоретичних знань у процесі виконання практичних завдань;
розвиток аспектів комунікативної діяльності;
опанування різними видами мовленнєвої діяльності.

Предмет «Польська література для загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням польською мовою для 10–11 класів» спрямований на формування цілісного уявлення про літературу як важливу складову національної культури, яка впливає на підвищення загального рівня культури старшокласників, на розвиток їх творчого, інтелектуального потенціалу, вироблення здорового, повноцінного світогляду, у якому переважатимуть критерії толерантності і патріотизму.

Мета старшої школи – сформуванню професійно зорієнтовану особистість, виховати покоління молоді, яке буде здатним робити особистісний духовно-світоглядний вибір і матиме необхідні знання, навички й компетентності для реалізації в суспільстві на різних рівнях для повноцінного утвердження себе в глобалізаційному світі, буде спроможним до навчання упродовж всього життя.

Провідним чинником розвитку такої особистості є формування в учнів здатності визначати і обґрунтовувати власну життєву позицію та застосовувати свої знання у реальних життєвих умовах під час вирішення практичних завдань.

Головним засобом реалізації вказаної мети є запровадження компетентнісного підходу у навчальний процес загальноосвітнього навчального закладу на основі ключових компетентностей як результату навчання.

Розвиток літератур національних меншин є важливим фактором культурного взаємозбагачення і консолідації громадян України, сприяє розвитку громадського взаєморозуміння в умовах полікультурної ситуації в Україні.

Засвоєння основ літератури відкриває шлях до духовного багатства і культури спілкування у різних сферах життя та спрямоване на досягнення спільної мети базової загальної освіти і полягає в розвитку і соціалізації особистості учнів, формуванні національної свідомості, загальної культури. На уроках польської літератури цілісність особистості реалізується в інтелектуальному, духовному і фізичному розвитку.

Випускник старшої школи – це патріот України, який знає і поважає її історію, культуру вільно володіє державною та рідною мовами, спілкується мінімум однією іноземною мовою, має здатність до самоосвіти, виявляє активність і відповідальність у громадському й особистому житті, здатний до підприємливості й ініціативності, має уявлення про світобудову, бережно ставиться до природи, безпечно і доцільно використовує досягнення науки і техніки, дотримується здорового способу життя.

Отже, ціль літературної освіти – засобами предмета допомогти учням в їх самопізнанні та особистому розвитку, життєвому самовизначенні, самоздійсненні, а також сформуванню ключові компетентності, які потрібні учневі як суб'єкту навчально-виховного процесу.

Компетентнісний підхід у навчально-виховному процесі представлено у таблиці.

	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною мовою (і рідною, якщо вони не співпадають)	Уміння: сприймати, розуміти, аналізувати інформацію на мові, яка вивчається; уміти задавати і відповідати на питання; висловлювати думки, вести діалог, дискусію; використовувати різні види читання: ознайомлювальне, вибіркоче, навчальне;

		<p>виступати з усними повідомленнями; складати письмові висловлювання різних типів і стилів мовлення; використовувати українознавчий компонент у різних видах мовленнєвої діяльності; толерантно спілкуватись у полікультурному, поліетнічному суспільстві.</p> <p>Ставлення: розуміння необхідності вдосконалення своїх комунікативних умінь; готовність використовувати мову як засіб пізнання та спілкування; бажання популяризувати Україну, її досягнення; готовність до міжкультурного діалогу.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, посібники; довідники; тексти різних стилів; проектна діяльність; онлайн-курси; онлайн-бібліотеки.</p>
2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: читати і розуміти зміст текстів іноземною мовою, за умови вивчення відповідної іноземної мови в школі; обговорювати прочитані мовою оригіналу та в перекладі польські літературні твори; зіставляти оригінальні тексти з перекладами рідною мовою з урахуванням рівня володіння іноземною мовою.</p> <p>Ставлення: готовність до толерантного міжнаціонального спілкування, міжкультурного діалогу; усвідомлення необхідності вивчення декількох мов з метою розширення інформаційного поля; знайомства з різними культурами;</p> <p>Навчальні ресурси: тексти мовою оригіналу та їх переклади польською мовою; онлайн перекладачі; підручники, посібники, словники.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: перетворювати інформацію з однієї форми в іншу (текст, графік, таблиця, схеми); відокремлювати головну та другорядну інформацію;</p>

		<p>оперувати абстрактними поняттями; встановлювати причинно-наслідкові зв'язки; на основі спостережень формулювати визначення; складати плани до текстів; працювати за алгоритмом, створювати власні алгоритми дій; будувати гіпотези.</p> <p>Ставлення: прагнення висловлюватись логічно та послідовно; чітко подавати інформацію; усвідомлення залежності ефективності дій від постановки мети і чіткого планування.</p> <p>Навчальні ресурси: схеми, плани, алгоритми, тексти різних типів.</p>
4	Основні компетентності в природознавчих науках і технологіях	<p>Уміння: проводити пошукову діяльність; аналізувати і оцінювати діяльність людини, її вплив на навколишній світ; відшукувати причини явищ; визирати умови здійснення проекту; задавати запитання до спостережуваних фактів; описувати результати, формувати висновки; критично оцінювати результати людської діяльності в природному середовищі відображені в художньому тексті; регулювати власну поведінку в докільлі; швидко і ефективно відшукувати потрібну інформацію; представляти результати свого дослідження з використанням комп'ютерних засобів і технологій.</p> <p>Ставлення: інтерес до нових технологій, готовність до оволодіння ними; усвідомлення важливості дослідницької діяльності для вирішення суспільно значущих завдань.</p> <p>Навчальні ресурси: Інтернет; інформаційно-цифрові пристрої; інноваційні технології навчання (інтерактивні, інформаційно-комунікативні) різні джерела інформації: книги, підручники, довідники, карти, енциклопедії, каталоги, словники.</p>
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: діяти за алгоритмом, складати план тексту;</p>

		<p>грамотно й безпечно комунікувати в інформаційному просторі; використовувати нові інформаційно-цифрові засоби для ефективного отримання і передачі інформації; знаходити потрібну інформацію в різних джерелах, як на паперових, так і на електронних носіях, різними мовами; визначати ступінь достовірності інформації шляхом порівняння з інформацією з інших джерел і ставити її під сумнів; ефективно використовувати отриману інформацію відповідно до поставлених цілей і завдань, сфери використання.</p> <p>Ставлення: інтерес до нових інформаційних технологій; прагнення дотримуватися правил спілкування в сучасному інформаційному просторі; критичне осмислення інформації, отриманої з різних джерел; задоволення пізнавальних інтересів в сучасному інформаційному просторі.</p> <p>Навчальні ресурси: електронні презентації; електронні бібліотеки, навчальні сайти; різні інформаційно-цифрові пристрої; телепередачі; навчальні фільми алгоритми, інструкції, плани і т. ін.); записи в соціальних мережах і коментарі до них.</p>
6	Уміння навчатися протягом усього життя	<p>Уміння: адекватно оцінювати свої результати, вкладати свій внесок в роботу групи; швидко адаптуватися до нових вимог і ситуацій; планувати і організовувати власну навчальну діяльність; визначати мету навчальної діяльності, способи її досягнення; читати, використовуючи різні види читання: ознайомлювальне, вибіркоче, вивчальне тощо; здійснювати рефлексію; застосувати комунікативні стратегії відповідно до мети й ситуацій спілкування; користуватися різною довідковою літературою.</p> <p>Ставлення: прагнення до отримання нових знань протягом усього життя;</p>

		<p>готовність удосконалювати власне мовлення впродовж життя; розуміння ролі читання для власного зростання; відповідальне ставлення до свого навчання.</p> <p>Навчальні ресурси: інструкції по самооцінюванню; навчальні тренінги (в тому числі і онлайн тренінги, навчальні онлайн курси); довідкова література; бібліотеки, електронні мережеві бібліотеки.</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: активно і ефективно працювати в команді, використовуючи принципи співробітництва; прогнозувати результати своєї діяльності; представляти власні ідеї та ініціативи, доречно використовуючи мовні та немовні ресурси; використовувати адекватні поставленим цілям і ситуації комунікативні стратегії.</p> <p>Ставлення: усвідомлення ролі комунікативних умінь в досягненні поставлених цілей; готовність брати на себе відповідальність; розуміння взаємозв'язку особистої активності, відповідальності та навчальної, професійної успішності.</p> <p>Навчальні ресурси: презентації, зразки реклами; художні тексти, в яких представлені моделі ініціативної, активної життєвої позиції; самопрезентація; зразки реклами.</p>
8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: аргументовано висловлювати власну громадянську позицію в суспільно – політичних питаннях; критично аналізувати інформацію соціально-політичного характеру; застосовувати комунікативні стратегії в демократичних процедурах; знаходити ненасильницькі рішення в конфліктних ситуаціях; відстоювати права особистості на захист своєї честі і гідності; визначати своє місце і роль в навколишньому світі, сім'ї, державі.</p>

		<p>Ставлення: усвідомлення особистих інтересів в нерозривному зв'язку з інтересами суспільства; прагнення до активної ролі в суспільстві, наполегливість і рішучість у досягненні цілей; повага до закону і правових норм.</p> <p>Навчальні ресурси: проекти соціально-політичної спрямованості; тексти різних видів і стилів, в яких обговорюються важливі соціально-політичні питання.</p>
9	Обізнаність і здатність до самовираження в сфері культури	<p>Уміння: використовувати мову як засіб пізнання національної і світової культури, як засіб культурного самовираження; дотримання норм мовного етикету; оцінка творів мистецтва, враження від них; читати твори літератури, використовувати досвід взаємодії з творами мистецтва в життєвих ситуаціях; аналізувати твори виражаючи власні ідеї, досвід і почуття, добираючи відповідні художні засоби.</p> <p>Ставлення: потреба в читанні як джерелі естетичного задоволення і емоційної рефлексії; інтерес до творів мистецтва; відкритість до міжкультурної комунікації.</p> <p>Навчальні ресурси: виставки, презентації, в тому числі і онлайн виставки; твори різних видів і жанрів мистецтва; проекти культурологічної та мистецтвознавчої спрямованості.</p>
10	Екологічна грамотність і здоровий спосіб життя.	<p>Уміння: враховувати вплив слова на психічне здоров'я людини; відповідально використовувати мовні виражальні засоби; застосувати комунікативні стратегії для протистояння деструктивним та маніпулятивним впливам, що є загрозою здоровому способу життя; сприймати і розуміти інформацію екологічної тематики, правильно її оцінювати і використовувати в конкретній ситуації; оцінювати вплив своїх дій на навколишнє середовище; дбайливо ставитися до природи – джерела життя;</p>

		<p>дотримуватися правил здорового способу життя (особиста гігієна, режим дня, раціон харчування, фізичні вправи);</p> <p>досягнення можливості кар'єрного зростання.</p> <p>Ставлення:</p> <p>толерантність до різних поглядів, здатність довіряти й викликати довіру, співчувати;</p> <p>готовність управляти конфліктом;</p> <p>прагнення до усвідомлення цілісності світу, його взаємозв'язків для розуміння перспектив розвитку суспільства;</p> <p>готовність берегти природні ресурси для життя теперішнього і майбутнього поколінь;</p> <p>ставлення до свого здоров'я як до значущої цінності.</p> <p>Навчальні ресурси:</p> <p>тексти, які містять моделі досягнення свободи особистості;</p> <p>твори, які сприяють гармонізації психоемоційного стану;</p> <p>навчальні тексти і завдання до них, презентації, онлайн-курси з екологічної тематики; здорового способу життя;</p> <p>художні та публіцистичні твори (фрагменти творів), в яких розкривається тема «Природа і людина»).</p>
--	--	--

Навчальна програма з польської літератури укладена на основі Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, в ній враховано сучасні державні вимоги до змісту і рівня навчальних досягнень учнів старшої школи:

вироблення поглибленої мотивації до вивчення польської літератури; формування духовного світу учнів, засвоєння загальнолюдських ціннісних орієнтирів;

сприяння кращому читанню і розумінню прочитаного, розвитку мислення і мовлення учнів;

сприяння кращому розумінню театральних і телевізійних вистав, кінофільмів, за мотивами творів письменників;

використовувати інформацію з фахової літератури, Інтернету, часописів та інших джерел, вміння орієнтуватися в потоці різноманітної інформації;

удосконалення умінь і навичок жанрового і стилістичного розрізнення текстів;

розвиток в учнів таких людських якостей, як доброта, гуманізм, любов до навколишнього середовища, до рідного краю, бережливе ставлення до свого здоров'я, повага до батьків;

вироблення вміння компетентно і цілеспрямовано орієнтуватися в інформаційному і комунікативному сучасному просторі;

спроможність постійно вчитися.

Очікувані результати навчання - цілеспрямовано і стратегічно організований навчальний процес та контроль за ним.

Загальний результат програми з польської літератури для:

учня – стати освіченою і талановитою особистістю, спроможною повноцінно реалізуватися в майбутньому дорослому житті;

учителя передбачається підвищення фахових вимог.

Навчальна програма поглиблює компетентнісну спрямованість навчання, що досягається шляхом:

зменшення обсягу фактологічного матеріалу на користь практичної діяльності, що забезпечує достатню кількість часу для формування предметних і загально-навчальних умінь;

розкриття потенціалу предмета для формування ключових компетентностей;

формування очікуваних результатів навчально-пізнавальної діяльності термінами компетентнісного підходу: знансвий компонент – учень називає, формулює, записує, наводить приклади тощо; діяльнісний компонент – учень розпізнає, розрізняє, описує, аналізує, порівнює, планує, застосовує тощо; ціннісна складова – учень усвідомлює, критично ставиться, оцінює, обґрунтовує, робить висновки, висловлює судження тощо;

виокремлення в переліку очікуваних результатів навчання тих, які стосуються опанування організаційно-діяльнісними умінь, як основою формування суб'єктності учня;

створення переліку умінь, якими повинен оволодіти учень певного класу, за рік навчання;

уведення наскрізних змістових тем (ліній).

Програма враховує пізнавальний, виховний, компетентнісний потенціал предмету.

Польська література є невід'ємним складником національної культури, показником високої духовної та цивілізаційної розвиненості в світовому контексті. Як мистецтво слова, вона є носієм потужного заряду духовної енергії, здатна передавати загальнолюдські й національні цінності від покоління до покоління, культивувати їх у людській душі. Засобами мистецтва слова вона допомагає формувати, збагачувати внутрішній світ людини, формувати сильний характер, широкий світогляд, особисту культуру, спрямовувати морально-етичний потенціал, розвивати інтелект, творчі здібності, естетичний смак.

Польська література, як шкільний предмет, водночас, виконує кілька рівноцінних функцій, серед яких виділяються: естетична, пізнавальна і виховна. Це означає, що кожен запропонований твір не лише відображає певну історично-художню діяльність, а й засобами мистецтва слова виховує людину. Тому, особливий акцент робиться на тих художніх творах, які сприяють зародженню у свідомості та підсвідомості молодої людини якостей позитивної, життєствердної енергії. Адже, в умовах національного державотворення актуалізуються пріоритет людини – гуманіста, людини – патріота, оптимістичні суспільні настрої, духовне здоров'я сучасної людини. Ці твори мають давати естетичне задоволення і моральне осердя (оптимізм, життєствердність, ідея подолання труднощів, воля до перемоги, досягнення мети, тощо).

Відповідно до Державного стандарту, при вивченні предмету «Польська література» в старшій школі закладається естетико-літературна підготовленість, формування суспільно-ціннісних орієнтирів, спроможності вчитися надалі. Передбачається засвоєння певного кола усвідомлених літературних знань (змісту знань, авторів, окремих фактів біографії письменників тощо), уявлень, умінь і навичок оперувати ними у процесі читання творів та їх аналізу.

Змістом літературної освіти в старшій школі передбачається ознайомлення з творчістю талановитих, реалізованих, як творчі особистості, митців. Зокрема, тими високохудожніми текстами, які репрезентують різні етапи літературного процесу, культурно-літературні традиції, пропонується аналіз творів у контексті історико-літературного процесу, як і передбачено Державним стандартом. Це дає можливість у сучасній загальноосвітній школі активізувати морально-етичні аналогії, суспільно-ціннісні орієнтири через естетико-літературознавчі категорії, поняття; зацікавити старшокласників близькими їхній свідомості художніми творами. Таким чином, виховні можливості курсу забезпечуються відомостями про польську літературу, її розвиток, значення в житті людини і суспільства, бесідами про роль держаної мови у формуванні особистості.

У процесі навчання учні мають набути вміння самостійно здобувати знання, працювати з навчальною літературою, різними видами текстів, словниками, довідниками, контролювати правильність і точність своєї діяльності. Формування завдань має нести проблемний характер спрямований на розвиток пізнавальної активності і самостійності учнів, на розвиток творчих особистостей, формування стійкого переконання.

Художній твір – об'єкт вивчення літератури, його духовно-етична та естетична сутність.

Аналіз художнього твору має викликати в учнів усвідомлення спілкування з мистецтвом, а також збудувати патріотичні почуття, розвивати в учнів основні загально-людські цінності, морально-правові якості, відповідальності за власну долю та майбутнє держави.

Навчальна програма представлена в таблиці, яка складається з двох частин. У лівій частині таблиці представлені очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів, а в правій частині – зміст навчального матеріалу.

При плануванні навчальної діяльності, постановці цілей і завдань навчання вчитель співвідносить зміст навчання і його результати з завданням формування ключових компетентностей, які охарактеризовані в таблиці в пояснювальній записці.

У процесі навчання польської літератури в загальноосвітніх навчальних закладах слід дотримуватись наскрізних тем: "Екологічна безпека та сталий розвиток", "Громадянська відповідальність", "Здоров'я і безпека", "Підприємливість та фінансова грамотність", що спрямовані на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях, через використання міжпредметних зв'язків, інтеграцію навчального матеріалу та реалізацію виховного потенціалу уроку.

Навчальний матеріал програми розглядається в хронологічній послідовності і поділяється на окремі розділи. До кожної теми, яка вивчається в 10-11 класах підібрано основні поняття з теорії літератури, які мають засвоїти учні, а також уміння та навички, котрі потрібно в них сформувати.

Запроваджуються спарені уроки, лекції зі складання опорних конспектів, проблемний виклад матеріалу, пошуково-дослідницькі методи, проектна робота, групова робота в класі, конференції, семінарські заняття, дискусії, захист рефератів і проектів.

Учні, працюючи з художнім текстом, аналізуючи літературно-мистецькі явища, висловлюють свої думки, розвивають навички самостійної роботи з додатковою літературою, творчу уяву, досвід емоційно-естетичного сприйняття та оцінки художнього твору.

З метою розвитку естетичних смаків і загальної культури учні старшої школи більше залучаються до практичної позакласної роботи з підготовки та проведення літературно-мистецьких вечорів, читацьких конференцій тощо.

Вивчення програмового матеріалу будується з урахуванням міжпредметних зв'язків та сприяє поглибленому розумінню мовних та літературних явищ, розширенню кругозору учнів, формуванню в них умінь застосовувати суміжні знання з інших предметів. У навчальній програмі художні твори, які вивчаються, безпосередньо пов'язані з реальним життям учнів, спонукають ділитися своїми думками, висловлювати побажання, пропозиції, дискутувати.

Навчальна програма відображає цінності прав людини, підтримує соціальну згуртованість і міжкультурний діалог, має практичну спрямованість, заохочення учнів і включає всіх у таке навчальне середовище, у якому поважають права всіх учасників освітнього процесу, орієнтованого на загальнолюдські цінності, зокрема морально-етичні: гідність, чесність, справедливість; соціально-політичні: свобода, демократія, полікультурність, патріотизм, шанобливе ставлення до довкілля, повага до закону, солідарність, відповідальність за рідних.

Глибинність такого навчально-виховного процесу – запорука розвитку української держави.

Програма «Польська література для загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням польською мовою для 10-11 класів» носить комплексний характер, охоплює цілі і зміст навчання, оцінювання, методики, педагогіки та психології.

ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Program nauczania **polskiej literatury** w klasach 10–11 został opracowany dla **nauczania profilowanego w kierunku filologicznym**, które pozwoli pogłębić i rozszerzyć wiadomości uczniów o rozbudzonych zainteresowaniach literackich.

Literatura jako szkolny przedmiot pomaga uczniom w formowaniu całościowych światopoglądowych wyobrażeń i ogólnoludzkich wartości drogą włączenia przez utwór literacki do kulturowych nagromadzeń swego narodu i ludzkości, w rozszerzeniu kulturalno-poznawczych zainteresowań, w wychowaniu estetycznych wartości i potrzeb.

Program nauczania **literatury polskiej** dla szkół z polskim językiem wykładowym jest opracowany zgodnie z **Państwowym Standardem**, który obejmuje linie kształcące: **linia aksjologiczna, linia literaturoznawcza, linia kulturologiczna linia komparatywna i linia emocjonalno-estetycznych wartości**.

Ponadto przy układaniu programu nauczania literatury polskiej uwzględniono

10 kluczowych kompetencji Nowej Ukraińskiej Szkoły, które są potrzebne uczniom dla rozwoju osobowości, aktywnej społecznej pozycji, socjalnej inkluzji, zaangażowania zawodowego, dążenia do sukcesu.

Program kładzie nacisk na przygotowanie młodego człowieka do funkcjonowania we współczesnym świecie: wychowanie go jako członka określonej wspólnoty kulturowej, odbiorcę pozostającego w kręgu oddziaływania tradycji, rozumiejącego proces historyczno-literacki, świadomego uczestnika życia w społeczeństwie informacyjnym, mądrego użytkownika języka, pamiętającego o wymiarze etycznym w posługiwaniu się informacją.

To bardzo istotne zadania ogólnokształcącej szkoły, które nauczyciel realizuje, ucząc celowego i samodzielnego korzystania z informacji znajdujących się w różnych źródłach, wykorzystując na lekcjach nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne, przygotowując do samokształcenia i upowszechniając ideę uczenia się przez całe życie.

U źródeł powstania programu stoi wieloaspektowa analiza skonstruowanych linii podstawy programowej (Standardu). Zawarte w niej treści nauczania opisane są – zgodnie z ideą europejskich ram kwalifikacji – w języku efektów kształcenia. To właśnie w podstawie programowej nauczyciel znajduje odpowiedź na pytania, czego ma nauczyć, jakie ma uzyskać efekty kształcenia, co powinien umieć absolwent szkoły ogólnokształcącej i za co powinien być oceniany.

Koncepcja programu zamyka się w założeniach wynikających z jego odniesienia do standardu – podstawy programowej, z faktu istnienia dokumentu, który definiuje cele edukacyjne, materiał nauczania i wymagania dające obraz osiągnięć absolwenta szkoły ogólnokształcącej.

Linia aksjologiczna wpisana w podstawę programową; łączy tradycję ze współczesnością, która wymaga od szkoły wprowadzenia zmian w tworzeniu przestrzeni edukacyjnej, umożliwiającej uczniowi refleksyjne obcowanie z arcydziełem, a jednocześnie jego etyczny odbiór, oraz wykorzystanie mediów.

Program kładzie nacisk na kształcenie umiejętności i odwołuje się do osiągnięć wiedzy wynikających z dotychczasowych etapów edukacyjnych; kontynuuje proces rozwijania umiejętności ucznia jako uczestnika procesów komunikacyjnych, świadomego odbiorcy kultury, dysponującego odpowiednią wiedzą o języku, literaturze i kulturze; zawiera odpowiedź, jak indywidualnie wspomagać rozwój każdego ucznia, stosownie do jego potrzeb i możliwości; akcentuje samodzielne działania ucznia służące strategii uczenia się przez całe życie jako tej, która pozwala absolwentowi szkoły ogólnokształcącej odnaleźć się w świecie wartości, pomaga w kreowaniu własnej ścieżki zawodowej, wpływa znacząco na rozwój indywidualny i społeczny.

Liniowość podstawy programowej zobowiązuje nauczyciela do takiego zaplanowania procesu kształcenia, by wykorzystywać w nim osiągnięcia uczniów zdobyte na etapach wcześniejszych.

Analiza wymagań ogólnych i szczegółowych buduje świadomość celów edukacyjnych, treści nauczania i efektów procesu kształcenia.

Zalecane warunki i sposoby realizacji podstawy programowej określamy zadaniami, które nauczyciel powinien uwzględnić, planując pracę z uczniem.

Główne zadania wytyczone w nauce literatury polskiej:

- poznawanie w całości lub fragmentu wybranych dzieł kultury polskiej;
- stworzenie przez uczniów własnego kanonu dzieł ważnych i pięknych;
- umożliwienie uczniom odkrywanie w dziełach kultury uniwersalnych wartości etycznych i estetycznych;
- rozbudzenie motywacji do samodzielnego poznawania dziedzictwa kultury polskiej i światowej;
- rozbudzenie świadomości istnienia w kulturze jako czynnika integrującego różnorodne dziedziny ludzkiej działalności;
- interpretacja sensów oraz wyrażanie opinii wartościujących;
- rozpoznawanie na podstawie dzieł kultury trwałych składników ludzkiej osobowości, uniwersalnych postaw, systemów wartości;
- posługiwanie się przy opisie i interpretacji utworów podstawową terminologią teoretyczno-literacką;
- dostrzeganie roli mediów w komunikacji społecznej;
- analiza form i treści przekazów medialnych;
- wdrażanie do samokształcenia, kształtowanie technik własnej pracy umysłowej jako przygotowanie do stawiania czoła wymogom współczesnej rzeczywistości;
- postrzeganie w działalności artystycznej ekspresji osobowości twórcy;
- poznawanie literackich utworów jako sztuki słowa, zrozumienie ich artystycznego świata, niepowtarzalności ich indywidualnego stylu autora, zaznaczając narodową oryginalność i ogólnoludzkie znaczenie;
- postrzeganie świadomości własnej tożsamości narodowej, kształtowanie więzi opartych na wspólnocie historycznej, kulturowej i terytorialnej;
- rozwijanie poczucia odpowiedzialności za własne poglądy, postawy i działania;
- formowanie postawy obywatelskiej, przygotowanie do dojrzałego uczestnictwa w życiu społecznym i politycznym.

Specyfika tych zadań nakłada na nauczyciela rolę koordynatora, organizatora procesu kształcenia, doradcy i opiekuna ucznia poruszającego się w świecie informacji, inspiratora pobudzającego do samokształcenia i samooceny, osoby tworzącej warunki do indywidualnego rozwoju, pokazującej cele, ku którym warto zmierzać, pierwszego krytyka i recenzenta samodzielných działań twórczych swoich wychowanków.

Osobliwością danego programu jest integracja programu nauczania literatury polskiej z innymi dziedzinami sztuki.

Program nauczania łączy się w rozdziały, które pozwalają uczniom nie tylko zaznajomić się z nowymi utworami polskiej literatury, ale z teoretyczno-literackimi pojęciami.

W klasach od 10–11 materiał nauczania przedstawiony jest na podstawie chronologii historyczno-literackiej, za pomocą bloków nauczania. Każdy z nich jednoczy utwory pisarzy literatury określonej historycznej epoki. Następstwo przedstawionych bloków literatury określa się zmianą epok w światowym literackim procesie. Takie podejście pozwala poznać polską literaturę w kontekście światowej literatury.

Dany program zawiera rubrykę „Ścieżki edukacyjne”, w której blok tematyczny lub

konkretny utwór proponuje się opracować w zestawieniu z realizacją zadań programowych. Takie podejście daje więcej możliwości w realizacji jak wewnątrz literackich jak i międzyliterackich związków, rozszerza czytelniczy horyzont uczniów, pozwala formować u nich komparatywne umiejętności – porównuje postępy i zachowanie bohaterów, zdarzenia i okoliczności w utworach literackich różnych narodów.

Uczniowie przyswajają wiadomości kulturologicznego charakteru udzielając osobliwej uwagi historycznym faktom i geograficznym wiadomościom, właściwościom bytu, narodowego ustroju, opisanych w utworach. To pozwala uczniom rozszerzyć i wzbogacić swoje wiadomości o świecie i ludziach, uzyskać obraz o narodowym samoistnieniu literatury polskiej w nawiązaniu do literatury różnych narodów.

Kulturologiczny aspekt programu ma większe jeszcze znaczenie w związku z tym, że poznawany materiał nauczania można rozpatrywać nie tylko w porównaniu z innymi literackimi utworami, ale i z innymi dziedzinami sztuki — muzyką, teatrem, kinem sztukami plastycznymi.

Wiadomo, że wskaźnikiem owocnej pracy nauczyciela jest zainteresowanie uczniów poznawaniem materiałem, utworem literackim, ich wypowiedzi na temat osobistego stosunku do przeczytanego utworu i ocenie jego. W związku z tym szczególną uwagę należy udzielać rozwojowi twórczej działalności i wypowiedzi uczniów w procesie opracowywania tekstu literackiego utworu. Taka praca powinna się przeprowadzać systematycznie na każdej lekcji. Ponadto w programie uwzględnia się „Rozwój twórczej działalności i wypowiedzi”, w której przewidziane są specjalne lekcje nauczania różnymi aktywizującymi metodami.

W rozdziale „Państwowe wymagania dotyczące poziomu ogólnokształcącego przygotowania ucznia” są konkretyzowane wiadomości i umiejętności uczniów, przyswajane przez nich na każdym etapie nauki. Przewidziane rezultaty uwzględniają treść adnotacji do poznawanego tematu, jak i wymagania do wiadomości i umiejętności uczniów, które powinni opanować w ciągu roku szkolnego. To pozwoli nauczycielowi realnie ocenić (diagnozować) rezultaty w nauce uczniów, stale fiksować stopień ich przedłużenia w zdobywaniu wiadomości i formować umiejętności, a także prawidłowo i w należytej kolejności dozować utrudnienie zadań i kontrolować ich wypełnianie.

Zrealizowaniu zadań literackiego kształcenia i rozwoju uczniów będzie sprzyjać praca nauczyciela w twórczej współpracy z uczniami i stopniowym udostępnianiu im coraz większej samodzielności. To pozwoli uczniom głębiej przyswoić duchowe i moralno-estetyczne bogactwo poznawanych utworów, rozwijać ich czytelnicze umiejętności i twórcze, artystyczne zdolności.

Wybór materiału nauczania dla programu podporządkowany jest kilku podstawowym warunkom, określającym literackie kształcenie uczniów starszych klas, rozwojowi samodzielnego myślenia, moralnej i intelektualnej sfery osobowości.

W starszych klasach uczniowie posiadają bardziej złożone umiejętności w opracowaniu tekstów, które formują na wszystkich etapach nauki.

W programie niektóre tematy zostały przedstawione w sposób oględny, nawiązujący do głównego utworu, są opracowywane ogólnie, część utworów przedstawiona jest w postaci fragmentów mówiących o ich ważności i artyzmie. Uczeń na konkretnym utworze zdobywa wiedzę w sposób analityczno-indukcyjny, objaśnia dzieła literackie za pomocą wiadomości z historii, filozofii, sztuki.

Zaznaczono w programie pulę godzin do indywidualnego zagospodarowania przez nauczyciela z przeznaczeniem na prace kontrolne, twórcze, ich omówienie i poprawę oraz lekcje wynikające z bieżącego życia kulturalnego (premiery teatralne, filmowe, wydarzenia artystyczne, lekcje muzealne itp.).

W X klasie w prezentacji wiadomości dotyczących epoki romantyzmu i pozytywizmu został zachowany układ problemowo-chronologiczny.

W planie pracy dotyczącym romantyzmu została zaproponowana następująca kolejność omawiania tematów: przełom romantyczny, apologia buntu, nowa wizja świata i człowieka, podróże romantyków, buntownicy i indywidualiści, historiozofia romantyczna, spadek romantyczny. Omawianie w dany sposób utworów wybitnych przedstawicieli polskiego romantyzmu, umożliwia konkretyzowanie w umyśle ucznia wizerunku świata romantyków, uchwycenie głównych tendencji w literaturze, indywidualnych pomysłów twórczych, wreszcie syntetyzowanie wiedzy.

Przy omawianiu literatury pozytywizmu, hasła programowe są skomponowane przejrzyście; po wprowadzeniu w światopogląd i program pozytywistów, zasygnalizowaniu miejsca poezji w życiu literackim, program kieruje ucznia na lekturę powieści realistycznych i psychologicznych, następnie nowel, a potem utworów naturalistycznych i historycznych.

Młody odbiorca potrafi wskazać nawiązania i kontynuacje tematów, motywów, rozumie funkcję przywołania tradycji. Uczeń zdobywa wiedzę o fundamentach kultury europejskiej jak i również zapoznaje się z tekstami literatury polskiej. W każdym rozdziale teksty literackie zostały przedstawione jako główne ogniwa kultury danej epoki, której budulcem była także architektura, malarstwo, muzyka. Dzięki temu uczeń może obserwować, jaki wyraz znalazły tendencje światopoglądowe i filozoficzne w każdej ze sztuk. Ponadto konkretyzuje w wyobraźni obraz epoki na podstawie opisu obyczajów i realiów życia.

W XI klasie w sposób klarowny i funkcjonalny została przedstawiona doba modernizmu. Materiał historyczno-literacki stanowi dla ucznia bogate źródło informacji rozsądnie dawkowanych i wyselekcjonowanych, poza tym umożliwia samokształcenie. Z kolei krótkie omówienie problematyki poszczególnych utworów nie zastępuje ich interpretacji, ale kierunkuje uczniowską lekturę tekstów oraz służy syntetyzowaniu wiedzy. Proponowane eseje i komentarze oraz notatki biograficzne o autorach, liczne polecenia nie tylko ułatwiają interpretację trudniejszych utworów, ale też mają charakter problemowy, prowokują uczniów do samodzielnej analizy zjawisk kulturowych dawnych i współczesnych, do udzielenia odpowiedzi na pytania o istotne aspekty egzystencji młodego człowieka (np. Czy bunt może być wartością?)

Program proponuje celnie dobrane reprodukcje dzieł malarstwa z kanonu polskiego i europejskiego, które mogą pełnić przede wszystkim funkcję komentarza do tekstów (np. młodopolskie wizerunki śmierci), ukazywać ideę korespondencji sztuk (np. impresjonistyczne opisy w różnych tekstach kultury), ale także inspirować refleksje o literackości malarstwa i obrazowości literatury. Ikonografia może także być środkiem do kształcenia kompetencji kulturowej młodego człowieka, któremu analiza secesyjnej sztuki dekoracyjnej pozwoli rozpoznać znaki kultury modernistycznej we współczesnych aranżacjach wewnątrz.

Klasa maturalna — to czas pogłębienia refleksji dotyczących procesów zachodzących w świecie i samym człowieku, wyjaśnienia mechanizmów życia społecznego, rozwijania krytycznego myślenia u młodego człowieka, który ma prawo do własnych ocen i sądów.

Zgodnie z założeniami programu w klasie maturalnej uczeń czyta wybrane utwory literatury XX wieku, a więc stosunkowo bliskiej rzeczywistości. Najpierw poznaje szaleństwa i prowokacje awangard poetyckich po I wojnie światowej, potem śledzi dorobek pokoleń literackich. Następnie bada trafność diagnozy autorów, którzy uznali ostatnie stulecie za wiek katastrof najpierw przeczuwanych, potem doświadczonych w wyniku panowania totalitaryzmu, a w końcu osądzili ten czas jako wiek gier i tragicznej egzystencji człowieka uwikłanego w zło i doświadczającego absurdu istnienia albo mającego przynajmniej dziwne poczucie losowej gry z czasem, pamięcią, stereotypami i fałszywymi formami.

Program proponuje bogaty wybór wierszy od lat uznanych za reprezentatywne dla twórczości niektórych poetów, pokazuje zestaw głosów krytycznych komentujących wybitne osiągnięcia prozatorskie a prezentujących stanowiska polemiczne. Materiał ten pokazuje uczniom różnorakie uwarunkowania oceny dzieł przez recenzenta. W programie są zamieszczone ćwiczenia służące syntetyzowaniu poznanego materiału, scalaniu informacji w problemowe całości.

Wiadomości, które uczeń zdobywa na lekcjach literatury, kształtowanie pojęć, umożliwiają uczniowi poruszanie się pośród tradycji i kultury współczesnej. Literatura jest najlepszym punktem wyjścia do dyskusji o naszym stosunku do świata i o miejscu, które w tym świecie zajmujemy.

Lekcje literatury powinny wyposażyć młodych w umiejętność czytania, rozumienia i wartościowania tekstów kultury oraz całego przekazu, jaki niesie ze sobą współczesny, ale również miniony świat. Zainspirować do otwartości na ów przekaz i jednocześnie do krytycznego nań spojrzenia. Przystosować do świadomego i nasyconego refleksją korzystania z wolności w kształtowaniu i przeżywaniu życia.

Dużą aktywność ucznia wyzwala metoda projektów. Znaczne ożywienie w życiu szkoły wprowadzają debaty, dyskusje panelowe, stwarzają bowiem możliwość przygotowania ucznia do przyjęcia postawy krytycznego odbiorcy różnych tekstów kultury, uważnego obserwatora zjawisk pojawiających się w otaczającej go rzeczywistości, refleksyjnego świadka przemian cywilizacyjnych.

Program profilowany w kierunku filologicznym umożliwi uczniom głębsze poznanie wybitnych dzieł literackich, systematyzowanie poznanej wiedzy i scalenie jej w problemowe całości, świetnie posłuży rozważaniom motywu drogi w kulturze, będzie właściwym przygotowaniem do egzaminu wewnętrznego i ukierunkowania młodzieży pod kątem przyszłego zawodu.

<p>12.godz.</p>	<p>Obraz polskiego romantyzmu — walka romantyków z klasykami.</p> <p>Rozdział II Twórcy polskiego romantyzmu</p> <p>Adam Mickiewicz</p> <p>Fakty z biografii poety i ich wpływ na jego twórczość.</p> <p>Poezja romantyczna „<i>Oda do młodości</i>”</p>	<p>Opowiada o filozofach i ich poglądach filozoficznych — ciekawej jedności sztuki i nauki, więzi człowieka z przyrodą. Interpretuje wybrane poglądy. Określa cenę wolności w rozumieniu trzech romantycznych filozofów. Objaśnia pojęcie providencjalizm. Wyjaśnia na czym polega Hegłowska wiara w sens historii i jaką rolę odgrywa w niej cierpienie. Rozważa nad problemem: czy zło może być źródłem postępu, czy może wynikać z niego coś dobrego?</p> <p>Wymienia utwory, które zapoczątkowały epokę romantyzmu w Polsce (K. Brodziński „O klasyczości i romantyczności”, A. Mickiewicz „Ballady i romanse”). Opowiada o wydarzeniach historycznych w Polsce. Analizuje przeciwko <i>czemu?</i> lub <i>komu?</i> buntowali się romantycy. Porównuje współczesną kulturę (obrazy, filmy, spektakle, muzykę) i zastanawia się, czy ona ma charakter buntowniczy</p> <p>Zna biografię A. Mickiewicza.</p> <p>Umie na pamięć wiersz i zna jego przesłanie. Konstruuje dłuższą wypowiedź. Dokonuje częściowej syntezy wiadomości.</p>	<p>problemów, a także formułowania wniosków opartych na obserwacjach empirycznych dotyczących społeczeństwa.</p> <p>Idealistyczna filozofia romantyczna – historiozofia romantyczna.</p> <p>Inspirowanie refleksji o szczególnie istotnych problemach świata, człowieka, cywilizacji, kultury. Inspirowanie do samodzielnego poszukiwania źródeł wiedzy.</p> <p>Wena twórcza, natchnienie, geniusz artystyczny - biografia romantycznego artysty – poeta wieszcz – pielgrzym, wędrowiec, tułacz.</p>
-----------------	---	---	--

<p>„Czucie i wiara” jako nowe sposoby poznawania świata</p> <p>“<i>Ballady i romanse</i>” “<i>Romantyczność</i>”</p> <p>Romantyczna epistemologia.</p> <p>“<i>Lilije</i>”, “<i>Świtez</i>”, „<i>To lubię</i>” (ballada)</p> <p>Reprodukcja J.H.Füssli „<i>Koszmar</i>”</p> <p>Nawiązanie do europejskiego romantyzmu Johann Wolfgang Goethe „<i>Faust</i>” — motyw faustowski.</p> <p>Wyzyskanie folkloru jako tworzywa literackiego w dramacie “<i>Dziady</i>” cz.II</p> <p>Forma dramatu — monologu. “<i>Dziady</i>” cz. IV</p> <p>Nawiązanie do europejskiego romantyzmu.</p>	<p>Formuluje argumenty w sporze klasyków z romantykami o język literatury. Charakteryzuje Karusię jako bohaterkę romantyczną. Wyjaśnia podwójny sens słowa „widzę”. Przedstawia racje antagonistów. Redaguje wypowiedź interpretacyjną i porównawczą.</p> <p>Wymienia cechy gatunkowe ballady. Analizuje wybrane ballady pod kątem realizmu i fantastyki, przejawów ludowości, sposobów tworzenia nastroju, obrazu natury, typów bohaterów i ich przeżyć.</p> <p>Poszukuje tajemnicy zła w człowieku, formułuje refleksję na temat grozy romantycznej. Określa relacje między światem żywych i umarłych. Ocenia aktywność poznawczą człowieka. Określa faustyzm jako dążenie człowieka do poznania tajemnicy i sensu życia. Nazywa cechy Fausta jako istotne dla bohatera romantycznego, charakteryzuje jego osobowość, naturę.</p> <p>Opisuje scenerię i klimat spotkań z duchami. Wyjaśnia sens przesłań moralnych, komentuje ich aktualność.</p> <p>Opisuje przeżycia bohatera. Nazywa różnorodne stany emocjonalne Gustawa wobec ukochanej.</p>	<p>Dewizy epoki: miej serce i patrzaj w serce; sięgaj, gdzie wzrok nie sięga; łam, czego rozum nie złamie – romantyczny indywidualizm</p> <p>Kształcenie umiejętności odczytywania sensu całego tekstu, pogłębianie świadomości językowej.</p> <p>Przenikanie się świata fantastycznego z realnym – ludowość i orientalizm – motyw winy i kary w literaturze.</p> <p>Wykazuje szacunek dla drugiego człowieka, odmiennych postaw, poglądów i opinii.</p> <p>Kształcenie umiejętności rozpoznawania specyfiki tekstów kultury.</p> <p>Potrafi współpracować z innymi, by realizować zadania przewidziane dla grupy.</p>
--	---	--

<p>Johann Wolfgang Goethe „<i>Cierpienia młodego Wertera</i>” — bohater werterowski.</p> <p>George Gordon Byron „<i>Giaur</i>”</p> <p>Właściwości literackie „<i>Dziadów</i>” „<i>Dziady</i>” cz.III</p> <p><i>Scena I</i> (Geneza dramatu — motto, prolog, realizm sceny I. Więzienie metaforą Polski. Postawy młodych, bunt i zemsta.</p> <p>Funkcja nawiązań do Polski.</p> <p>Rola ofiary młodych w planie historycznym).</p> <p><i>Scena II</i> (Źródła poczucia wyjątkowości i potęgi Konrada. Pojedynek z Bogiem. Faustyzm, prometeizm.</p> <p>Siła i słabość Konrada. Obsesja władzy).</p> <p><i>Scena III, V</i> (Konrad a Ksiądz Piotr — bunt i</p>	<p>Opowiada treść utworu, charakteryzuje werterowskiego bohatera, omawia problematykę utworu.</p> <p>Określa powieść jako biblię romantyków (wykreowała nowy typ bohatera, pewien model życia, rozpropagowała Weltschmerz jako uczucie młodego pokolenia, nakreśliła wzór romantycznej, nieszczęśliwej miłości).</p> <p>Zna treść utworu i określa cechy bohatera bajronicznego.</p> <p>Wskazuje na motyw wolności, charakteryzuje postacie.</p> <p>Wykrywa podobieństwa i różnice w kreacji postaci z bohaterem bajronicznym i werterowskim.</p> <p>Wyszukuje nawiązania w różnych tekstach kultury do modelu idealnej miłości.</p> <p>Dokonuje ukierunkowanego przeglądu dramatu.</p> <p>Opisuje sytuację i portret psychologiczny bohatera.</p> <p>Bada kontekst biograficzny i historyczny utworu.</p> <p>Odczytuje sceny dosłowne i metaforyczne.</p> <p>Odnajduje nawiązania do Biblii i wyjaśnia ich funkcję.</p> <p>Wskazuje na synkretyzm gatunkowy w scenie I.</p> <p>Analizuje monolog liryczny.</p> <p>Dostrzega językowy wyraz zmiennych emocji Konrada.</p> <p>Korzysta z różnych źródeł w celu objaśnienia symboliki, liczb, niedomówień.</p> <p>Wyjaśnia pojęcie mesjanizmu.</p>	<p>Romantyczni bohaterowie literaccy: szaleńcy, obłąkani, samobójcy.</p> <p>Ludowość i orientalizm – motyw winy i kary w literaturze.</p> <p>Przenikanie się świata fantastycznego z realnym.</p> <p>Dostrzeganie w tekstach wartości narodowych i uniwersalnych.</p> <p>Kształtowanie postawy uczciwości, wiarygodności, odpowiedzialności, wytrwałości, szacunku wobec innych.</p> <p>Odkrywanie w dziełach kultury uniwersalnych wartości etycznych i estetycznych.</p> <p>Poznawanie literackich utworów jako sztuki słowa, zrozumienie ich artystycznego świata, niepowtarzalności ich indywidualnego stylu autora, zaznaczając narodową oryginalność i ogólnoludzkie znaczenie.</p>
---	---	---

<p>pokora: dwie postawy człowieka wobec Boga. Widzenie — głos Stwórcy. Filozofia dziejów: losy Chrystusa a dzieje Polski. Mesjanizm jako próba nadania sensu klęsce powstania i męczeństwu narodu).</p> <p><i>Scena VII</i> (Obraz rozbitej polskiej społeczności — poglądy carskiej władzy. Dyskusja o narodowej literaturze. Ironia, sarkazm obok liryzmu opowieści o Cichowskim).</p> <p><i>Scena VI i VIII</i> (Despotyzm władcy i polaryzacja postaw poddanych).</p> <p>„<i>Ustęp</i>”</p> <p>Konsekwencje przemocy i tyranii. Zasada kontrastu i kompozycji scen: strona prawa i lewa, łaska i niełaska. Związek „Ustępu” z dramatem. Romantyczna koncepcja snu jako życia duszy” (sen więźnia, Ewy, ks. Piotra, Senatora).</p> <p>Poeta, wędrowiec, pielgrzym „Sonety krymskie”</p> <p>„<i>Stopy akermzańskie</i>” „<i>Burza</i>” „<i>Bakczysaraj</i>” „<i>Czatyrdach</i>”</p>	<p>Rozwija martyrologiczną koncepcję historii Polski.</p> <p>Przypomina znaczenie terminów: profetyzm, mesjanizm, stylizacja biblijna.</p> <p>Formuluje sądy poparte cytatami.</p> <p>Tworzy wypowiedź argumentacyjną inspirowaną słowami Wysockiego.</p> <p>Przywołuje poznane utwory prezentujące dwa oblicza polskiego społeczeństwa. Dokonuje eksplikacji tekstu „Sen Senatora” dostrzegając elementy groteski.</p> <p>Analizuje mechanizm władzy metodą mataplanu. Samodzielnie interpretuje „Ustęp” rozwijając temat: człowiek pod władzą despotyzmu. Wskazuje cechy konstruktywne dla dramatu romantycznego. Analizuje synkretyzm rodzajowy, gatunkowy, stylistyczny.</p> <p>Zna jeden sonet na pamięć. Opisuje krajobrazy uwiecznione w sonetach. Przeprowadza funkcjonalną analizę środków artystycznych. Dokonuje syntezy pod kątem kreacji podmiotu lirycznego i bohatera. Samodzielnie interpretuje sonet. Zna cechy gatunkowe sonetu.</p>	<p>Poznanie różnych faktów historycznych i kulturowych, niezbędnych dla zrozumienia tekstu literackiego oraz odczytania jego sensu.</p> <p>Rozumienie czytanych tekstów na poziomie dosłownym, metaforycznym, symbolicznym.</p> <p>Stosowanie w wywodzie argumentacyjnym podstawowych zasad logiki;</p> <p>Pokazywanie sposobów pogłębiania odbioru lektury, nauczanie wnikliwości patrzenia na problemy drugiego człowieka i kultury, w której jest on zanurzony.</p> <p>Kształtowanie postawy obywatelskiej, postawy poszanowania tradycji i kultury własnego narodu, a także poszanowania dla innych kultur i tradycji.</p>
---	--	--

<p><i>Reprodukcja:</i> Walenty Wańkiewicz „Portret Adama Mickiewicza na Judahu skale”.</p>	<p>Analizuje środki wyrazu w utworze literackim i dziele plastycznym Zna pojęcia: sonet, hiperbolizacja, personifikacja, orientalizm. Opisuje portret poety na podstawie reprodukcji. Wyszukuje ślady przeszłości utrwalone w sonetach. Opisuje bogactwo przyrody krymskiej ukazanej w sonetach</p>	<p>Kształcenie potrzeby dążenia do własnego rozwoju osobowego.</p> <p>Przyroda i sztuka jako źródło przeżyć i możliwości ucieczki od świata.</p>
<p>Funkcje średniowiecznego historyzmu — w imię miłości do ojczyzny.</p> <p>„Konrad Wallenrod”</p>	<p>Opowiada losy bohatera w porządku chronologicznym. Wskazuje na dramatyzm losów postaci, tragizm życiowych wyborów, konflikt racji w sumieniu bohatera. Dostrzega związek między problematyką tekstu a sytuacją historyczną Polski. Wyszukuje informacje o recepcji utworu. Podkreśla rolę Halbana w misji Konrada. Wykrywa funkcję motto, ballady. Określa pojęcie wallenrodyzm. Dyskutuje na temat makiawelizmu w życiu politycznym Polaków w różnych czasach historycznych.</p>	<p>Świadome porównywanie różnych tekstów kultury, literackich i pozaliterackich, by odczytać ich wzajemne związki, określić występujące między nimi podobieństwa lub różnice.</p>
<p>Obraz narodowej historii i jej wartości.</p> <p>„Pan Tadeusz”</p> <p>Swoiste i nietypowe cechy Soplicy jako bohatera romantycznego. Ekspiacja. Metamorfoza. Biografia konstrukcją symboliczną, syntezą losu narodowego Polaków.</p> <p>Geneza w świetle inwokacji, epilogu.</p>	<p>Przedstawia etapy biografii bohatera, przyczyny i przejawy przemiany wewnętrznej.</p> <p>Wykrywa symboliczność, umowność biografii. Przedstawia swoiste nietypowe cechy Soplicy jako bohatera romantycznego. Zna pojęcie ekspiacji i metamorfozy.</p> <p>Analizuje scenę śmierci, dostrzegając sakralizację i hiperbolizację.</p>	<p>Rola przyrody i pejzaż romantyczny w tekstach kultury.</p> <p>Świadome wykorzystywanie w interpretacji wiedzy o różnych kontekstach, które mogą być uruchomione przez interpretowany tekst;</p>

<p>Współczesność i przeszłość, realizm i idealizacja. Tradycja narodowa — podstawą bytu obyczaje, zwyczaje, zajęcia, stroje). Idealizujący portret szlachty (rola humoru, dwa pokolenia), zmierzch świata szlacheckiego.</p> <p>Obraz natury wzmocnieniem arkadyjskiej wizji świata. Optymistyczna wersja historii (postacie, wydarzenia, finał).</p> <p><i>Film</i> „Pan Tadeusz” w reżyserii A. Wajdy</p> <p>Filmowa konkretyzacja utworu (wybrane fragmenty).</p> <p>„Pejzaż wewnętrzny” podmiotu liryków lozańskich</p> <p>„Nad wodą wielką i czystą” „Polaty się lzy”</p> <p>Stylizacja biblijna utworu i jego rola „Księgi narodu polskiego i pielgrzymstwa polskiego” (proza biblijna)</p>	<p>Samodzielnie interpretuje fragment tekstu, np. wybrany opis natury. Dostrzega związek między problematyką tekstu a sytuacją historyczną Polski. Formuluje tematy i problemy do omówienia.</p> <p>Przygotowuje prezentację zagadnień. Syntezuje wiedzę.</p> <p>Prezentuje własne przeżycia wynikające z kontaktów ze sztuką. Korzysta z literatury źródłowej, samodzielnie wyszukuje informacji. Interpretuje obraz natury w utworze jako metaforę życia i pracy.</p> <p>Analizuje formę wiersza, eliptyczność, kunsztowność. Wypowiada się na temat refleksji nad życiem i losem, miejsca człowieka w świecie, stanu ducha, wiersza — płaczu i autobiografizmu liryków. Opowiada o stylizacji biblijnej w utworze i mesjanizmie.</p> <p>Praca twórcza: 1. Moda romantyczna jako przejaw manifestowania indywidualności. 2. Podwójny wymiar podróży: wycieczka przez egzotyczne tereny, zgłębianie obszarów psychiki podróżnika (na podstawie „Sone tów krymskich”). 3. Galeria typów szlacheckich w „Panu Tadeuszu”. 4. Konrad i ksiądz Piotr z III części „Dziadów” — dwie postawy, dwie osobowości.</p>	<p>Poszukiwanie odpowiedzi na ważne i często trudne pytania egzystencjalne związane z wyborami moralnymi oraz rozwijanie zainteresowań humanistycznych.</p> <p>Stawianie hipotez interpretacyjnych, wskazując istotne dla utworu wyznaczniki kompozycyjne i słowa-kłucze.</p> <p>Estetyka utworu – analizowanie, rozpoznawanie środków językowych, stylistycznych i kompozycyjnych i określanie ich funkcji.</p>
---	--	--

<p>7.godz.</p>	<p>Juliusz Słowacki</p> <p>Właściwości liryki. J. Słowackiego; muzyczność języka kompozycji wierszy.</p> <p>„<i>Testament mój</i>” „<i>Rozłączenie</i>” „<i>Rzym</i>” „<i>Anioł ognisty</i>”</p> <p><i>Reprodukcja:</i> Maciej Gaszyński „<i>Słowacki na piramidach</i>”</p> <p>Atmosfera smutku i osamotnienia bohatera wierszy genezyjskich.</p> <p>„<i>Podróż do Ziemi Świętej</i>” (fragment Pieśni I)</p> <p>„<i>Wyjazd do Neapolu</i>” (fragment Pieśni VIII)</p> <p>„<i>Grób Agamemnona</i>”</p> <p>„<i>Hymn</i>”(„<i>Smutno mi, Boże</i>”)</p> <p>„<i>Oda do wolności</i>”</p> <p>Sposoby ujawnienia wewnętrznego dramatu bohatera. Kordian jako romantyczny poeta.</p>	<p>Nazywa właściwości liryki Słowackiego; nowe sposoby budowania i funkcjonalności pejzaży. Mówi o atmosferze smutku i osamotnienia bohatera wierszy genezyjskich; wykreowaniu nowego typu bohatera (profety, wieszczka), rozdartego między światem ducha i materii. Opisuje postać poety przedstawioną na ilustracji.</p> <p>Analizuje i interpretuje tekst, dostrzegając patos, liryzm, środki stylistyczne służące funkcji retorycznej. Wynotowuje w kalendarium utwory J. Słowackiego powstałe w efekcie podróży na Wschód. Interpretuje eliptyczne metafory, wyjaśnia nawiązania do mitologii i kultury starożytnej. Odczytuje znaki symboliczne i aluzje historyczne. Wykrywa stosunek romantyka do Homera (podziw, kompleks).</p> <p>Formuluje refleksje osobiste i uniwersalne na podstawie „<i>Hymnu</i>” Bada związek utworu literackiego z historią Polski. Wykrywa elementy tradycji literackiej. Wskazuje wykładniki funkcji impresywnej dawnej i współczesnej oraz Polski przyszłej. Opisuje charakter twórczości J.Słowackiego na podstawie autorefleksji poety.</p>	<p>Analiza języka tekstów dawnych w celu uświadomienia sobie źródła współczesnego języka polskiego.</p> <p>Rozpoznawanie w czytanych utworach cech charakterystycznych mentalności i filozofii człowieka romantyzmu.</p> <p>Postawa obywatelska, wiarygodność, poszanowanie tradycji i kultury własnego narodu, patriotyzm, poczucie własnej wartości, innych kultur i tradycji.</p> <p>Prezentowanie własnej refleksji o przeczytanym dziele z uwzględnieniem pierwszych emocjonalnych przeżyć.</p> <p>Stosowanie w analizie dzieła literackiego, w sposób sfunkcjonalizowany, podstawowych pojęć z zakresu poetyki.</p>
----------------	---	--	---

<p>„Kordian”</p> <p>Ukierunkowana samodzielna lektura aktu I: stan ducha Kordiana, młodzieńcze doświadczenia, alternatywne drogi życia. Przyczyny i efekty podróży Kordiana po Europie. Monolog na Mont Blanc: emocjonalność, romantyczna poza, hamletyzm, egoizm. Rozpoznanie celu w życiu — misja.</p> <p><i>Reprodukcja G. Friedricha „Wędrowiec”</i></p> <p>Kordian na szczycie Alpa wędrowiec — podobieństwa w kreacji postaci. Misja Kordiana. Heroiczno-tragiczny wymiar postaci. Kordian — bohater? szaleniec? efekciarz?</p> <p>„Beniowski” — jako utwór o autorze.</p> <p>Sposoby kreowania głównego bohatera.</p>	<p>Zna treść utworu. Redaguje notatkę w dowolnej formie na podstawie aktu I. Samodzielnie analizuje monolog liryczny sceny I. Wyjaśnia metaforyczne określenia. Dokonuje eksplikacji tekstu.</p> <p>Porównuje tekst literacki i obraz.</p> <p>Nadaje tytuł obrazowi cytatem z monologu, uzasadnia wybór. Streszcza akt III dramatu. Ocenia bohatera. Redaguje wypowiedź: „Droga Kordiana do samopoznania” Interpretuje wybraną scenę, np. Kordian przed sypialnią cara lub w szpitalu wariatów.</p> <p>Rzeczowo uczestniczy w dyskusji. Określa gatunkowe właściwości poematu dygresyjnego.</p> <p>Wie, co to jest ironia autorska, jej istota, typy, funkcja. Mówi o ariostyzmie utworu. Opowiada o sposobach kreowania głównego bohatera; stosunku autora do źródeł historycznych. Wyszukuje fragmenty utworu mówiące o odmienności J.Słowackiego i jego nowym programie poetyckim (odmiennym od mickiewiczowskiego).</p> <p>Praca twórcza 1. Dokonaj oceny Kordiana w aspekcie moralnym, psychicznym i politycznym. 2. Udowodnij, że „Beniowski” jest poematem dygresyjnym.</p>	<p>Rozpoznawanie konwencji romantycznych i poromantycznych; – uruchamianie wiedzy o środkach artystycznego wyrazu i określanie ich funkcji w czytany dziele literackim.</p> <p>Poszukiwanie odpowiedzi na ważne i często trudne pytania egzystencjalne związane z wyborami moralnymi oraz rozwijanie zainteresowań humanistycznych.</p> <p>Rozpoznawanie i określanie funkcji elementów kompozycyjnych dzieła literackiego.</p> <p>Rozpoznawanie w literaturze współczesnej dialogu z tradycją i doszukiwanie się źródeł tego dialogu.</p>
--	---	--

<p>2.godz.</p>	<p>Zygmunt Krasiński</p> <p>1. Koncepcja poety i poezji w „<i>Nie — Boskiej komedii</i>”.</p> <p>Dramat wewnętrzny i tragizm poety.</p> <p>Konflikt dwóch stronnictw — dwóch światów. Polemika Pankracego z Henrykiem – racje obu stron, wzajemne oskarżenia. „<i>Dwa orły z nas</i>” – dystansowanie się przywódców wobec obu grup. Wędrowka Henryka przez obóz rewolucjonistów. Finał utworu, tytuł. Filozofia dziejów według Z. Krasińskiego.</p> <p>Odmienne koncepcje poety narodowego. „<i>Psalm wiary</i>”</p> <p>Mesjanizm i solidaryzm. Szlachecki konserwatyzm poety, lęk przed ludowym wybuchem.</p>	<p>Zna biografię Zygmunta Krasińskiego.</p> <p>Opowiada treść utworu, wie, że składa się z dwóch części: I — dramat rodzinny, II — dramat społeczny. Formuluje argumenty i kontrargumenty na podstawie tekstu. Opisuje obóz rewolucjonistów w konwencji reportażu. Posługuje się frazeologizmami: dantejskie sceny, okopy św. Trójcy. Stawia hipotezy interpretacyjne dotyczące tytułu, ostatniej sceny.</p> <p>Analizuje i interpretuje fragment „<i>Psalmu wiary</i>”.</p> <p>Porównuje myśl historiozoficzną w „<i>Psalmie wiary</i>” i „<i>Nie — Boskiej komedii</i>”.</p>	<p>Odczytywanie skomplikowanych tekstów, wnikliwy i refleksyjny ich odbiór w warstwie znaczeniowej i językowej.</p> <p>Problematyzowanie zagadnień przedstawionych w utworze.</p> <p>Inspirowanie w poszukiwaniach odpowiednich sposobów wyrażania się, kształcenie świadomości językowej i motywowanie do samodzielnych poszukiwań oraz samokształcenia.</p> <p>Rozumienie czytanych tekstów na poziomie dosłownym, metaforycznym, symbolicznym.</p> <p>Pogłębianie refleksji o etycznej wartości użycia języka w zakresie analizy i interpretacji tekstów kultury.</p>
<p>2.godz.</p>	<p>Aleksander Fredro</p> <p>Właściwości stylistyczne komedii „<i>Śluby panieńskie, czyli magnetyzm serca</i>”.</p> <p>Fredrowska definicja miłości, różne odcienie uczucia. Intryga, portrety bohaterów, komizm.</p>	<p>Porównuje kreacje postaci. Wskazuje charakterystyczne cechy miłości sentymentalnej, romantycznej i fredrowskiej w formie monologów lub dialogów. Tłumaczy pojęcia: komedia charakterów, intryga, komizm, magnetyzm serc (mesmeryzm). Charakteryzuje bohaterów i ocenia ich.</p>	<p>Świadome wykorzystywanie w interpretacji wiedzy o różnych kontekstach, które mogą być uruchomione przez interpretowany tekst.</p>
<p>2.godz.</p>	<p>Cyprian Kamil Norwid</p> <p>Norwidowska wizja poezji. „<i>Coś ty Atenom zrobił Sokratesie</i>”</p>	<p>Zna biografię poety. Analizuje kompozycję utworu w kontekście treści.</p>	<p>Świadome wykorzystywanie w interpretacji wiedzy o różnych kontekstach, które mogą być uruchomione przez interpretowany tekst.</p>

<p>2.godz.</p>	<p>„Fortepian Szopena”</p> <p>„W Weronie”</p> <p>„Bema pamięci żałobny — rapsod”</p> <p>Norwidowska teoria przemilczeń.</p> <p>„Klaskaniem mając ...” Wiersz otwiera cykl „Vade mecum”</p> <p>„Do czytelnika” Słowa C. Norwida kierowane do czytelników „Vade mecum”</p> <p>Rozdział III Ukraińska szkoła poetów. Bajronowska rozpacz i pesymizm w powieści poetyckiej Antoniego Malczewskiego</p>	<p>Formuluje hipotezy dotyczące interpretacji przemilczenia i je weryfikuje.</p> <p>Popiera tezę C. Norwida własnymi argumentami.</p> <p>Bada na podstawie źródeł kontekst biograficzny utworu.</p> <p>Parafrazuje fragment tekstu (zwrotka 1–6).</p> <p>Wskazuje na nawiązanie do antyku greckiego, biblijnego, kultury narodowej.</p> <p>Słucha wykładu interpretacyjnego z notowaniem (zwrotka 7).</p> <p>Dowodzi reportażowego charakteru fragmentu — obrazowanie, język (zwrotki 8–9).</p> <p>Przypomina terminy: anafora, pytanie retoryczne, profetyzm, parabola, aluzja literacka.</p> <p>Samodzielnie interpretuje wiersz.</p> <p>Określa funkcję nawiązań do tradycji szekspirowskiej.</p> <p>Wskazuje cechy poetyki C.K.Norwida.</p> <p>Wypowiada się o utworze jako o arcydziele poezji, olśniewającym bogactwem związków obrazowo-nastrojowych, lapidarnością i celnością słowa.</p> <p>Opowiada treść utworu zwracając uwagę na archaizację pogrzebu i jej sens oraz na główną postać będącą symbolem rycerskiego bohaterstwa.</p> <p>Analizuje refleksje poety nad kulturą, historią, literaturą epoki romantycznej.</p> <p>Określa step ukraiński jako księgę historii oraz cmentarzysko, na którym nieustannie odradza się człowiek i natura.</p>	<p>Poznanie różnych faktów historycznych i kulturowych, niezbędnych dla zrozumienia tekstu literackiego oraz odczytania jego sensu;</p> <p>Przedstawia argumenty uzasadniające przyjęcie lub odrzucenie określonego systemu wartości.</p> <p>Dyskutuje o konflikcie wartości, rozumie ich źródła i wskazuje sposoby ich przedstawiania w literaturze.</p> <p>Pokazywanie sposobów budowania więzi międzykulturowych przez propagowanie postaw tolerancji i otwarcia na spotkanie z innym.</p> <p>Dyskutuje o przeczytanych utworach, prezentując swoje zdanie na ich temat, poszukuje argumentów dla jego obrony.</p> <p>Rozpoznaje konwencje literackie, w które wpisują się czytane utwory.</p>
----------------	--	---	---

<p>2.godz.</p>	<p>„Maria”</p> <p>„I pusto — smutno — tęskno — w bujnej Ukrainie”</p> <p><i>Reprodukcje:</i> Leon Wyczółkowski „Kurhan na Ukrainie” Józef Chełmoński „Kozak na koniu”</p> <p>Józef Bohdan Zaleski — autor dumek, opartych na historycznych i folklorystycznych motywach ukraińskich.</p> <p>„Dumka Mazepy”</p> <p>Seweryn Goszczyński „Zamek kaniowski” — powieść poetycka.</p> <p>Rozdział IV Romantyczni poeci krajowi.</p> <p>1.Poezja o tematyce narodowej i społecznej</p> <p>Wincenty Pol „Pieśń o ziemi naszej”</p> <p>Władysław Syrokomla (Ludwik Kondratowicz) „Lalka” (gawęda dziecinna)</p> <p>Teofil Lenartowicz „Złoty kubek”</p> <p>Kornel Ujejski „Maraton”</p>	<p>Mówi o nastroju w utworze i atmosferze bezbrzeżnego smutku i rozpacz.</p> <p>Opowiada o motywie Kozaka jako wolnego syna stepów. Na podstawie reprodukcji opisuje pejzaże ukraińskie i postać Kozaka na koniu jako wolnego mieszkańca ukraińskiego stepu.</p> <p>Wyszukuje w utworze fragmentów przedstawiających ukraiński folklor i pejzaż oraz motywy zaczerpnięte z historii Kozaków.</p> <p>Zna treść powieści poetyckiej stworzonej na motywach z powstania ludu ukraińskiego w 1768 r. (tzw. koliszczyzny). Mówi o literaturze wybitnie ludowej, jej duchowości.</p> <p>Zna utwór na pamięć.</p> <p>Wyróżnia w wierszu jego melodyjność, ukazuje patriotyzm i przywiązanie do ojczyzny. Opowiada treść wiersza. Przedstawia problematykę utworu oraz analizuje język utworu.</p> <p>Obrazuje epizody z życia ludu wiejskiego. Podkreśla znaczenie liryki wiejskiej. Analizuje treść wiersza, wyszukuje motywy pieśni ludowej. Analizuje treść wiersza pod względem treści i budowy. Wyszukuje fragmenty, które</p>	<p>Analizuje rozpoznawane środki językowe, stylistyczne i kompozycyjne i określa ich funkcje.</p> <p>Wskazuje w różnych tekstach kultury wartości narodowe i uniwersalne oraz dyskutuje o ich wzajemnych niesprzecznych relacjach.</p> <p>Stawia hipotezy interpretacyjne, wskazując istotne dla utworu wyznaczniki kompozycyjne i słowa-kłucze;</p> <p>Dyskutuje o konflikcie wartości, rozumie ich źródła i wskazuje sposoby ich przedstawiania w literaturze.</p>
----------------	--	---	--

<p>1.godz.</p>	<p>Powieściopisarze okresu romantyzmu.</p> <p>Józef Ignacy Kraszewski „<i>Ułana</i>”</p> <p>POZYTYWIZM</p> <p>Rozdział V Wpływ europejskiego światopoglądu filozoficznego na nowy pozytywistyczny światopogląd w Polsce.</p> <p>Składniki nowego światopoglądu.</p> <p>Wiek pary i elektryczności — wynalazki jako przejaw zmian cywilizacyjnych. Rozwój nauk filozoficznych i społecznych.</p> <p>Filozofia pozytywna A.Comte’a. „<i>Całokształt metody pozytywnej</i>”(fragment)</p>	<p>mówią o głębokim patriotyzmie autora.</p> <p>Zna biografię J.I. Kraszewskiego i wymienia nazwiska innych powieściopisarzy okresu romantyzmu. Opowiada treść utworu, analizuje ją pod względem poruszanego problemu w utworze. Charakteryzuje bohaterów i ich ocenia.</p> <p>Prace twórcze:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Jak widziano w romantyzmie rolę poezji i poety? 2. Dobro i zło w III cz. „<i>Dziadów</i>” Adama Mickiewicza. 3. „<i>A kiedy trzeba, na śmierć idą po kolei, jak kamienie na szaniec</i>” (J. Słowacki „<i>Testament mój</i>”). Romantyczna wizja ofiary. 4. Ironia jako klucz do Norwidowskiej oceny rzeczy świata tego... <p>Charakteryzuje przemiany cywilizacyjne i społeczne, wykorzystuje wiadomości z historii.</p> <p>Analizuje definicje nowych kierunków i teorii. Porównuje światopogląd romantyczny i pozytywistyczny, tworząc pary cech przeciwstawnych.</p> <p>Określa pojęcia: scjentyzm, ewolucjonizm, organicyzm, agnostycyzm, utylitaryzm, empiryzm.</p>	<p>Interpretuje tekst ze względu na jego funkcję poznawczą, poetycką, ekspresywną, impresywną, a także perswazyjną.</p> <p>Wskazuje czynniki powodujące narodzenie się nowej epoki i jej nowe prądy filozoficzne oraz warunki społeczne.</p> <p>Publicznie wygłasza przygotowane przez siebie wypowiedzi, stosując ucziwe zabiegi erystyczne ze świadomością ich funkcji.</p>
----------------	---	---	---

<p>2.godz.</p>	<p>Herbert Spencer „<i>Jednostka wobec państwa</i>“ (fragment)</p> <p>John Stuart Mill „<i>Co to jest utilitaryzm</i>”</p> <p>Rozdział VI Wartości i postawy w programie polskiego pozytywizmu</p> <p>Warunki kształtowania się programu polskiego pozytywizmu – rola Szkoły Głównej.</p> <p>Młodzi pozytywiści. Hasła programowe. Wzorce osobowe w polskiej rzeczywistości powstaniowej.</p> <p>Publicystyka o wyraźnie programowych, pozytywistycznym charakterze</p> <p>Bolesław Prus „<i>Szkic programu w warunkach obecnego rozwoju społeczeństwa</i>” – egzemplifikacja hasła pracy organicznej. Pomyślność jednostki, harmonia działań, użyteczność – warunki rozwoju społecznego.</p> <p>Pozytywiści a romantycy. Atak „młodych”, zarzuty „starych” wobec pozytywistów i ich odpowiedź.</p> <p>Konfrontacja konfliktu ze sporem romantyków z klasykami. Program literacki polskiego pozytywizmu. Nowe gatunki: felieton, kronika, list z podróży. Język ezopowy. Postulat społecznej użyteczności, zwrot ku prozie.</p>	<p>Określa pojęcia: praca u podstaw, praca organiczna, tolerancja, liberalizm, demokratyzm, emancypacja. Interpretuje hasło pracy organicznej, odwołując się do przykładu z artykułu. Zabiera głos w dyskusji na temat aktualności postulatu.</p> <p>Formuluje argumenty i kontrargumenty stron sporu. Polemizuje z tezami A. Świętochowskiego lub je potwierdza. Przedstawia wiadomości o felietonach B. Prusa lub listach z podróży H. Sienkiewicza na podstawie samodzielnej lektury. Notuje w różnych formach.</p> <p>Określa swoje stanowisko wobec obowiązków artysty i jego dzieła. Zabiera głos w dyskusji (<i>za</i> lub <i>przeciw</i>) na temat sztuki społecznie użytecznej. Analizuje wpływ mesjanizmu na świadomość Polaków dawniej i dziś.</p> <p>Przypomina pojęcia: felieton, kronika. Charakteryzuje postawy bohaterów felietonu.</p>	<p>Dyskutuje o przeczytanych utworach, prezentując swoje zdanie na ich temat, poszukuje argumentów dla jego obrony.</p> <p>Doskonalenie umiejętności analizy, interpretacji i wartościowania tekstów (literatury i kultury).</p> <p>Rozwój polskiej publicystyki w epoce pozytywizmu; jej różnorodność tematyki i form nowoczesnego reportażu i felietonu-racjonalizm – rozum źródłem wiedzy o świecie. Naukowe poznanie świata.</p> <p>Rozumie sens czytanych przez siebie tekstów, rozpoznaje różne ich gatunki publicystyczne i artystyczne;</p> <p>Dyskutuje o konflikcie wartości, rozumie ich źródła i wskazuje sposoby ich przedstawiania w literaturze.</p>
----------------	---	---	---

<p>4.godz.</p>	<p>Nowe gatunki – felieton.</p> <p>B. Prus „<i>Bez tytułu</i>” (fragment kroniki)</p> <p>W. Pisarska „<i>Zanim zaczniesz pisać</i>”</p> <p>Felietonistyka Prusa.</p> <p>Rozdział VII Nowela pozytywistyczna</p> <p>Nowela właściwa, nowela — opowiadanie.</p> <p>Tematyka nowel: niedola dziecka wiejskiego i biedoty miejskiej, potrzeba scjentyzmu, pracy u podstaw, nierówność społeczna, problem żydowski. Portrety bohaterów — kontrast, idealizacja. Heroizm powstańców, apoteoza czynu. Wizja przyszłości. Interpretacja tytułu.</p> <p>Eliza Orzeszkowa „<i>Gloria victis</i>”</p> <p>Antropomorfizacja nowel. Uniwersalność przesłań. Osiągnięcia w zakresie konstrukcji narracji.</p> <p><i>Reprodukcja</i> A. Grottgera „<i>Puszcza</i>” z cyklu „<i>Lituania</i>”</p> <p>Maria Konopnicka „<i>Mendel Gdański</i>”</p> <p>Tematyka żydowska w literaturze. Psychologiczny portret Mendla. Stosunek Polaków do Żydów. Idea utworu. Literatura ponad narodowymi podziałami, przeciw ksenofobii.</p>	<p>Analizuje tematykę, styl, język.</p> <p>Wykrywa cechy felietonu.</p> <p>Redaguje felieton.</p> <p>Przypomina treść nowel poznanych w poprzednich klasach.</p> <p>Charakteryzuje bohatera wcielając się w jego rolę.</p> <p>Objaśnia funkcję dialogu (historią) a wiatrem (naturą). Odczytuje intencje autorki. Wskazuje wyróżniki stylu i języka (patos, emocjonalność, liryzm, nastrojowość, poetyckość).</p> <p>Porównuje obraz malarski z obrazem poetyckim.</p> <p>Analizuje sposób budowania portretu literackiego. Porównuje umysłowość i mentalność Mendla i zegarmistrza. Odnajduje elementy języka ezopowego w opisie powstania.</p>	<p>Dostrzeganie w pozytywizmie narodzin nowego myślenia o państwie i pieniądzu oraz nowego stosunku do człowieka pracy zapoznanie się z pozytywistyczną genezą socjologii</p> <p>Poznaje świat różnych kręgów tradycji – polskiej, europejskiej, światowej;</p> <p>Analizuje rozpoznawane środki językowe, stylistyczne i kompozycyjne i określa ich funkcje.</p> <p>Inspirowanie refleksji o szczególnie istotnych problemach świata, człowieka, cywilizacji, kultury.</p> <p>Przyroda i sztuka jako źródło przeżyć i możliwości ucieczki od świata.</p> <p>Pogłębienie wiadomości o kwestii żydowskiej w Polsce pod koniec XIX i na początku XX wieku dostrzeganie złożoności stosunków polsko-żydowskich, poznanie pojęć ważnych dla zrozumienia religii i kultury Żydów.</p>
----------------	--	--	--

<p>4.godz.</p>	<p>„<i>Miłosierdzie gminy</i>”</p> <p>Chwalebne cele a rzeczywiste cele działań mieszkańców. Teoria w mowie radcy a praktyka licytacji. Tragizm losu głównego bohatera. Funkcja stylizacji Kunzla na Chrystusa.</p> <p>Bolesław Prus „<i>Kamizelka</i>”</p> <p>Klasyczna konstrukcja noweli — „teoria sokoła”.</p> <p>Obraz uczucia małżonków — kłamstwo w imię miłości, oszukiwanie chorego. Pesymistyczny obraz świata i nadzieja w finale noweli.</p> <p>Henryk Sienkiewicz „<i>Szkice węglem</i>”</p> <p>Negatywne zjawiska w życiu społecznym. Tragiczne losy rodziny. Pesymizm, czarny obraz rzeczywistości. Indywidualizacja postaci. Tragizm i komizm. Odmiana opowiadania: luźna kompozycja, dygresja i epizody.</p> <p>Rozdział VIII</p> <p>Pozytywizm — epoka powieści</p> <p>Eliza Orzeszkowa</p>	<p>Wykrywa związek noweli z programem pozytywistycznym. Objasnia pojęcia: peryfrazą, ksenofobia, aluzja, język ezopowy.</p> <p>Charakteryzuje bohaterów w świetle wypowiedzi. Wykrywa elementy stylizacji. Samodzielnie interpretuje finał i tytuł. Stawia hipotezę dotyczącą miejsca akcji. Uczestniczy w dyskusji: Czy kłamstwo może być wartością? Broni swego stanowiska, rzeczowo argumentuje. Przywołuje inne znane nowele zbudowane według „teorii sokoła”. Analizuje narrację, dostrzegając liryzm, humor. Streszcza główny wątek.</p> <p>Interpretuje losy postaci w kontekście historycznym utworu.</p> <p>Wykrywa różne sposoby indywidualizacji postaci</p> <p>Prace twórcze 1. W jaki sposób pisarze pozytywistyczni wołają o walkę z nędzą i nieszczęciem? 2. Problem żydowski i równouprawnienie mniejszości narodowej.</p>	<p>Publicznie wygłasza przygotowane przez siebie wypowiedzi, stosując uczciwe zabiegi erystyczne ze świadomością ich funkcji.</p> <p>Dostrzeganie w nowelach wartości ważnych dla kształtowania swojej postawy wobec świata.</p> <p>Ustosunkowanie się do sytuacji problemowej w utworze, wskazanie przesłań moralnych Kształtowanie postawy poszanowania tradycji i kultury własnego narodu, i innych narodów, tolerancji i szacunku dla innych ludzi.</p> <p>Formowanie kultury osobistej gotowej do podejmowania inicjatyw w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji.</p>
----------------	--	--	--

<p>5.godz.</p>	<p>„<i>Nad Niemnem</i>”</p> <p>Czas i przestrzeń w powieści. Charakterystyka mieszkańców dworu i zaścianka. Pozytywistyczny etos pracy. Wymiar patriotyczny, społeczny i obyczajowy powieści. Dwa plany czasowe. Dwór i zaścianek. Praca — miernikiem wartości człowieka. Nauka przeszłości — funkcja dwóch mogił. Konflikty rodzinne (mąż — żona, rodzice — dzieci). Realizm powieści. Ocena romantycznej przeszłości: ośmieszenie schematów postaw (Emilia, Zygmunt), idealizacja powstania 1963 roku. Pogłębienie demokratyzmu i kultury pracy jako źródła z doby czy cywilizacji.</p> <p>Film „<i>Nad Niemnem</i>” w reż. Z. Kuźmińskiego Powieść a film.</p> <p>Henryk Sienkiewicz „<i>Potop</i>”</p> <p>Powieść historyczna — połączenie typu walterskotowskiego z dokumentalnym. Motyw romansu i przygody w powieści.</p> <p>„<i>Potop</i>” jako dzieło synkretyczne Geneza i tendencja tworu.</p> <p>Postawa różnych warstw społeczeństwa wobec najazdu szwedzkiego a układ zdarzeń. Ocena przyczyn klęski Rzeczypospolitej. Rekonstrukcja historii czy optymistyczny narodowy mit? Ocena sarmatyzmu.</p>	<p>Wykrywa związki między powieścią E. Orzeszkowej a epopeją A. Mickiewicza. Komentuje anachronizm wizji świata. Analizuje opisy dwóch mogił (symbolika, rola natury). Pracuje z tekstem, wykrywając racje bohaterów i analizując ich językowe portrety. Rozpoznaje sposoby mówienia o powstaniu (przemilczenia, aluzje, peryfrazę). Wykrywa tezy autorki, dowodzi je odwołując się do tekstu.</p> <p>Wyraża swoją opinię o adaptacji filmowej.</p> <p>Wyjaśnia sens końcowej wypowiedzi Zagłoby w kontekście tendencji „Trylogii”.</p> <p>Pracuje z tekstem w grupach w celu scharakteryzowania bohatera zbiorowego.</p> <p>Korzysta z literatury fachowej badając Sienkiewiczowską wizję historii.</p> <p>Wskazuje pozytywne i negatywne aspekty sarmatyzmu.</p> <p>Porównuje postaci Kmicica, Soplicy, wskazując cechy wspólne i różne.</p>	<p>Wykorzystania wiedzy do identyfikowania i rozwiązywania problemów, a także formułowania wniosków dotyczących problemów społecznych.</p> <p>Inspirowanie refleksji o szczególnie istotnych problemach świata, człowieka, cywilizacji, kultury.</p> <p>Stymulowanie i rozwijanie zainteresowań humanistycznych.</p> <p>Budowanie poczucia wartości i tworzenie systemu wartości, kształcenie potrzeby dążenia do własnego rozwoju osobowego.</p> <p>Dostrzeganie w tekstach wartości narodowych i uniwersalnych.</p> <p>Dostrzeganie związku między obyczajowością i poczuciem moralności społeczeństwa a przywiązaniem do własnych tradycji kulturowych.</p> <p>Kształtowanie postawy uczciwości, wiarygodności, odpowiedzialności, wytrwałości, szacunku do pracy i wobec innych.</p>
----------------	--	--	--

<p>2.godz.</p>	<p>Sposoby kreowania bohaterów. Andrzej Kmicic jako wzór osobowy Polaka. Onufry Zagłoba jako synteza cech polskiej szlachty. Wpływy schematów literackich na kształt postaci. Problemy związane z adaptacją powieści historycznych.</p> <p>Filmowe wersje powieści historycznych Henryka Sienkiewicza „<i>Potop</i>” „<i>Ogniem i mieczem</i>” W reż. J. Hoffmana „<i>Quo vadis</i>” W reż. J.Kawalerowicza</p> <p>Historia Polski w obrazach. Tendencje „ku pokrzepieniu serc” w malarstwie J. Matejki.</p> <p>Jan Matejko „<i>Stańczyk</i>”</p> <p>W. Kossak „<i>Olszynka Grochowska</i>”</p> <p>Tezy W. Gombrowicz dotyczące roli powieści Henryka Sienkiewicza. „<i>Sienkiewicz</i>”</p> <p>Nawiązanie do europejskiego pozytywizmu.</p> <p>Honoriusz Balzak „<i>Ojciec Goriot</i>” – motyw walki dobra i zła w świecie człowieka.</p> <p>Funkcja opisu pensjonatu, reguły życia mikrospołeczności,</p>	<p>Wykrywa elementy baśniowe, homeryckie, romansowe, z eposu rycerskiego w konstrukcji postaci.</p> <p>Wyszukuje porównania homeryckie i inne środki.</p> <p>Wyraża swój sąd na temat filmów. Ocenia adaptację filmową – udaną, nieudaną. Posługuje się pojęciami dotyczącymi filmu.</p> <p>Dostrzega korespondencję sztuk. Wyróżnia podobieństwa literackiej, malarskiej, filmowej wizji. Analizuje obraz, uwzględniając technikę malarską, kompozycję, gamę barw, rolę światła. Bada ideę i funkcję obrazów.</p> <p>Potwierdza sąd lub polemizuje z W. Gombrowiczem, posługując się rzeczowymi argumentami. Bada czytelnictwo powieści H. Sienkiewicza współcześnie (ankieta, analiza danych z biblioteki).</p> <p>Zna biografię pisarza.</p> <p>Analizuje opis pensjonatu i jego mieszkańców.</p> <p>Charakteryzuje bohaterów.</p>	<p>Analiza przyczyn emocjonalnej recepcji powieści Henryka Sienkiewicza. Poznanie Sienkiewiczowskiej wizji historii i dostrzeganie jej w powieści (mitologizacja przeszłości Polski).</p> <p>Pogłębione poznanie specyfiki dzieł różnych sztuk: utworu literackiego, obrazu, filmu.</p> <p>Porównanie adaptacji filmowej z utworem literackim doskonalenie umiejętności pisania recenzji filmowej</p> <p>Przekazywanie informacji o człowieku i historii, przedstawienie wzorów godnych do naśladowania, pokrzepienia serc. Dostrzeganie w tekstach wartości narodowych i uniwersalnych.</p> <p>Szacunek dla tradycji kultury, potrafi samodzielnie ocenić jej dorobek.</p> <p>Dbanie o własny rozwój duchowy, społeczny, intelektualny; akceptowanie idei patriotycznych i demokratycznych.</p>
----------------	---	---	--

<p>2.godz.</p>	<p>charakterystyka bohaterów. Studium osobowości. Dramat ojca. Goriot – sprawcą i ofiarą swych czynów. Kariera Rastignaca, ewolucja wewnętrzna postaci. Wartości etyczne i moralne a kult pieniądza i awansu społecznego.</p> <p>Miejsce utworu w cyklu „<i>Komedia ludzka</i>”</p> <p>Postulat realizmu – nowa próba opisanego świata. Powieść – zwierciadłem, nowela – ułamkiem zwierciadła. Wymagania wobec powieści społeczno-obyczajowej.</p> <p><i>Reprodukcja:</i> G. Courbete „<i>Dzień dobry, panie Courbet</i>” Realizm w malarstwie.</p> <p>Bolesław Prus „<i>Faraon</i>”</p> <p>Problematyka psychologii władzy i rządzenia. Akcja powieści w starożytnym Egipcie. Powieść historyzoficzno-polityczna. Uniwersalne wartości łączące dawne cywilizacje ze współczesną.</p> <p>Porównanie powieści z filmem</p> <p>Film „<i>Faraon</i>” w reż. J. Kawalerowicza</p> <p>Nawiązanie do europejskiego pozytywizmu.</p>	<p>Objaśnia uniwersalność postaci i ich losów. Analizuje sytuację między ojcem i córkami w kategoriach walki między dobrem i złem, młodością i starością.</p> <p>Dyskutuje na temat różnych aspektów kariery w XIX wieku i dziś. Samodzielnie rozwija pisemne zagadnienie: Iluzja i deziluzja w życiu bohaterów H. Balzaka. Analizuje narrację w fragmencie opisowym. Objaśnia cechy powieści realistycznej. Dostrzega korespondencję sztuk między tekstem literackim a obrazem.</p> <p>Opowiada o problematyce utworu podejmującej temat psychologii władzy i rządzenia.</p> <p>Śledzi przebieg zdarzeń, który dowodzi, że postęp w dziejach dokonuje się mimo klęsk jednostek.</p> <p>Charakteryzuje Ramzesa XIII.</p> <p>Analizuje specyfikę filmu.</p>	<p>Pokazanie kultury jako wielowymiarowego, różnorodnego obszaru, w którym teksty wchodzi ze sobą w dialog, ujawniając znaczenia wynikające z intertekstualnych zderzeń.</p> <p>Refleksje związane z odbiorem i rozumieniem różnych tekstów kultury (dzieło literackie, obraz, film, spektakl teatralny, dzieło architektoniczne i muzyczne).</p> <p>Język jako narzędzie komunikacji, który również przekazuje obraz świata zawarty w tekście literackim, wypowiedziach i tekstach uczniowskich, świadome kształtowanie przez niego własnego życia, rozumienie otaczającej rzeczywistości, umiejętność podejmowania dialogu z innymi.</p> <p>Pogłębienie wiedzy i usystematyzowanie dzięki konfrontacji spostrzeżeń po przeczytaniu lektury, wniosków oraz interpretacji z interpretacjami innych.</p>
----------------	--	---	---

1.godz.	<p>Gustaw Flaubert „<i>Pani Bovary</i>”</p> <p>Edukacja sentymentalna Emmy. Poezja marzeń a proza życia.</p>	<p>Charakteryzuje główną bohaterkę powieści Emmę Bovary. Wie, co oznacza termin bovaryzm. Określa stosunek pisarza do stworzonej przez siebie postaci.</p>	<p>Poznanie różnych faktów historycznych i kulturowych, niezbędnych dla zrozumienia tekstu literackiego oraz odczytania jego sensu.</p>
1.godz.	<p>Emil Zola „<i>Germinal</i>” (fragmenty)</p> <p>Problematyka proletariacka w utworze. Cechy naturalizmu jako prądu literackiego. Europejskie wzory naturalizmu G. Flaubert, E. Zola. Charakterystyka środowiska proletariackiego i burżuazji. Strajk jako symboliczna wizja lepszej przyszłości, którą trzeba stworzyć drogą rewolucji proletariackiej.</p>	<p>Wymienia wyznaczniki prądu naturalistycznego. Rozpoznaje elementy naturalizmu w czytany tekście. Tłumaczy tytuł utworu. Wyróżnia wątki powieści. Charakteryzuje Stefana Lautiera i ocenia jego postępowanie</p>	<p>Świadome porównywanie różnych tekstów kultury, literackich i pozaliterackich, by odczytać ich wzajemne związki, określić występujące między nimi podobieństwa lub różnice.</p>
6.godz.	<p>Bolesław Prus „<i>Lalka</i>”</p> <p>Nowatorska struktura utworu. Obraz struktury ówczesnego społeczeństwa, sytuacji i przemian warstw społecznych.</p> <p>Wielka powieść o miłości. Opinie uczniów o powieści. Tematy i problemy w utworze. Portret Izabeli: cechy indywidualne i typowe dla arystokratki. Portret Wokulskiego: biografia, analiza złożonej osobowości, rola miłości, blaski i cienie kariery. Trzy pokolenia idealistów. Obraz środowisk społecznych, ich reprezentanci. Cechy powieści realistycznej. Rzecki jako humorysta, gawędziarz, krytyczny obserwator, filozof.</p>	<p>Indywidualnie pracuje z tekstem (fragmenty). Pracuje w grupie, charakteryzuje wskazaną postać. Syntezuje wiadomości w celu zrekonstruowania wizerunku grupy społecznej. Interpretuje zakończenia powieści. Formuluje pytania, na które B. Prus próbował odpowiedzieć. Przygotowuje i przeprowadza konkurs klasowy: „I kto to mówi?” Określa pojęcia: fabuła, akcja, retrospekcja, iluzja, deziluzja, narrator subiektywny, narrator auktorialny, narrator personalny.</p>	<p>Uświadamianie przez rozmowę i dyskusję istnienia różnorodnych tendencji we współczesnej kulturze oraz pomoc w ich hierarchizowaniu.</p> <p>Kształcenie postawy aktywnego uczestnictwa w życiu społeczeństwa.</p> <p>Kształtowanie postawy uczciwości, wiarygodności, odpowiedzialności, wytrwałości, szacunku wobec innych.</p>

<p>4.godz.</p>	<p>Ocena postaci. Wizerunek Żydów w powieści.</p> <p><i>Reprodukcja:</i> A. Gieryski „Żydówka z cytrynami”</p> <p>Rozdział IX Poezja czasów niepoetyckich Programowy utwór „niepoetyckiej epoki”. Liryka miłosna A. Asnyka.</p> <p>Adam Asnyk „Sonet XIII”, „Do młodych” „Ach jak mi smutno”</p> <p>Wiecznie żywa przeszłość. Inspirująca rola tradycji.</p> <p>Rola wybitnych jednostek. Dorobek narodowy – wysiłek wielu pokoleń. Poglądy, wzory i postawy pozytywistyczne w poezji. Stosunek do romantyzmu.</p>	<p>Na podstawie reprodukcji ukazuje obraz środowiska społecznego i objaśnia realia życia codziennego klasy robotniczej.</p> <p>Prace twórcze 1. Na przykładzie jednej wybranej pierwszoplanowej postaci w „Lalce” B. Prusa omów sposoby charakteryzowania bohatera w powieści realistycznej. 2. Udowodnij, że E. Orzeszkowa w „Nad Niemnem” ukazuje charaktery ludzi w różnym wieku, różnego pochodzenia i stanu majątkowego. 3. Dlaczego powieści H. Sienkiewicza stały się czytelnym bestsellerem? (Przeanalizuj „Potop”). 4. Jakie wnioski na temat przebiegu historii – pesymistyczne czy optymistyczne – zawiera powieść B. Prusa o władcy Egiptu?</p> <p>Formułuje tezy w formie równoważników zdań bogatych treściowo. Wskazuje cechy poetyki, zwłaszcza dyskursywność, kolokwialność.</p>	<p>Rozumienie różnych tekstów kultury (dzieło literackie, obraz).</p> <p>Pokazywanie sposobów budowania więzi międzykulturowych przez propagowanie postaw tolerancji i otwarcia na spotkanie z innym.</p>
----------------	---	---	---

<p>Względność wszelkiej idei, przemijanie jako nieodwracalny proces. „Prawdziwa mądrość ” w dobie zmierzchu idealizmu. Miłość jako uczucie destrukcyjne, niszczące. Kłęsa miłosna na wymiar ogromnej katastrofy, jest przyczyną utraty marzeń, powoduje uczucie smutku. Liryka nawiązująca do tradycji romantycznej. Nurt liryki intymnej.</p> <p>Maria Konopnicka „<i>W Weronie</i>” „<i>Kubek</i>” Nawiązanie do tradycji romantycznej. Temat szekspirowski. Przykład liryki intymnej. Historia kubka, który ma magiczną moc.</p>	<p>Samodzielnie analizuje wiersz. Redaguje wypowiedź interpretacyjną i porównawczą („<i>Do młodych</i>” a „<i>Oda do młodości</i>”). Wyszukuje fragmenty, które mówią o nastrojach dekadencjonalnych. Określa wydźwięk wiersza i popiera swoją wypowiedź cytatami z utworu.</p> <p>Przypomina poznane utwory liryczne poetki. Porównuje dwa ujęcia legendy miłości Romea i Julii. Wyszukuje różne teksty kultury inspirowane historią kochanków. Opowiada treść wiersza o nieszczęśliwej miłości. Określa funkcję zwyczajnego przedmiotu, który przypomina najpiękniejsze chwile życia dwojga kiedyś kochających się ludzi.</p> <p>Praca twórcza 1. Stosując kryteria historyczne i estetyczne spróbuj opisać poezję powstającą w okresie Pozytywizmu. 2. Człowiek w poezji Adama Asnyka.</p>	<p>Stosowanie w analizie dzieła literackiego, w sposób sfunkcjonalizowany, podstawowych pojęć z zakresu poetyki.</p> <p>Rozumienie czytanych tekstów na poziomie dosłownym, metaforycznym, symbolicznym.</p> <p>Świadome korzystanie z internetu jako źródła informacji przydatnego do opracowywania tematów, a nie jako źródła gotowych prac.</p> <p>Odczytywanie skomplikowanych tekstów, wnikliwy i refleksyjny ich odbiór w warstwie znaczeniowej i językowej.</p>
--	---	--

Literatura dla opanowania pamięciowego

Adam Mickiewicz — „*Oda do młodości*”, *jeden sonet do wyboru*
Juliusz Słowacki — „*Testament mój*”
Wincenty Pol — „*Pieśń o ziemi naszej*” (*fragment*)
Adam Asnyk — „*Do młodych*”

Maria Konopnicka — „*Kubek*”

Do wyboru o większym rozmiarze prozatorski utwór.

Literatura uzupełniająca

(utwory przeznaczone dla samodzielnego czytania przez uczniów)

Adam Mickiewicz — „*Ballady i romanse*” (wybrane), „*Dziady*”, „*Sonety krymskie*” (wybrane), „*Konrad Wallenrod*”, „*Pan Tadeusz*”, „*Liryki lozańskie*” (jedna do wyboru), „*To lubię*”, „*Księgi narodu polskiego i pielgrzymstwa polskiego* (proza biblijna)
Juliusz Słowacki — „*Liryki*” („*Testament mój*”, „*Rozłączenie*”, „*Rzym*”, „*Anioł ognisty*”), „*Hymn*”, „*Grób Agamemnona*”, „*Oda do wolności*”, „*Kordian*”, „*Beniowski*”, „*Podróż do Ziemi Świętej*” (fragmenty), „*Wyjazd do Nea polu*” (fragment).
Zygmunt Krasiński — „*Nie - Boska komedia*”, „*Psalm wiary*”
Aleksander Fredro — „*Śluby panieńskie*”
Cyprian Kamil Norwid — „*Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie*”, „*Fortepian Szopena*”, „*W Weronie*”, „*Bema pamięci żałobny — rapsod*”, „*Vade mecum*” („*Klaskaniem mając ...*”, „*Do czytelnika*”)
Józef Bohdan Zaleski — „*Dumka Mazepy*”
Seweryn Goszczyński — „*Zamek kaniowski*” (fragmenty)
Antoni Malczewski — „*Maria*” (fragmenty)
Wincenty Pol — „*Pieśń o ziemi naszej*”
Władysław Syrokomla — „*Lalka*”
Teofil Lenartowicz — „*Złoty kubek*”
Kornel Ujejski — „*Maraton*”
Józef Ignacy Kraszewski — „*Ulana*” (fragmenty)
Johann Wolfgang Goethe — „*Cierpienia młodego Wertera*”, „*Faust*”
George Gordon Byron — „*Giaur*”
Honoriusz Balzak — „*Ojciec Goriot*”
Emil Zola — „*Germinal*” (fragmenty)
Eliza Orzeszkowa — „*Gloria victis*”, „*Nad Niemnem*”
Maria Konopnicka — „*Mendel Gdański*”, „*Miłosierdzie gminy*”, „*Wiersze*” („*W Weronie*”, „*Kubek*”)
Bolesław Prus — „*Kamizelka*”, „*Faraon*”, „*Lalka*”, „*Z legend dawnego Egiptu*”
Henryk Sienkiewicz — „*Szkice węglem*”, „*Potop*”, „*Ogniem i mieczem*”, „*Quo vadis*”
W. Gombrowicz — „*Sienkiewicz*”
Adam Asnyk — „*Liryka*” (*Do młodych*”, „*Sonet XIII*”, „*Ach, jak mi smutno*

Material dydaktyczny (reprodukcje, filmy)

Reprodukcje:

Philip Otto Runge — „*Nas troje*”
Pierre-Paul Prud'hon — „*Józefina z Malmaison*”
Johann Heinrich Füssli — „*Koszmar*”
William Blake — „*Anioł dobra i duch zła walczący o dziecko*”
Walenty Wańkiewicz — „*Portret Adama Mickiewicza na Judahu skale*”
Maciej Gaszyński — „*Słowacki na piramidach*”
Gaspar David Friedrich — „*Wędrowiec*”
Leon Wyczółkowski — „*Kurhan na Ukrainie*”
Józef Chełmoński — „*Kozak na koniu*”

Gustave Courbet — „*Dzień dobry panie Courbet*”
Artur Grottger — „*Puszcza*”
Henryk Siemiradzki — „*Drice chrześcijańska*”, „*Pochodnie Nerona*”
Jan Matejko — „*Stańczyk*”
Wojciech Kossak — „*Olszynka Grochowska*”
Aleksander Gierymski — „*Żydówka z cytrynami*”

Filmy:

„*Pan Tadeusz*” — reż. A. Wajda
„*Nad Niemnem*” — reż. Z. Kuźmiński
„*Potop*”, „*Ogniem i mieczem*” — reż. J. Hoffman
„*Qvo vadis*”, „*Faraon*” — reż. J. Kawalerowicz

PODSTAWOWE RODZAJE USTNYCH I PISEMNYCH PRAC Z LITERATURY W 10 KLASIE

Wyraźne czytanie utworów literackich.

Układanie planu samodzielnej ustnej i pisemnej wypowiedzi.

Komentowanie fragmentów z utworów literackich.

Ustne i pisemne wypracowanie-rozważanie problematyki przerabianego utworu (w tym indywidualna, porównawcza, grupowa charakterystyka), a także wypracowanie-rozprawka na temat przerobionego utworu publicystycznego.

Udział w dialogu podczas omawiania utworu literackiego.

Plan i tezy artykułu krytyki literackiej.

Referat, odczyt, prezentacja, projekt na temat literacki (według jednego lub kilku źródeł).

Recenzja na temat przeczytanej książki, obejrzanego filmu, programu telewizyjnego, spektaklu (z motywacją swojego stosunku do bohaterów i zdarzeń utworu).

PODSTAWOWE WYMAGANIA DOTYCZĄCE WIEDZY I UMIEJĘTNOŚCI UCZNIÓW 10 KLASY

Uczniowie powinni znać:

- ważne fakty z życia i twórczości poznawanych pisarzy;
- fabułę, właściwości kompozycji, systemy obrazów poznawanych utworów;
- ocenę utworów w artykułach krytyki literackiej;
- podstawowe cechy pojęć: artystyczny obraz, literacki typ, romantyzm, realizm, pozytywizm, powieść realistyczna, historyczna, obyczajowa, psychologiczna, dramatyczny konflikt, indywidualny styl pisarza, pojęcia związane z epoką romantyzmu i pozytywizmu.
- teksty proponowane przez program do opanowania pamięciowego.

Uczniowie powinni umieć:

- analizować przerabiany utwór biorąc pod uwagę jego artystyczną odrębność;
- wyraźnie czytać utwór literacki;
- określać przynależność utworu do literackiego rodzaju (epika, liryka, dramat);
- ukazywać główną problematykę utworu;
- określać ideowo-artystyczną rolę elementów fabuły, kompozycji, systemu obrazów i

- językowych środków artystycznych;
- komentować fragmenty (epizody, sceny) literackiego tekstu z wyrażeniem swojego stosunku do przedstawionej treści;
 - uzasadniać swój stosunek do utworu i bohaterów;
 - brać udział w dialogu podczas omawiania oddzielnego utworu literackiego;
 - przygotować informację, referat, odczyt, prezentację, projekt na literacki temat, na podstawie jednego lub kilku źródeł;
 - napisać recenzję na przeczytaną książkę, a także na utwór z innego rodzaju sztuki, powiązany z literaturą.

XI KLASA

(70 godzin w ciągu roku; 2 godziny tygodniowo;
4 godziny rezerwowe)

Ilość godz.	Treść materiału nauczania	Państwowe wymagania dotyczące poziomu ogólnokształcącego przygotowania ucznia	Ścieżki edukacyjne
1.godz.	<p>Wstęp</p> <p>Wpływ atmosfery Młodej Europy na powstanie epoki Młodej Polski</p> <p>Przełom antypozytywistyczny 1 Ramy czasowe. Poczucie cywilizacji i kultury. Filozoficzne źródła — poglądy A.Schopenhauera, F.W. Nietzschego, H. Bergsona.</p> <p>Podstawy życiowe dekadentyzmu, bunt modernistyczny, indywidualizm.</p> <p>EPOKA MŁODEJ POLSKI</p> <p>Rozdział I</p>	<p>Analizuje związki między światopoglądem romantycznym i modernistycznym.</p> <p>Zna pojęcia: modernizm, neoromantyzm, schopenhaueryzm, bergsonizm, nietzscheanizm.</p>	<p>Zdobywanie dojrzałości intelektualnej przejawiającej się w świadomym korzystaniu z wiedzy o literaturze i kulturze w interpretacji dzieł literackich i w odbiorze tekstów kultury.</p>
3.godz.	<p>Młodopolskie manifesty.</p> <p>Apologia sztuki, konflikt między artystą a filistrem. Odrodzenie tendencji romantycznych.</p> <p>A. Górski „<i>Młoda Polska</i>”</p> <p>S. Przybyszewski „<i>Confiteor</i>”</p> <p>Program sztuki symbolicznej. Symbol a alegoria. Spór o sztukę „narodową” w czasach bankructw i idei przewrotu wartości.</p>	<p>Odczytuje główne tezy w poszczególnych manifestach. Wybiera najważniejsze myśli i je interpretuje.</p> <p>Wyszukuje filozoficzne inspiracje poglądów S. Przybyszewskiego. Analizuje słownictwo, stylistykę manifestu, wykrywa elementy stylizacji biblijnej. Bierze udział w dyskusji na temat funkcji sztuki w czasach romantyzmu, pozytywizmu, modernizmu.</p>	<p>Usystematyzowanie wiedzy o początkach epoki przełomu XIX i XX wieku. pozwalającej zrozumieć rzeczywistość historyczną, społeczną i artystyczną „pięknych czasów”.</p>

<p>Od życia społecznego i utylitaryzmu ku życiu duszy jednostki i estetyzmowi. Postulat nieograniczonej wolności artysty „sztuki dla sztuki”. Impresjonizm, symbolizm, ekspresjonizm w sztuce i w malarstwie.</p> <p><i>Reprodukcje obrazów:</i></p> <p>W. Podkowiński „<i>W ogrodzie</i>”</p> <p>E. Munch „<i>Dziewczęta na moście</i>”</p> <p>C. Monet „<i>Impresja wschodzącego słońca</i>”</p> <p>J. Pankiewicz „<i>Targ na kwiaty w Paryżu</i>”</p> <p>J. Malczewski „<i>Melancholia</i>”</p> <p>A. Hutnikiewicz „<i>Główne motywy i wątki sztuki modernizmu</i>”</p> <p>Impresjonizm, symbolizm, ekspresjonizm – nowe kierunki w sztukach plastycznych. Wybitni twórcy i ich dokonania. Wpływ sztuk pięknych na literaturę. Secesyjne zainteresowanie motywami fauny i flory. Portrety kobiece.</p> <p>Nowe zjawiska kultury artystycznej i literackiej.</p> <p>T. Żeleński (Boy) „<i>O bardzo niegrzecznej literaturze</i>”</p>	<p>Dyskutuje na temat aktualności tez krytyków młodopolskich.</p> <p>Analizuje wybrane teksty kultury masowej.</p> <p>Redaguje rozprawkę doty czącą funkcji sztuki dawniej i dziś.</p> <p>Dyskutuje na temat zadań sztuki: autonomiczność i estetyzm czy społeczna użyteczność.</p> <p>Wyjaśnia pojęcia: symbolizm, sztuka dla sztuki.</p> <p>Analizuje wskazaną reprodukcję obrazu, rozpatrując styl.</p> <p>Dopisuje dialog lub fabułę do postaci i sytuacji przedstawionej na obrazie. Samodzielnie analizuje obraz impresjonistyczny.</p> <p>Czyta tekst z notowaniem. Odnajduje cechy stylu secesyjnego w analizowanych dziełach sztuki. Wymienia główne motywy i wątki sztuki modernizmu. Nazywa kierunki w sztukach malarskich i określa ich zadanie na zasadzie porównania.</p> <p>Opisuje wygląd „kawiarenki literackiej”.</p>	<p>Prezentowanie zbiorów muzealnych na dyskach multimedialnych – Sztuka impresjonistów i postimpresjonistów.</p> <p>Jedność sztuki i nauki, więzi człowieka z przyrodą.</p> <p>Kreatywność ucznia, formułowanie i wartościowanie argumentów uzasadniających własne poglądy.</p> <p>Analiza obrazu Jacka Malczewskiego w kontekście poznanych utworów.</p> <p>Inspirowanie refleksji o szczególnie istotnych problemach świata, człowieka, cywilizacji, kultury. Inspirowanie do samodzielnego poszukiwania źródeł wiedzy.</p> <p>Kształcenie umiejętności rozpoznawania specyfiki tekstów kultury.</p>
--	--	--

<p>5.godz.</p>	<p>„<i>Cygan nieznany</i>”</p> <p>W. Berent „<i>Próchno</i>” (fragmenty)</p> <p>Cyganeria artystyczna, kawiarnia literacka, kabaret. Strój, poza. Secesja w sztuce użytkowej. Narodziny polskiego filmu. Życie międzynarodowej cyganerii artystycznej. Funkcja impresjonizmu w opisie świata.</p> <p>Rozdział II Poezja młodopolska</p> <p>Poezja — świadectwem nastrojów końca wieku.</p> <p>K. Przerwa-Tetmajer</p> <p>„<i>Koniec wieku XIX</i>” „<i>Nie wierzę w nic</i>”</p> <p>Wyznanie dekadenta. Rejestracja świadomości człowieka schyłku wieku: brak sensu i celu życia, kryzys wartości i idei, niemoc, rozpacz. Ekwiwalent obrazowy przeżyć – szalony rzeźbiarz jako twórca i destruktor. Apoteoza sztuki.</p> <p>Przerwa-Tetmajer „<i>Evviva l’arte</i>”</p> <p>Reprodukcja :</p> <p>E. Okuń „<i>Grajek (Filistrzy)</i>”</p>	<p>Wskazuje elementy impresjonistyczne w opisie tańca.</p> <p>Określa środowisko cyganerii i jej bezpardonową „walkę z filistrem”.</p> <p>Projektuje program wycieczki po Krakowie śladami kultury młodopolskiej.</p> <p>Prace twórcze</p> <p>1. Po czyjej stronie stanąłbyś w sporze między zwolennikami sztuki „wyzwolonej i „służebnej”? Uzasadnij swoje stanowisko. 2. Czy kategorie moralne są – twoim zdaniem – ważnym kryterium oceny dzieła literackiego?</p> <p>Wymienia środki wyrazu i objaśnia ich znaczenie w utworze — zasada analogii, metoda synestezji, muzyczność wiersza, psychizacja krajobrazu, odświętność języka.</p> <p>Porównuje styl życia i formy buntu poetów romantycznych i modernistycznych.</p> <p>Analizuje obrazy w wierszu jako ekwiwalenty stanów psychicznych</p> <p>Wyraża swój sąd o sytuacji poety w świecie.</p> <p>Bada muzyczność tekstu. Stawia hipotezy dotyczące odczytania symboli, uzasadnia je. Wyszukuje różne przejawy muzyczności.</p>	<p>Kształcenie umiejętności gromadzenia argumentów i precyzowania własnych poglądów.</p> <p>Poznanie różnych opinii na temat sztuki współczesnej i swobody artystycznej wypowiedzi poszukiwanie odpowiedzi na pytania, czego dzisiaj oczekujemy od artysty i czy artysta powinien się cieszyć całkowitą swobodą wypowiedzi.</p> <p>Budowanie systemu aksjologicznego dostrzeganie różnych możliwości interpretacji tekstu</p>
----------------	--	---	---

<p>Kult artysty i sztuki. Kontrast między artystą a filistrem. Duma, pragnienie sławy twórcy. Sztuka – jedyną wartością dla idealistów.</p> <p>Liryka pejzażu i nastroju</p> <p>K. Przerwa-Tetmajer „<i>Melodia mgieł nocnych</i>”</p> <p>Młodopolska synteza sztuk. Dynamika tańca mgieł. Synestezja w sposobie opisu wrażeń. Atmosfera hipnotycznego zauroczenia. Muzyczność w sferze słowno-obrazowej i dźwiękowej. Rejestracja impresji. Terapeutyczna funkcja kontaktu z naturą.</p> <p>Młodopolska wizja śmierci, nirwany, miłości.</p> <p>K. Przerwa-Tetmajer „<i>Hymn do Nirwany</i>”</p> <p>„<i>Ja, kiedy usta...</i>”</p> <p>S. Korab-Brzozowski „<i>O, przyjdź</i>”</p> <p>Reprodukcja:</p> <p>J. Malczewski „<i>Śmierć</i>”</p> <p>Poszukiwania lekarstwa na smutek i cierpienie. Formy młodopolskiego eskapizmu. Przemiany wizerunku śmierci w kulturze (znaki śmierci dawniej i dziś). Erotyzm młodopolski. Pesymistyczna koncepcja przeżyć erotycznych. Funkcja miłości w dobie dekadentyzmu: przejaw hedonizmu, forma terapii.</p>	<p>Omawia korespondencję sztuk.</p> <p>Interpretuje teksty, formułując przesłanki i wnioski z nich wynikające.</p> <p>Szuka związków między wierszem a filozofią epoki.</p> <p>Analizuje wiersz, badając wykładniki poetyki impresjonistycznej.</p> <p>Zna pojęcia: pytanie retoryczne, nirwana, kontrast, impresja, muzyczność, synestezja.</p> <p>Interpretuje wiersze.</p> <p>Szuka związków między literackim i plastycznym wizerunkiem śmierci.</p> <p>Wypowiada się w formie ustnej i pisemnej.</p> <p>Dyskutuje nad problemem profanacji w sztuce, odwołując się do przykładów z kultury współczesnej (moda, plastyka).</p> <p>Zna pojęcia: eskapizm, hedonizm.</p>	<p>Dostrzeganie różnych możliwości odczytania symbolu zawartego w utworze poetyckim</p> <p>Kształcenie umiejętności odczytywania ogólnego sensu utworu literackiego oraz dostrzegania i rozumienia uniwersalnych wartości zawartych w dziełach literackich.</p> <p>Koncepcja przyrody wynikająca z analizy liryków tatrzańskich Tetmajera</p> <p>Kształcenie umiejętności gromadzenia argumentów i precyzowania własnych poglądów.</p> <p>Analiza obrazu Jacka Malczewskiego w kontekście poznanych utworów.</p>
--	--	--

<p>Poetyka modernistyczna. Afirmacja życia, Franciszkanizm.</p> <p>J. Kasprówic <i>„Krzak dzikiej róży w Ciemnych Smreczynach”</i></p> <p>Impresjonistyczna technika obrazowania. Symbolika górskich roślin. Nastrojowość. Związek utworów z klimatem epoki. Poezja prostych, dobrych uczuć. Zgoda na naturalny porządek świata. Koncepcja życia w duchu chrześcijańskiej pokory i ludowego stoicyzmu. Rola klamry kompozycyjnej. Wizerunek szatana jako syntezy przeciwieństw. Ekspresjonistyczna kreacja wbrew tradycji biblijnej</p> <p>Antydekadenckie wezwania. L. Staff <i>„Kowal”</i> <i>„Odrzućmyż raz ...”</i></p> <p>Portret kowala. Symbolika jego postawy. Postulat aktywności twórczego oddziaływania na własny los.</p> <p>Związek sonetu z klimatem myślowym epoki.</p> <p>Afirmacja życia i program poetycki. L. Staff <i>„Życie bez zdarzeń”</i>, <i>„Przedśpiew”</i>, <i>„Ars poetica”</i></p> <p>Refleksja nad własnym życiem, bilans doświadczeń.</p>	<p>Analizuje wiersz zgodnie ze wskazaniem. Bada zasadę cyklu. Prezentuje referat dotyczący tematu „Tatry w kulturze Młodej Polski”</p> <p>Parafrazuje wiersz, akcentując zanegowane postawy ludzi.</p> <p>Opisuje język wypowiedzi, zwłaszcza dyskursywność.</p> <p>Stawia hipotezy interpretacyjne dotyczące symboliki obrazu pracującego kowala. Wyszukuje filozoficzne źródła kreacji silnej jednostki.</p> <p>Opisuje i komentuje postawę poety. Odnajduje aluzje do utworów J.Kochanowskiego, naśladowanie stylu poety. Wypowiada się pisemnie na temat: „Człowiek mądry to ...” Redaguje zalecenie dla młodego literata według L. Staffa. Porównuje założenia programowe L. Staffa i innego poety, np. J. Słowackiego.</p>	<p>Odkrywanie w dziełach kultury uniwersalnych wartości etycznych i estetycznych – elementy impresjonizmu w wierszu, definiuje synestezję, obecność instrumentacji głoskowej i jej funkcja w wierszu.</p> <p>Motyw folkloru podhalańskiego na podstawie twórczości J. Kasprówicza – przeżycia wynikające z lektury wierszy</p> <p>Dostrzeganie wpływu przemian społecznych na wymagania stawiane pisarzom.</p> <p>Odczytywanie skomplikowanych tekstów, wnikliwy i refleksyjny ich odbiór w warstwie znaczeniowej i językowej.</p>
---	--	--

<p>Zgoda na świat, harmonia z naturą. Klasyczna filozofia życia – postawa stoicko – epikurejska. Odwołanie do antyku i renesansu. Franciszkanizm. Program poetycki L. Staffa. Stosunek do odbiorcy. Zadania poezji.</p> <p>Debiut Bolesława Leśmiana.</p> <p>„<i>Usta i oczy</i>”, „<i>Zielona godzina</i>”</p> <p>Perwersyjny erotyzm, podkreślający równowartość marzenia miłosnego, poczucie przynależności człowieka do natury. Tęsknota do zatracenia się w przyrodzie, zniszczenie ludzkiego marzenia o nieśmiertelności.</p> <p>Poezja satyryczna. Tadeusz Boy-Żeleński „<i>O bardzo niegrzecznej literaturze polskiej i jej strapionej ciotce</i>”</p>	<p>Analizuje treść wiersza. Wyszukuje doznanie zmysłowe, które jest kluczem miłosnej sytuacji w wierszu. Mówi o hierarchii ludzkich doznań i przeżyć na przykładzie wiersza.</p> <p>Wyszukuje i objaśnia nagromadzone w celach parodystycznych chwyt poetyckie, obrazy i słownictwo. Wyszczególnia w treści wiersza hasła kulturowe, które są znamienne dla kultury modernistycznej.</p> <p>Prace twórcze 1. Cechy poezji modernistycznej na podstawie utworu J. Kasprowicza „<i>Krzak dzikiej róży w Ciemnych Smreczynach</i>” 2. Pisemna wypowiedź na temat: „Człowiek mądry to ...”. Wykorzystaj refleksje L. Staffa ukazane w programie poetyckim. 3. Czy sądzisz, że teza Miriama o trwającej przez całe dzieje ludzkości walce zachowawczo nastawionej i takiej samej krytyki z wszelkimi objawami nowatorstwa w sztuce sprawdza się także współcześnie — podaj przykłady potwierdzające tę tezę lub jej zaprzeczające.</p>	<p>Rozumienie czytanych tekstów na poziomie dosłownym, metaforycznym, symbolicznym.</p> <p>Stosowanie w analizie dzieła literackiego, w sposób sfunkcjonalizowany, podstawowych pojęć z zakresu poetyki.</p> <p>Dostrzeganie plusów i minusów wolności słowa szukanie we współczesnych mediach przykładów nadużywania wolności słowa przez dziennikarzy uświadomienie związku między demokracją a wolnością słowa budowanie systemu aksjologicznego.</p>
--	---	--

<p>6.godz.</p>	<p>Rozdział III Proza młodopolska</p> <p>Europejskie wzory prozatorskie. Kontynuacja realizmu (nawiązania). Powieści modernistyczne. Wybitni twórcy i ich osiągnięcia. Poetyka powieści.</p> <p>Absolutyzm etyczny Josepha Conrada w powieści</p> <p>„<i>Lord Jim</i>”</p> <p>Portret psychologiczny Jima: idealizm, maksymalizm życiowy, bezkompromisowość, marzycielstwo, niedojrzałość. Heroiczna etyka honoru, „mglisty ideał postępowania”. Uniwersalna problematyka utworu: bezsilność człowieka wobec losu, postawa w sytuacji ekstremalnej, godność. Konstrukcja narracji.</p> <p>Stefan Żeromski „<i>Rozdziobią nas kruki, wrony</i>”</p> <p>Szymon Winrych jako ostatni bohater romantyczny. Postawa heroiczna a deheroizacja sceny śmierci. Naturalizm kulminacyjnej sceny. Symbol kruków i wron. Dramatyczny obraz powstania. Diagnoza przyczyn klęski — idea utworu.</p> <p>Film w reż. T. Chmielewskiego „<i>Wierna rzeka</i>”</p> <p>Analiza fragmentu filmu. Cel włączenia sceny z opowiadania „Rozdziobią nas ...”.</p>	<p>Analizuje przeczytane fragmenty utworów, wyszczególnia problematykę, charakteryzuje bohaterów. Analizuje przyczyny i skutki zachowania się bohatera. Ocenia postępowanie bohatera. Uczestniczy w debacie na temat postaw młodych ludzi wobec świata i życia. Objaśnia terminy: retrospekcja, narracja pośrednia, narracja piętrowa.</p> <p>Interpretuje utwór z uwzględnieniem kontekstu historycznego i literackiego. Przedstawia propozycje odczytania symboli. Porównuje realizację tematu powstania styczniowego w poznanych utworach.</p> <p>Analizuje rolę poszczególnych środków wyrazu w filmie.</p> <p>Prezentuje swoje wrażenia z kontaktu z dziełem filmowym.</p>	<p>Budowanie poczucia wartości i tworzenie systemu wartości, kształcenie potrzeby dążenia do własnego rozwoju osobowego. Heroiczna etyka honoru, bezsilność człowieka wobec losu, postawa w sytuacji ekstremalnej, godność.</p> <p>Dostrzeganie w tekstach wartości narodowych i uniwersalnych.</p> <p>Ustosunkowanie się do sytuacji problemowej w utworze, wskazanie przesłań moralnych.</p> <p>Pogłębianie refleksji o etycznej wartości użycia języka w zakresie analizy i interpretacji tekstów kultury.</p> <p>Pogłębione poznanie specyfiki dzieł różnych sztuk: utworu literackiego, obrazu, filmu.</p> <p>Porównanie adaptacji filmowej z utworem literackim doskonalenie umiejętności pisania recenzji filmowej.</p>
----------------	--	---	--

<p>Środki swoiste dla dzieła filmowego. Inne utwory S. Żeromskiego o tematyce powstańczej.</p> <p>Obraz miasta.</p> <p>Władysław Stanisław Reymont „<i>Ziemia obiecana</i>” (film w reż. A. Wajdy)</p> <p>Życie w Łodzi i walka jej mieszkańców o przetrwanie. Trzej przyjaciele i konkurenci. Miasto – organizm-potwór. Barwne i ciemne strony egzystencji miejskiej. Interpretacja biblijnej formuły „ziemi obiecanej”.</p> <p>Obraz wiejskiej społeczności.</p> <p>Władysław Stanisław Reymont “<i>Chłopi</i>” (“<i>Jesień</i>”)</p> <p>Kompozycja powieści. Czas biologiczny i sakralny. Porządek życia wiejskiego, hierarchia społeczności. Ziemia i praca jako wartość. Jednostka i gromada. Trzech narratorów. Dialektyzacja. Wpływy modernistyczne w realistycznej powieści. Mitologizacja życia chłopów. Realistyczny i mityczny wymiar postaci. Lipce jako <i>axis mundi</i>.</p>	<p>Syntezuje wiedzę.</p> <p>Ogląda fragmenty lub całość filmu.</p> <p>Opisuje kadry i sekwencje obrazów charakteryzujące rytm życia miasta.</p> <p>Syntezuje wiedzę, badając stosunek pisarzy XIX wieku do miasta.</p> <p>Pracuje z podręcznikiem.</p> <p>Prezentuje wiadomości wynikające z własnych zainteresowań.</p> <p>Dokonuje sprawozdania z indywidualnej lektury.</p> <p>Pracuje z tekstem, wyraża sądy i je argumentuje.</p> <p>Porównuje obrazy pracy w powieści W.S. Reymonta, E. Orzeszkowej, S. Żeromskiego. Samodzielnie analizuje scenę śmierci Boryny.</p> <p>Bada wpływy różnych kierunków estetycznych na kształt powieści.</p> <p>Stawia hipotezy dotyczące walorów powieści nagrodzonej Nagrodą Nobla.</p> <p>Objaśnia wpływ poetyki na prozę młodopolską, ukazuje na przykładach cechy poetyki impresjonistycznej w powieści (subiektywizacja wiedzy o rzeczywistości, subiektywizacja narracji, ograniczenie roli fabuły, kompozycja otwarta, psychologizm).</p>	<p>Porównanie powieści Reymonta z jej filmową adaptacją – formułowanie wniosków, ocena, – dyskusja na temat: służba społeczna a szczęście osobiste</p> <p>Dostrzeganie związku między obyczajowością i poczuciem moralności społeczeństwa a przywiązaniem do własnych tradycji kulturowych.</p> <p>Kształtowanie postawy uczciwości, wiarygodności, odpowiedzialności, wytrwałości, szacunku do pracy i wobec innych.</p>
---	---	---

<p>5.godz.</p>	<p>Rozdział IV</p> <p>Dramat młodopolski</p> <p>Polskie arcydzieła dramatyczne. Koncepcja „teatru ogromnego” Stanisława Wyspiańskiego. Spektakl jako synteza sztuk. Dramat symboliczny. Ideowy sens dramatu. Ludomania i dekadencja w dramacie.</p> <p>Stanisław Wyspiański „<i>Wesele</i>”</p> <p>Pierwowzory postaci, geneza dramatu. Polaków portret własny w akcie I : chłopi a inteligenci. Realistyczna komedia obyczajowa. Osoby dramatu i sceny wizyjne W akcie III: rodowód i funkcja. Rozrachunek S. Wyspiańskiego ze współczesnymi w akcie III: niedojrzałość obu warstw. Symbole i sceny symboliczne. Cechy dramatu.</p> <p>„<i>Wesele</i>” wobec tradycji literackiej. Malarstwo i muzyka w dramacie.</p> <p>Reprodukcja J. Malczewski „<i>Błędne koło</i>”</p>	<p>Prace twórcze</p> <p>1.Co sądzisz o postaci doktora Judyma? Określ swoje stanowisko wobec jego przekonań i ideałów oraz sposobów działania i decyzji życiowych.</p> <p>2. W. S. Reymont „Ziemia obiecana” – miasto, organizm, potwór.</p> <p>Opowiada treść utworu przedstawiając zdumiewającą siłę symbolicznego i fatalistycznego nastroju, atmosferę dramatyczności i napięcia zawartego w statycznej, prawie nieruchomej sytuacji scenicznej.</p> <p>Wskazuje na naturalistyczne cechy dramatu, podkreśla obraz tragicznie beznadziejnej egzystencji ludzi zwykłych.</p> <p>Zwraca uwagę na sztukę przedstawienia zwykłych bohaterów, ich spraw codziennych w powszednich zdarzeniach.</p> <p>Uwydatnia popularność tej sztuki we współczesnych repertuarach teatralnych i uzasadnia to zjawisko.</p> <p>Bada kontekst macierzysty utworu.</p> <p>Pracuje w grupie, charakteryzując bohatera zbiorowego, np. chłopci o sobie, chłopci o inteligentach.</p> <p>Wyjaśnia przesłania kolejnych dialogów.</p>	<p>Dostrzeganie procesu zanikania oryginalności folkloru i homogenizacji kultury wraz z wpływem czasu, formułowanie opinii na temat zanikania różnorodności kultur i upowszechniania się kultury masowej.</p> <p>Analiza środków obrazowania artystycznego wykorzystanych do opisu wesela rozważanie wyjątkowości obrzędu weselnego w kulturze dostrzeganie zmian w sposobie przeżywania święta zachodzących w społeczeństwach pod wpływem przemian cywilizacyjnych.</p> <p>Wskazanie kontekstu historycznego, społecznego, obyczajowego, malarskiego dramatu.</p>
----------------	--	--	--

<p>3.godz.</p>	<p>Gabriela Zapolska <i>„Moralność pani Dulskiej”</i></p> <p>Jako dramat naturalistyczny. Tragikomedia kołtuńska. Portret rodziny. Przejawy „dulszczyzny”, „kołtuństwa”: osobowość bohaterki, styl życia, ubiór, wygląd mieszkania. Skandal w porządnym domu. Tragifarsa. Cechy dramatu naturalistycznego.</p> <p>LITERATURA OKRESU MIĘDZYWOJENNEGO</p> <p>Rozdział I</p> <p>Wpływ awangardy europejskiej na powstanie polskiej awangardy poetyckiej.</p> <p>Przezwrot w sztuce i kulturze.</p> <p>Reprodukcje: <i>„Panny z Avignon”</i> P. Picassa <i>“Nad Witebskiem”</i> M. Chagalla</p>	<p>Syntezuje wiedzę w formie rozprawki: Dlaczego w bronowickiej chacie nie zabrzmiał złoty róg? Uczy się na pamięć wybranych cytatów. Analizuje korespondencję sztuk.</p> <p>Charakteryzuje bohaterów. w konfrontacji z zachowaniami współczesnej młodzieży. Opisuje portrety współczesnych Dulskich.</p> <p>Prace twórcze</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Różne postacie symbolizmu w dramacie młodopolskim. 2. Anegdotyczna geneza dramatu „Wesele” 3. Czy mógłbyś nazwać obraz J. Malczewskiego tytułem „Chocholi taniec” a dramat S. Wypiańskiego „Błędne koło”? Uzasadnij swą wypowiedź. <p>Wyjaśnia termin <i>awangarda</i>. Przygotowuje prezentację jednego kierunku na podstawie tradycyjnych i nowoczesnych źródeł informacji.</p> <p>Wyraża własne przeżycia i opinie wynikające z kontaktu ze sztuką.</p>	<p>Dostrzeganie różnych możliwości odczytania symboli zawartych w dramacie.</p> <p>Dostrzeganie ponadczasowości zjawiska dulszczyzny jako podwójnej moralności przyobleczonej w cnotę próba wskazania współczesnych zachowań, które się wywodzą z mentalności pani Dulskiej.</p> <p>Próba wskazania współczesnych realizacji femme fatale w kulturze masowej.</p> <p>Pokazanie kultury jako wielowymiarowego, różnorodnego obszaru, w którym teksty wchodzą ze sobą w dialog, ujawniając znaczenia wynikające z intertekstualnych zderzeń.</p>
----------------	---	---	--

<p>Źródła i funkcje sztuki awangardowej. Kubistyczna rewolucja w malarstwie. Nowe kierunki w sztuce i literaturze, ich przedstawiciele.</p> <p>Wyzwolona wyobraźnia surrealizmu. Francuska awangarda poetycka – G. Apollinaire.</p> <p>K. Rudzińska „Awangarda a kultura masowa”</p> <p>Sztuka jako wyraz treści pozaświadomych.</p> <p>Futuryzm jako nowy nurt w literaturze.</p> <p>F.T. Marinetti “Manifest futuryzmu”</p> <p>Przejawy buntu włoskich futurystów. Futurystyczna wizja historii sztuki.</p> <p>Nowatorska narracja w powieści</p> <p>Marcela Prousta “W poszukiwaniu straconego czasu” (fragmenty)</p> <p>Powieść składa się z siedmiu tomów i charakteryzują ją słynne proustowskie”, czyli bardzo długie zdania.</p> <p>Prowokacje polskich futurystów.</p> <p>Reprodukcja: E. Okuń „<i>My i wojna</i>”</p> <p>S. Młodożeniec „<i>XX wiek</i>”</p>	<p>Określa pojęcia: kubizm, futuryzm, dadaizm, nadrealizm, kolaż, asamblaż, dekalaż, frottaż, reklaż, fumaż.</p> <p>Ocenia wartość nowych zjawisk dla kultury.</p> <p>Interpretuje dzieło sztuki awangardowej jako wyraz treści pozaświadomych.</p> <p>Wskazuje wyróżniki surrealizmu (nadrealizmu) w literaturze, sztukach plastycznych.</p> <p>Opisuje wybrany obraz, dostrzegając połączenie realizmu z wizją psychodeliczną.</p> <p>Określa cechy sztuki futurystycznej i zadania artysty na podstawie manifestu Marinettiego.</p> <p>Wypowiada się na temat futurystycznej wizji historii sztuki i kultury.</p> <p>Analizuje elementy buntu futurystycznego przeciw zastanej kulturze oraz wskazywane przez futurystów nowe obiekty fascynacji.</p> <p>Objaśnia pojęcia: egofuturyzm, kubofuturyzm.</p> <p>Określa narrację, poznanie świata przedstawionego przez psychikę narratora; czas przebiegu zdarzeń nie odgrywa najważniejszej roli jedynie bieg myśli.</p> <p>Omawia wątki utworu i umiejscawia je.</p> <p>Opisuje i interpretuje obraz jako nowe ujęcie tematu wojny.</p> <p>Bada językowy obraz nowoczesnego świata, dokonując analizy neologizmów.</p> <p>Wskazuje w wierszach różne sposoby osiągnięcia ekspresji.</p>	<p>Poznanie opinii współczesnego ekologa na temat wpływu postępu technologicznego na przemianę zachodzące w człowieku</p> <p>samodzielna refleksja na temat człowieka w świecie natury i jego być może pozornej wyjątkowości na tle innych stworzeń</p> <p>dostrzeganie nieodwracalnych zmian w życiu człowieka spowodowanych postępowaniem technologicznym.</p> <p>Poznanie różnych opinii na temat sztuki współczesnej i swobody artystycznej wypowiedzi</p> <p>poszukiwanie odpowiedzi na pytania, czego dzisiaj oczekujemy od artysty i czy artysta powinien się cieszyć całkowitą swobodą wypowiedzi.</p> <p>Refleksje związane z odbiorem i rozumieniem różnych tekstów kultury (dzieło literackie, obraz, film, spektakl teatralny, dzieło architektoniczne i muzyczne).</p>
--	--	---

<p>B. Jasiński „Zmęczył mnie język”</p> <p>A. Watt „Żywoty”</p> <p>Wolność artystów w Polsce odrodzonej, poszukiwanie nowych tematów i nowego języka. Program włoskich futurystów a deklaracja polskich artystów.</p> <p>Symptomy XX wieku według S. Młodożeńca — telegraficzny opis przemian w technice i kulturze, wizji życia indywidualnego i społecznego. Nowy język poezji B. Jasińskiego i A. Wata. Skandal obyczajowy i literacki.</p> <p>Kontestatorstwo i eksperyment formalny.</p>	<p>Analizuje konsekwencje przyjęcia „ortografii futurystycznej”.</p> <p>Komentuje ortografię futurystyczną jako element buntu wobec tradycji.</p> <p>Dyskutuje na temat skandalu i prowokacji jako sposobu zaistnienia artysty na rynku.</p> <p>Wymienia nowe tematy poezji futurystycznej (np. wynalazki techniczne, kino, kultura masowa, życie codzienne).</p> <p>Komentuje przejawy skandalu i prowokacji w poezji futurystycznej.</p> <p>Pracuje w grupie z tekstem, formułując prawa i obowiązki artysty, zasady sztuki futurystycznej, koncepcję dzieła sztuki.</p>	<p>Budowanie systemu aksjologicznego dostrzeganie różnych możliwości interpretacji tekstu.</p> <p>Kształcenie umiejętności pracy z tekstem i posługiwania się cytatami, obiektywne ocenianie postaci, dostrzeganie uwarunkowań rządzących postępowaniem jednostki, umieszczanie postaci w ich środowisku.</p>
<p>B. Jasiński „Manifest w sprawie poezji futurystycznej”</p> <p>Specyfika polskiego futuryzmu na tle włoskich haseł. Odwrót od kultury wysokiej, oficjalnej i fascynacja prymitywizmem. Bunt nihilistyczny a wartościowe postulaty.</p>	<p>Porównuje manifesty literackie futurystów i S. Przybyszewskiego.</p> <p>Wie, co to jest poemat symultaniczny.</p> <p>Wyodrębnia słowa-klucze.</p> <p>Wykrywa zasadę logiczną układu graficznego wiersza.</p> <p>Wskazuje elementy buntu wobec modernizmu, ale i nawiązania do minionej epoki.</p>	<p>Dostrzeganie związku między obyczajowością (i poczuciem moralności) społeczeństwa a przywiązaniem do własnych tradycji kulturowych</p>
<p>B. Jasiński „But w butonierce”</p> <p>Niekonsekwencja w realizacji programu futurystycznego. Buta młodości i pycha rzekomego geniuszu futurysty. Prowokacyjne deklaracje zerwania z tradycją.</p>	<p>Interpretuje tytuł jako przejaw kontestacji.</p> <p>Wyjaśnia założenia programowe grupy na podstawie artykułu zamieszczonego w „Zwrotnicy”.</p> <p>Odnajduje realizację haseł programowych w wierszach.</p>	<p>Kreatywność ucznia, formułowanie i wartościowanie argumentów uzasadniających własne poglądy.</p>

<p>3.godz.</p>	<p>Konstruktywizm w poezji Awangardy Krakowskiej.</p> <p>T. Peiper „<i>Punkt wyjścia</i>”</p> <p>J. Przyboś „<i>Echo</i>” „<i>Odjazd</i>” „<i>Notre Dame</i>”</p> <p>Reprodukcja:</p> <p>K. Kobro-Strzezińska „<i>Kompozycja przestrzenna</i>”</p> <p>Twórcy i program grupy krakowskiej. Wezwanie T. Peipera do intelektualnej i moralnej pracy artysty nad umysłowością i świadomością czytelników – obywateli nowego państwa. Sytuacja społeczna poety o wiejskim rodowodzie – autobiograficzna refleksja J. Przybosia. Wywoływanie nowych przestrzeni poprzez słowa i dźwięki, emocje i przeżycia. Katedra gotycka jako konstrukcja architektoniczna oraz przestrzeń sakralna. Budowanie świata poprzez metafory.</p> <p>Rozdział II Skamandryci — piękna plejada</p> <p>Sceny miejskie według J. Tuwima.</p> <p>J. Tuwim „<i>Do krytyków</i>” „<i>Ranyjulek</i>”</p> <p>Dzieje Skamandra. Poszerzenie przestrzeni literatury.</p>	<p>Zestawia hasło 3 M z postulatami futurystów. Analizuje pośredni sposób wyrażania uczuć podmiotu lirycznego. Przedstawia własne propozycje interpretacji metafor (opartych na elipsie). Wskazuje w wierszach opisy przestrzeni i je analizuje. Dostrzega podstawowe cechy składni i kompozycji wybranego utworu. Porównuje literackie i plastyczne sposoby kreowania przestrzeni. Określa pojęcia: kracjonizm, ekwiwalentyzacja uczuć, elipsa. Opisuje obrazy poetyckie jako odpowiedniki stanu emocjonalnego.</p> <p>Przedstawia skład grupy i główne założenia poezji skamandrytów. Szuka informacji na temat historii grupy, redaguje notatkę. Przedstawia historię grupy i charakteryzuje stosunek skamandrytów do przeszłości i tradycji literackiej.</p>	<p>Umiejętność wykorzystania wiedzy o charakterze naukowym do identyfikowania i rozwiązywania problemów, a także formułowania wniosków opartych na obserwacjach empirycznych dotyczących społeczeństwa</p> <p>Inspirowanie refleksji o szczególnie istotnych problemach świata, człowieka, cywilizacji, kultury.</p> <p>Inspirowanie do samodzielnego poszukiwania źródeł wiedzy.</p> <p>Kształcenie umiejętności odczytywania sensu całego tekstu, pogłębianie świadomości językowej.</p>
----------------	--	--	--

<p>Wspólne poglądy skamandrytów na życie. Miasto Tuwima — realia, obyczaje, ludzie. Język opisu: leksyka, frazeologia, składnia. Biologiczność radosna i drapieżna, prymitywna. Kpina, żart, ironia.</p> <p>Witalizm Kazimierza Wierzyńskiego.</p> <p>K. Wierzyński „Manifest szalony”</p> <p>Postawa wobec tradycji literackiej i kulturowej. Przekształcone frazeologizmy sposobem opisu świata. Humor, emocjonalność.</p> <p>Dyskusja z tradycją u Jana Lechonia.</p> <p>J. Lechoń „Pytasz, co w moim życiu ...”</p> <p>Kontrasty określające ludzki los. Egzystencjalny smutek i perspektywa śmierci. Maksymalizm twórczy — źródłem dramatu życiowego poety.</p> <p>Ewolucja poezji wielkiej piątki.</p> <p>J. Tuwim „Sitowie” „Bal w operze”</p> <p>Zwrot ku klasycyzmowi. Nurt satyryczny: szopki polityczne, monologi kabaretowe, teksty piosenek. Męka artysty związana z</p>	<p>Wykrywa cechy poezji skamandryckiej na przykładzie wczesnych wierszy J. Tuwima.</p> <p>Charakteryzuje bohatera, sytuację Określa pojęcia: elektyzm, eufonia, witalizm. Dokonuje analizy porównawczej wierszy „Manifest szalony” K. Wierzyńskiego i „Evvival’arte!” K. Przerwy-Tetmajera. Pracuje ze słownikiem frazeologicznym. Rozpoznaje cytaty i aluzje w wierszu K. Wierzyńskiego oraz określa ich znaczenie dla wymowy ideowej utworu.</p> <p>Określa postawę podmiotu mówiącego — wobec świata i wobec ludzi. Szuka w wierszach nawiązań do baroku, romantyzmu, Młodej Polski. Redaguje krótką i rzeczową informację do leksykonu o młodzieńczej twórczości obu poetów.</p> <p>Wskazuje w wierszach wyróżniki parnasizmu. Wyjaśnia przejawy tendencji parnasistowskich. Opisuje wizję Europy według J. Iwaszkiewicza. Notuje informacje dotyczące ewolucji tematyki i poetyki utworów poety.</p>	<p>Kształcenie umiejętności rozpoznawania specyfiki tekstów kultury.</p> <p>Dostrzeganie w tekstach wartości narodowych i uniwersalnych.</p> <p>Rozumienie czytanych tekstów na poziomie dosłownym, metaforycznym, symbolicznym.</p> <p>Potrafi współpracować z innymi, by realizować zadania przewidziane dla grupy.</p> <p>Poznanie literackich utworów jako sztuki słowa, zrozumienie ich artystycznego świata, niepowtarzalności ich indywidualnego stylu autora, zaznaczając narodową oryginalność i ogólnoludzkie znaczenie.</p>
---	--	--

<p>koniecznością twórczego interpretowania świata. Spontaniczność i bezpośredniość odbioru zjawisk walorem dzieciństwa. Satyryczne spojrzenie na model egzystencji mieszczańskiej. Groteskowe przedstawienie i język formą oceny zjawiska. Kontrasty w życiu społecznym i politycznym. Katastroficzny pogląd na temat przyszłości Polski. Nowatorstwo poematu.</p> <p>J. Iwaszkiewicz „Do przyjaciela”</p> <p>Wspólna Europa wielkiej kultury, ale i odwiecznych konfliktów narodowościowych. Postawa klasycystyczna (piękno sztuki i natury, harmonia życia, wartości moralne) wyróżnikiem wspólnoty poetów różnych nacji.</p> <p>K. Wierzyński „Ojczyzna chochołów” „Skok o tycze”</p> <p>Bogactwo aluzji literackich i nawiązań do polskiej literatury romantycznej. Konwencja retorycznego dialogu. Atrybuty mitologii narodowej środkiem do opisu konfliktu między przywódcą i narodem. Zachwyty nad pięknem ruchu człowieka usiłującego pokonać ograniczenia natury. Porównanie fenomenem przyrody celem sportowca.</p> <p>A. Słonimski „Smutno mi, Boże”</p>	<p>Dyskutuje na temat procesu twórczego: męka czy radość? Zapisuje utwory literackie dotyczące powstawania dzieła, wykorzystuje ich idee w formie argumentacji. Wymienia główne rysy portretu mieszczan. Opisuje zjawiska polityczne i społeczne oraz sposób ich przedstawienia. Wskazuje elementy groteski w języku poematu. Komentuje aktualność obrazu państwa w utworze.</p> <p>Określa pojęcia: autotematyzm, satyra, animalizacja, reifikacja, groteska. Wyjaśnia zasadę kompozycyjną w tytule i utworze. Interpretuje pary antonimów jako wyraz sprzeczności świata.</p> <p>Analizuje język przywołań, cytatów, aluzji. Rozwija w formie eseju refleksję na temat „tragicznej wolności” Polaków. Analizuje porównywanie sportowców do zjawisk przyrody. Redaguje głos w dyskusji na temat: współczesny sport — pokonywanie rywali czy praw rządzących czasem i przestrzenią.</p> <p>Określa pojęcie: dialog retoryczny, aluzja literacka.</p>	<p>Jedność sztuki i nauki, więzi człowieka z przyrodą</p> <p>Stosowanie w wywodzie argumentacyjnym podstawowych zasad logiki;</p> <p>Pokazywanie sposobów pogłębiania odbioru lektury, nauczanie wnikliwości patrzenia na problemy drugiego człowieka i kultury, w której jest on zanurzony.</p> <p>Kształtowanie postawy obywatelskiej, postawy poszanowania tradycji i kultury własnego narodu, a także poszanowania dla innych kultur i tradycji.</p>
---	---	--

<p>3.godz.</p>	<p>Odzwierciedlenie problemów w Polsce i w Europie w latach 30. w poezji A. Słonimskiego. Pesymistyczny obraz epoki – kryzys wiary w dobro niesione przez naukę, symbolem wynalazczości staje się gaz–środek zagłady. Zaangażowanie polityczne podmiotu, apel do sumień. Porównanie obczyzny z ojczyzną. Świadomość odepchnięcia przez rodaków z powodu semickiego pochodzenia.</p> <p>Rozdział III Satelici Skamandra</p> <p>Literacka ścieżka Kazimiery Hłakowiczówny.</p> <p>K. Hłakowiczówna „Nieświęta męka” „Pejzaż” „Powrót”</p> <p>Różnorodność poezji K. Hłakowiczówny: skamandryckie tematy, modernistyczne sposoby obrazowania i tonacja emocjonalna. Motywy biblijne służące osobistemu wyznaniu. Znaczenie tytułu.</p>	<p>Formułuje pozorne i rzeczywiste intencje podmiotu mówiącego. Określa funkcję tytułu. Dokonuje analizy porównawczej wierszy A. Słonimskiego i J. Słowackiego. Wyjaśnia pojęcie: intertekstualność.</p> <p>Prace twórcze</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Czego domaga się od poezji Kazimierz Wierzyński? 2. Dokonaj interpretacji dowolnego wiersza J. Tuwima. 3. Na podstawie przeczytanych wierszy Kazimierza Wierzyńskiego scharakteryzuj postawę podmiotu lirycznego wobec życia i świata. <p>Wyszukuje informacje biograficzne ukazujące różne role społeczne Kazimiery Hłakowiczówny. Analizuje sposób opisu indywidualnego cierpienia. Wskazuje modernistyczne cechy obrazowania: oniryczność, psychizacja krajobrazu. Samodzielnie wyszukuje inne realizacje motywu powrotu. Dokonuje interpretacji porównawczej, zestawiając wiersz „Powrót” z wybranym przez siebie.</p>	<p>Poszukiwanie odpowiedzi na ważne i często trudne pytania egzystencjalne związane z wyborami moralnymi oraz rozwijanie zainteresowań humanistycznych.</p> <p>Stawianie hipotez interpretacyjnych, wskazując istotne dla utworu wyznaczniki kompozycyjne i słowa-klucze.</p> <p>Estetyka utworu – analizowanie, rozpoznawanie środków językowych, stylistycznych i kompozycyjnych i określanie ich funkcji.</p>
----------------	---	---	--

<p>Filozoficzno-metafizyczny wymiar krajobrazu. Funkcje symboliki i fantastyki w zapisie sennego marzenia. Powrót do krainy dzieciństwa z perspektywy doświadczeń dorosłości. Dziecięce postrzeganie świata.</p> <p>Dramatyczne tony w wierszach J. Lieberta.</p> <p>J. Liebert „<i>Druga ojczyzna</i>” „<i>Jeździec</i>” „<i>Na lipę czarnoleską</i>”</p> <p>Dwie ojczyzny – ziemską, niebiańską. Od zmysłowego opisu świata do metafizycznej wiary w miłość wieczną. Pragnienie ładu, harmonii i pogody wobec ciężaru życia, smutku i niepokoju doczesności. Relacje między Bogiem i człowiekiem. Nieustanny proces wyborów etyczno-moralnych istotą życia. Naturalistyczne obrazy choroby jako zbliżanie się ku śmierci. Dramatycznie przerwana litania próśb. Nawiązanie do fraszki J. Kochanowskiego. Klasyczna harmonia w treści i kompozycji tekstu.</p> <p>Kobieta i miłość według Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej.</p> <p>M. Pawlikowska-Jasnorzewska „<i>Gwiazdy spadające</i>” „<i>Miłość</i>” „<i>Morze i niebo</i>”</p> <p>Trzy fazy twórczości: miłość, natura, wojna. Miłosna tematyka tomu</p>	<p>Grupuje słownictwo dotyczące obu ojczyzn, wyjaśnia sformułowanie metaforyczne. Opisuje wizję „miejsca szczęśliwego”. Analizuje motyw walki jako dominantę kompozycyjną. Interpretuje końcowy dwuwiersz w kontekście całości utworu. Wyszukuje parafrazę modlitwy „Ojcze nasz”, rozważa sens różnic. Samodzielnie interpretuje wiersz, koncentrując się na znaczeniu tradycji czarnoleskiej według J. Lieberta.</p> <p>Wyszukuje wiadomości na temat środowiska rodzinnego poetki i jej zainteresowań. Wskazuje związki wierszy z poetyką skamandrytów, ale i cechy awangardowe.</p>	<p>Rozpoznawanie w czytanych utworach cech charakterystycznej mentalności i filozofii człowieka „wyrzuconego w nieistnienie”.</p> <p>Postawa obywatelska, wiarygodność, poszanowanie tradycji i kultury własnego narodu, patriotyzm, poczucie własnej wartości, innych kultur i tradycji.</p> <p>Analiza języka tekstów dawnych w celu uświadomienia sobie źródła współczesnego języka polskiego.</p> <p>Prezentowanie własnej refleksji o przeczytanym dziele z uwzględnieniem pierwszych emocjonalnych przeżyć</p>
---	---	--

<p>2.godz.</p>	<p>„<i>Pocałunki</i>”. Tonacja żartobliwa. Manifestacja kobiecości, przewaga przeżyć zmysłowych nad intelektualnymi.</p> <p>Rozdział IV</p> <p>Dwa bieguny poezji dwudziestolecia</p> <p>Trudne miłości Władysława Broniewskiego</p> <p>Władysław Broniewski „<i>Ulica Miła</i>” „<i>Poezja</i>” „<i>Ja i wiersze</i>”</p> <p>Reprodukcje:</p> <p>B.W. Linke „<i>Morze w krwi</i>” „<i>Autobus</i>”</p> <p>Heroizm zmagania z życiem, etyka godnego przyjmowania przemijania, śmierci – „dąb” – metaforą osobowości poety.</p>	<p>Wyjaśnia określenie: „polska Safona”.</p> <p>Interpretuje wybrany wiersz, wykorzystując zasadę konstrukcyjno-treściową.</p> <p>Określa pojęcia: miniatura poetycka, puenta, ironia.</p> <p>Prace twórcze</p> <p>1. Jak rozumiesz postulat powrotu „do rzeczy prostych” w wierszu „Powrót” K. Iłakowiczówny?</p> <p>2. Dokonaj pisemnej interpretacji wiersza J. Lieberta „Na lipę czarnoleską” uwzględniając znaczenie, jakie poeta przypisywał tradycji czarnoleskiej.</p> <p>3. Do Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej przyłgnał przydomek „polskiej Safony”. Wyjaśnij dlaczego i w jakiej mierze jest to słuszne.</p> <p>Formuluje trzy peryfrazy określające W. Broniewskiego jako poetę.</p> <p>Analizuje literacki (motywy) i językowy wyraz zaangażowania poety.</p> <p>Określa pojęcie: panteizm.</p> <p>Wiąże sztukę malarstwa z obrazem poetyckim na zasadzie porównania</p>	<p>Poszukiwanie odpowiedzi na ważne i często trudne pytania egzystencjalne związane z wyborami moralnymi oraz rozwijanie zainteresowań humanistycznych.</p> <p>Rozpoznawanie i określanie funkcji elementów kompozycyjnych dzieła literackiego.</p> <p>Rozpoznawanie w literaturze współczesnej dialogu z tradycją i doszukiwanie się źródeł tego dialogu.</p>
----------------	--	--	--

<p>6.godz.</p>	<p>Poetycki reportaż z ulicy Miłej w tonie społecznego zaangażowania a ekspresja koszmaru kapitalistycznego miasta w grafikach B.W. Linkego. Program poetycki w duchu romantycznego tyteizmu i rewolucyjnych idei.</p> <p>Świat i zaświat Bolesława Leśmiana.</p> <p>Bolesław Leśmian „Dziewczyna” „Śnigrobek” „Gdy domdlewasz ...” „Po ciemku” „Romans”</p> <p>Koncepcja „człowieka wyrzuconego w nieistnienie”. Tajemnice życia według B. Leśmiana. Natura jako demiurg. Symboliczny walor fantastyki. Filozoficzny podtekst ludowości. Leśmianowskie wyobrażenie miłości i śmierci. Twórczość poety wobec głównych tendencji dwudziestolecia.</p> <p>Rozdział V</p> <p>W kręgu prozy</p> <p>Stefan Żeromski „Przedwiośnie”</p> <p>Obraz i siła rewolucji. Dyskusja o koncepcjach naprawy Polski. Dylematy dojrzewania i poszukiwania autorytetów przez młodego człowieka. Dwie koncepcje rozwoju kraju: ewolucja reprezentowana przez ówczesnego wiceministra Szymona Gajowca — program</p>	<p>Interpretuje wybrany utwór z perspektywy symbolizmu.</p> <p>Samodzielnie bada związki wierszy z tradycją literacką, zwłaszcza romantyczną i młodopolską.</p> <p>Przygotowuje krótką wypowiedź, będącą rozwinięciem tematu lekcji na podstawie wybranych utworów</p> <p>Zna treść utworu i jego problematykę. Przedstawia poglądy Żeromskiego na rewolucję rosyjską; uzasadnia przyczyny negatywnej oceny. Charakteryzuje głównego bohatera utworu Cezarego Barykę. Opowiada o micie szklanych domów, utopijnej idei Seweryna Baryki.</p>	<p>Rozumienie czytanych tekstów na poziomie dosłownym, metaforycznym, symbolicznym.</p> <p>Analizuje rozpoznawane środki językowe, stylistyczne i kompozycyjne i określa ich funkcje.</p> <p>Pogłębione poznanie specyfiki dzieł różnych sztuk: utworu literackiego, obrazu, filmu.</p> <p>Dyskutuje o przeczytanych utworach, prezentując swoje zdanie na ich temat, poszukuje argumentów dla jego obrony.</p>
----------------	--	---	---

<p>nawiązuje do postulatów pracy organicznej; komunistyczna rewolucja to druga koncepcja reprezentowana przez wywrotowca Lulka. Mit szklanych domów, z którym po raz pierwszy spotyka się Cezary Baryka podczas podróży do kraju, ojciec rysuje mu idealistyczny obraz kraju, w którym wszyscy są sobie równi i szczęśliwi. Ukazanie sprzeciwu autora wobec rewolucji komunistycznej.</p> <p>Maria Dąbrowska <i>„Noce i dni”</i></p> <p>Kontrast postaci. Obraz polskiego domu. Wymowa patriotyczna i społeczna. Wielka epopeja, saga rodzinna, powieść realistyczna składająca się z czterech części. Wymowa symboliczna tytułu utworu; życie człowieka składa się z następujących po sobie dni i nocy tworzących strumień wpływającego czasu. Autorka ukazała parę małżeńską silnie skonstrastowaną, różniącą się właściwie wszystkim: Bogumił jest ekstrawertykiem, Barbara jest introwertyczką. Różniące się od siebie sylwetki psychologiczne dopełniają się wzajemnie tworząc piękny obraz związku pełnego człowieczeństwa. Język powieści prosty, ale jednocześnie bogaty i pełen uroku.</p> <p>Zofia Nałkowska <i>„Granica”</i></p> <p>Problematyka społeczna i moralna utworu.</p>	<p>Określa fabułę i akcję utworu. Wypowiada się na temat charakterystyki bohaterów powieści dokonanej przez pisarkę. Opowiada treść utworu i określa jego problematykę. Analizuje losy życiowe bohaterów powieści, które tworzą bogatą galerię typów i charakterów Interpretuje tytuł, rozważając różne granice dotyczące możliwości egzystencjalnych i społecznych człowieka. Notuje cytaty o charakterze aforyzmów, jeden z nich czyni przedmiotem dłuższej refleksji.</p> <p>Formuluje argumenty dotyczące uwarunkowań postawy głównego bohatera.</p>	<p>Interpretuje tekst ze względu na jego funkcję poznawczą, poetycką, ekspresywną, impresywną, a także perswazyjną.</p> <p>Dbanie o własny rozwój duchowy, społeczny, intelektualny; akceptowanie idei patriotycznych i demokratycznych.</p> <p>Pokazanie kultury jako wielowymiarowego, różnorodnego obszaru, w którym teksty wchodzą ze sobą w dialog, ujawniając znaczenia wynikające z intertekstualnych zderzeń.</p>
---	---	---

<p>Konformizm bohatera. Problematyka powieści – funkcja pierwszego rozdziału. Poszukiwanie prawdy o człowieku — młodzieńcze deklaracje Zenona i kolejne kroki w życiu osobistym i zawodowym, uwarunkowania postawy i jej konsekwencje. Samoocena człowieka a osąd środowiska. Nacisk ról społecznych i układów klasowych (schematów) na jednostkę, deformacja osobowości.</p> <p>Witold Gombrowicz <i>„Ferdynand”</i></p> <p>Satyra na szkołę, mieszczaństwo i ziemiaństwo. Drwina ze świata jako rekwizytorni form. W. Gombrowicz we wspomnieniach - geniusz czy wariat? Narrator a bohater. Józio na progu dorosłości. Słowa-klucze do interpretacji świata przedstawionego. Szkoła według autora. Demaskacja fałszywych form w trzech środowiskach. Koncepcja życia jako przybierania form, odgrywania ról. Cechy utworu jako powieści awangardowej. Aututematyzm.</p> <p>Bruno Schulz <i>„Sklepy cynamonowe”</i></p> <p>Baśniowa, oniryczna atmosfera obrazów z podświadomości i wyobraźni człowieka. Mít ojca. Mitologizacja dzieciństwa, domu, miasteczka. Obraz miasta w kontekście nadrealizmu, ekspresjonizmu,</p>	<p>Opowiada o ukazanych warstwach społecznych i granicach między nimi. Ocenia postępowanie głównego bohatera Zenona. Wyraża swój sąd o lekturze.</p> <p>Dyskutuje na temat pozytywnych i negatywnych aspektów funkcjonowania formy. Wskazuje elementy satyry i groteski w obrazie szkoły. Rozpoznaje groteskę na poziomie konstrukcji bohatera, świata, języka. Odczytuje powieść jako parodię różnych motywów i utworów literackich.</p> <p>Pracuje z fragmentem tekstu. Analizuje i interpretuje obraz miasteczka i postać ojca. Odczytuje fragment z perspektywy biograficznej. Wyszukuje i prezentuje informacje o osobowości B. Schulza i jej projekcji w grafikach. Zdobywa informację na temat</p>	<p>Kształtowanie postawy uczciwości, wiarygodności, odpowiedzialności, wytrwałości, szacunku wobec innych.</p> <p>Odczytywanie skomplikowanych tekstów, wnikliwy i refleksyjny ich odbiór w warstwie znaczeniowej i językowej.</p> <p>Uświadamianie przez rozmowę i dyskusję istnienia różnorodnych tendencji we współczesnej kulturze oraz pomoc w ich hierarchizowaniu.</p>
--	--	---

<p>1.godz.</p>	<p>sensualizmu opisów oraz języka symboli psychoanalizy. Fascynacja narratorem postacią ojca– reprezentanta tradycyjnego kupiectwa, wielkiego maga, biblijnego proroka. Kreacja świata, względność czasu i przestrzeni.</p> <p>Jarosław Iwaszkiewicz „Panny z Wilka”</p> <p>Artystyczna refleksja nad zmiennością losu. Problem czasu i pamięci. Próba odnalezienia straconego czasu. Zrozumienie samego siebie, sensu swojego życia wobec niemożności przywrócenia przeszłości. Sztuka życia panien z Wilka, idea „wiecznej kobiecości”</p> <p>„Panny z Wilka” w reżyserii A. Wajdy</p> <p>Uroda życia w polskim dworze w filmie A. Wajdy.</p> <p>Jarosław Iwaszkiewicz „Brzezina”</p> <p>Literackie rozważania: miłość, choroba i śmierć. Opowieść o życiu, miłości i śmierci. Ukazanie dramatycznej miłości braterskiej.</p> <p>Rozdział VI</p> <p>Poezja katastroficznego niepokoju</p> <p>Wizyjność i symbolika.</p>	<p>poglądów M. Prousta na kwestię czasu. Charakteryzuje konstrukcję czasu i narracji.</p> <p>Opisuje relację między przeszłością a teraźniejszością w psychice bohatera. Wypowiada się na temat kultury uczuć na podstawie przeżyć poznanych bohaterów i osobistych.</p> <p>Analizuje opisy doznań zmysłowych językiem literatury i filmu. Pisze recenzję filmu.</p> <p>Omawia poznane utwory Jarosława Iwaszkiewicza i ocenia ich wartość w literaturze polskiej.</p> <p>Prace twórcze</p> <p>1. Sąd nad Polską i sen o Polsce w „Przedwiośniu”</p> <p>2. Koncepcja życia w „Granicy”</p>	<p>Kształtowanie postawy uczciwości, wiarygodności, odpowiedzialności, wytrwałości, szacunku wobec innych.</p> <p>Kształcenie postawy aktywnego uczestnictwa w życiu społeczeństwa</p> <p>Pogłębianie refleksji o etycznej wartości użycia języka w zakresie analizy i interpretacji tekstów kultury.</p>
----------------	---	--	---

<p>2.godz.</p>	<p>Czesław Miłosz „<i>Obłoki</i>”</p> <p>Konstanty Ildefons Gałczyński „<i>Ulica Towarowa</i>”</p> <p>Poeta w różnych rolach: liryk wykorzystujący tradycyjne rekwizyty poetyckie w konwencji sentymentalno-romantycznej; kpiarz i cygan o młodopolskim rodowodzie; pełen goryczy rejestrator beznadziejności życia.</p> <p>Rozdział VII</p> <p>W kręgu dramatu</p> <p>Jerzy Szaniawski „<i>Żeglarz</i>”</p> <p>Intelektualny charakter pisarstwa - „dramaty idei”. Komedia o względności prawdy, prawda przeżyć.</p> <p>Trzy zasadnicze typy bohaterów i związany między nimi konflikt dramatyczny. Przemyślana i celowa kompozycja odsłaniająca kolejno różne perspektywy, w których możemy patrzeć na istniejącą w mieście legendę o bohaterskim kapitanie Nucie.</p> <p>Stanisław Ignacy Witkiewicz „<i>Szewcy</i>”</p> <p>Dramat o mechanizmach władzy. Twórca własnej teorii Czystej Formy, która głosiła postulaty:</p>	<p>Interpretuje wybrany utwór pod kątem sposobu wyrażenia katastroficznych poglądów.</p> <p>Komentuje opinię o K.I. Gałczyńskim jako poecie okolicznościowym, popularnym.</p> <p>Opisuje koncepcję artysty i stosunek do własnej poezji w świetle wierszy autotematycznych.</p> <p>Prace twórcze</p> <p>1. Katastrofizm w poezji dwudziestolecia.</p> <p>2. Liryka żagarystów.</p> <p>Przedstawia kolejno kreacje postaci występujących w komedii. Opowiada o losach kapitana Szmidta i konflikcie dramatycznym utworu. Analizuje „prawdę” Jana i jej zwycięstwo. Mówi o mechanizmie tworzenia się i upadania mitów.</p> <p>Formuluje tezy interpretacyjne i poddaje je pod dyskusję. Tworzy zestawienia cytatów do poszczególnych tez. Odnajduje elementy Czystej Formy w dramacie.</p>	<p>Budowanie poczucia wartości i tworzenie systemu wartości, kształcenie potrzeby dążenia do własnego rozwoju osobowego.</p> <p>Poznanie różnych faktów historycznych i kulturowych, niezbędnych dla zrozumienia tekstu literackiego oraz odczytania jego sensu;</p> <p>Formowanie kultury osobistej gotowej do podejmowania inicjatyw w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji.</p>
----------------	--	---	---

<p>2.godz.</p>	<p>odpolitycznienie sztuki, wyzwolenie sztuki spod rygorów realizmu, szczególna kreacja bohaterów. Elementy groteski w konstrukcji świata przedstawionego i języka.</p> <p>POLSKA LITERATURA XX WIEKU</p> <p>Ogólna charakterystyka polskiej literatury w XX wieku; wpływ wojny światowej, rewolucji, totalitarnych reżimów na jej rozwój. Tradycje i nowatorstwo w prozie, poezji, dramacie. Obrona osobowości i kultury w utworach literackich znamienitych pisarzy XX stulecia.</p> <p>Rozdział I</p> <p>Pokolenie Kolumbów</p> <p>Szczególny wyraz artystyczny zyskała twórczość pisarzy urodzonych około roku 1920; byli to: Krzysztof Kamil Baczyński, Tadeusz Gajcy, Adam Trzebiński, Tadeusz Borowski.</p> <p>K.K. Baczyński „<i>Pokolenie</i>”</p> <p>T. Gajcy „<i>Wczorajszemu</i>” T. Borowski „<i>Pieśń</i>”</p>	<p>Dokonuje syntezy literackiej: osąd rewolucji.</p> <p>Prace twórcze 1. Różne rewolucje w „Szewcach” S.I. Witkiewicza.</p> <p>Bierze udział w dyskusji na temat nadchodzącej nowej epoki na podstawie już poznanego materiału.</p> <p>Tworzy zestawienia, selekcjonuje dane. Porównuje biografie. Opisuje przeżycia i dylematy młodych.</p>	<p>Ustosunkowanie się do sytuacji problemowej w utworze, wskazanie przesłań moralnych Kształtowanie postawy poszanowania tradycji i kultury własnego narodu, i innych narodów, tolerancji i szacunku dla innych ludzi</p> <p>Dostrzeganie w tekstach wartości narodowych i uniwersalnych.</p> <p>Pogłębione poznanie specyfiki dzieł różnych sztuk: utworu literackiego, obrazu.</p> <p>Pogłębienie wiadomości o kwestii żydowskiej, dostrzeganie złożoności stosunków niemiecko-żydowskich, poznanie pojęć ważnych dla zrozumienia religii i kultury Żydów.</p>
----------------	---	--	--

<p>2.godz.</p>	<p>Uroda świata a okupacyjny koszmar. Cechy obrazowania (wizyjność, baśniowość, ekspresjonizm).</p> <p>Pokolenie apokalipsy spełnionej. T. Gajcy <i>„Już nie potrzebujemy”</i></p> <p>W. Bojarski <i>„O nową postawę człowieka tworzącego”</i></p> <p>Funkcja pisma „Sztuka i Naród”, losy jego redaktorów. Wybór tradycji literackiej. Ocena poezji spod znaku Skamandra i Awangardy Krakowskiej. Wojenna liryka trudu. Odwrót od liryki ku dramatowi koniecznością w czasach czynu w literaturze. Potrzeba nowej postawy artysty realizującego przesłanie C. Norwida.</p> <p>Rozdział II</p> <p>Przecucie katastrofy Zmierzch kultury Zachodu.</p>	<p>Wskazuje w wierszach opis dylematów poety i żołnierza. Zapisuje za pomocą cytatów dialog między poetami dotyczący osądu. Redaguje wypowiedź interpretacyjną, porównawczą lub syntetyzującą. Dokonuje streszczenia logicznego tekstu, notując przesłanki, wnioski i końcową tezę. Odnosi wywód W. Bojarskiego do przemian w kulturze współczesnej</p> <p>Prace twórcze</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Przedstaw i skomentuj myśl historiozoficzną poetów okupacyjnych. 2. Scharakteryzuj postawy i rozterki pokolenia Kolumbów. 3. Porównaj stosunek do historii Jana Lechonia i Krzysztofa Kamila Baczyńskiego. 4. Na podstawie fragmentu artykułu Wacława Bojarskiego „O nową postawę człowieka tworzącego” zinterpretuj, w kontekście tych rozważań, cytowane przez niego słowa Cypriana Norwida. 	<p>Inspirowanie refleksji o szczególnie istotnych problemach świata, człowieka, cywilizacji, kultury;</p> <p>Stymulowanie i rozwijanie zainteresowań humanistycznych</p> <p>Dostrzeżenie w utworach wartości ważnych dla kształtowania swojej postawy wobec świata.</p>
----------------	--	---	---

<p>W. Szymborska „Schyłek wieku”</p> <p>Filozoficzne uzasadnienie „zmierech Zachodu”. Przecucie katastrofy i jej nadejście. Ocena stulecia.</p> <p>Katastroficzne powieści Stanisława Ignacego Witkiewicza</p> <p>Stanisław Ignacy Witkiewicz „Pożegnanie jesieni” (fragmenty)</p> <p>Katastroficzna diagnoza upadku kultury europejskiej, zaniku duchowości i instynktu metafizycznego. Ostrzeżenie przed mechanizacją życia w powieściach.</p> <p>Nawiązanie do literatury światowej.</p> <p>Zapowiedź państwa totalitarnego w utworach George’a Orwella.</p> <p>George Orwell „Rok 1984”</p> <p>G. Orwell jako pisarz rozpatrzy. Analiza mechanizmów społecznych i politycznych prowadzących do totalitaryzmu. Czarna wizja przyszłości zdominowanej przez totalitaryzmy.</p>	<p>Formuluje argumenty uzasadniające określenie „wiek katastrof”.</p> <p>Analizuje obraz stulecia w wierszu W. Szymborskiej.</p> <p>Dokonuje streszczenia logicznego tekstu.</p> <p>Rysuje piramidę wartości według Stanisława Ignacego Witkiewicza.</p> <p>Omawia problematykę utworu i jego przesłanie.</p> <p>Przypomina znaczenie pojęć: estetyzm, eudajmonizm, antycypacja, metafizyka.</p> <p>Wyjaśnia pojęcie antyutopia.</p> <p>Bada kontekst historyczny utworu.</p> <p>Porównuje utwory ze znanymi sobie antyutopiami.</p> <p>Wyszukuje elementy alegorii i paraboli.</p> <p>Analizuje cel i mechanizm społeczny.</p> <p>Interpretuje wybrany utwór pod kątem sposobu wyrażania katastroficznych poglądów.</p> <p>Praca twórcza</p> <p>1. W jakim stopniu lektura książek Orwella może pomóc w określeniu granicy zła? Uzasadnij swoją wypowiedź przykładami.</p>	<p>Inspirowanie refleksji o szczególnie istotnych problemach świata, człowieka, cywilizacji, kultury,</p> <p>Budowanie poczucia wartości i tworzenie systemu wartości, kształcenie potrzeby dążenia do własnego rozwoju osobowego.</p> <p>Wykorzystania wiedzy do identyfikowania i rozwiązywania problemów, a także formułowania wniosków dotyczących problemów społecznych</p>
--	--	--

<p>6.godz.</p>	<p>Rozdział III</p> <p>Świadectwo zbrodni i zagłady</p> <p>Liryka porażona Tadeusza Różewicza.</p> <p>Tom poezji „<i>Czerwona rękawiczka</i>” (<i>wiersze wybrane</i>) „<i>Widziałem cudowne monstrum</i>” „<i>Ocalony</i>” „<i>Lament</i>”</p> <p>Kompleks ocalenia w poezji T. Różewicza – obsesyjne tematy, obrazy. Potrzeba nowego języka poezji po Oświęcimiu. Kryzys humanizmu. Pozorność ocalenia, okaleczenie psychiki, utrata wiary w religię i człowieka</p> <p>Poszukiwanie autorytetu moralnego.</p> <p>Tadeusz Borowski – opowiadania. „<i>Pożegnanie z Marią</i>”</p> <p>Człowiek zlagrowany. Problematyka psychologiczno-moralna – ludzie w obozie. Świat obozowy z perspektywy człowieka zlagrowanego. Metody i skutki degradacji i upodlenia człowieka przez faszyzm. Technika narracyjna: behawioryzm, antypsychologizm. Tragizm człowieka „epoki pieców”.</p>	<p>2. Co to jest katastrofizm? Kiedy najczęściej pojawiają się postawy katastroficzne, z jakiego powodu? Przypomnij najbardziej znane artystyczne wizje katastrofy.</p> <p>Objaśnia symbolikę w wierszach. Sumuje wnioski z analizy wierszy, charakteryzując człowieka poczuwającego się do odpowiedzialności za zło. Wskazuje cechy poetyki „ściśniętego gardła”. Wykrywa funkcję trawestacji „credo” oraz nawiązań kulturalnych.</p> <p>Nazywa kolejne etapy budowania społeczeństwa koncentracyjnego. Formuluje historiozofię T. Borowskiego. Zabiera głos w dyskusji: <i>czy opowiadania są zarażone nihilizmem, czy głęboko etyczne?</i> Mówi o behawiorystycznej narracji w opowiadaniach. Ustala hierarchię panującą wśród więźniów, opowiada o wzajemnych stosunkach w sytuacji obozowej. Charakteryzuje człowieka „zlagrowanego”.</p>	<p>Ustosunkowanie się do sytuacji problemowej w utworze, wskazanie przesłań moralnych Kształtowanie postawy poszanowania tradycji i kultury własnego narodu, i innych narodów, tolerancji i szacunku dla innych ludzi.</p> <p>Dyskutuje o konflikcie wartości, rozumie ich źródła i wskazuje sposoby ich przedstawiania w literaturze.</p> <p>Rozumie sens czytanych przez siebie tekstów, rozpoznaje różne ich gatunki.</p>
----------------	---	---	---

<p>Obóz jako model nowego porządku europejskiego, społeczeństwa koncentracyjnego. Obozy jako konsekwencja historii. Zakwestionowanie postępu cywilizacyjnego i kulturowego.</p> <p>Proza Zofii Nałkowskiej jako świadectwo oskarżenia i ostrzeżenia.</p> <p>„Medaliony”</p> <p>Zbrodnie państwa hitlerowskiego. Utwór jako dokument ludobójstwa. Geneza i formuła „<i>Medalionów</i>”. Degradacja ludzkiej psychiki, degradacja inteligencji w służbie zbrodniczej ideologii. Pytania o granice eksperymentów medycznych i prawo decydowania o ludzkim życiu. Konstrukcja narracji.</p> <p>„Inny świat” Gustawa Herlinga – Grudzińskiego jako dokument, traktat moralny i dzieło literackie.</p> <p>Literatura lagrowa i łagrowa. Postawy ludzi w nieludzkich warunkach. Tytuł i motto. Przesłanie odautorskie w epilogu. Konstrukcja narratora. Literackie sposoby komentowania obozowej rzeczywistości. Manichejska wizja świata. Świat jako słowo-klucz.</p> <p>Cywil o powstaniu warszawskim. Warszawa podziemna – osaczenie więźnia podziemi.</p>	<p>Interpretuje motto w kontekście utworu.</p> <p>Analizuje zabiegi narracyjne.</p> <p>Opisuje fizyczne i psychiczne doznania i przeżycia bohaterów opowiadań.</p> <p>Uczestniczy w dyskusji na temat aktualności pytań postawionych przez autorkę w kontekście współczesnych dyskusji o klonowaniu, eutanazji.</p> <p>Objaśnia termin dehumanizacja.</p> <p>Odczytuje utwór w kontekście autobiograficznym, historycznym i literackim</p> <p>Analizuje portrety ludzi.</p> <p>Określa stanowisko autora wobec relatywizmu moralnego.</p> <p>Wyszukuje przykłady różnych ról narratora.</p> <p>Wykrywa klamrową kompozycję utworu.</p> <p>Wskazuje przykłady zabiegów literackich, określa ich funkcję.</p> <p>Pisze rozprawkę na temat: Czy po wojnie zostali niewinni i ocaleni? Na podstawie utworu opowiada o ciężkich wojennych losach Polaków, którzy nie powrócili żywi do swych domów.</p>	<p>Publicznie wygłasza przygotowane przez siebie wypowiedzi, stosując uczciwe zabiegi erystyczne ze świadomością ich funkcji.</p> <p>Dyskutuje o przeczytanych utworach, prezentując swoje zdanie na ich temat, poszukuje argumentów dla jego obrony.</p> <p>Doskonalenie umiejętności analizy, interpretacji i wartościowania tekstów (literatury i kultury).</p>
---	---	--

<p>Miron Białoszewski <i>„Pamiętnik z powstania warszawskiego”</i></p> <p>Reprodukcja: B.W. Linke <i>„Domy — żołnierze”</i></p> <p>Dramat wydarzeń powstańczych z perspektywy lat. Rola pamięci. Rachunek piwnicowy. Życie społeczne. Pamiętnik mówiony – strumień świadomości i jego językowy zapis. Dom – żołnierz i dom – arka w potopie wojennym.</p> <p>Przywódca o powstaniu w getcie warszawskim.</p> <p>Hanna Krall <i>„Zdążyć przed Bogiem”</i></p> <p>Temat i konwencja utworu. Demitologizacja przywódców i powstańców. Hanna Krall jako dziennikarka zagłady żydowskiego świata. Życie i walka w getcie w relacji ostatniego przywódcy. Wyciąg Edelmanna o ludzkie życie. Rachunki z Bogiem</p> <p>Zagłada narodu żydowskiego</p> <p>A. Słonimski <i>„Elegia miasteczek żydowskich”</i></p> <p>Reprodukcja: M. Chagalla <i>„Spacer”</i></p> <p>J. Tuwim <i>„My, żydzi polscy”</i> <i>„Żydek”</i></p> <p>Holocaust na ziemiach polskich w czasie wojny. Symbole</p>	<p>Bada okoliczności powstania utworu, dostrzegając dystans czasowy. Porównuje utwór z innymi tekstami kultury o powstaniu, dostrzegając demitologizację. Analizuje narrację, zwracając uwagę na cechy języka mówionego. Analizuje wizerunek domu w utworze.</p> <p>Grupuje fakty literackie i refleksje bohatera wokół pojęć hasłowych, np.: głód, życie, śmierć, bohaterstwo. Pracuje ze słownikiem terminów literackich, analizując definicję literatury faktu. Analizuje dane fakty i komentarze dotyczące holocaustu. Przygotowuje krótką prezentację na temat kultury żydowskiej na podstawie fragmentów filmów i albumów.</p> <p>Analizuje wiersz A. Słonimskiego i obraz M. Chagalla, szukając związków pod kątem portretów Żydów.</p> <p>Dokonyuje syntezy z zakresu literatury i korespondencji sztuk, wzbogacając ją o teksty kultury poznane w drodze samokształcenia.</p>	<p>Analizuje rozpoznawane środki językowe, stylistyczne i kompozycyjne i określa ich funkcje.</p> <p>Pogłębione poznanie specyfiki dzieł różnych sztuk: utworu literackiego, obrazu.</p> <p>Interpretuje tekst ze względu na jego funkcję poznawczą, poetycką, ekspresywną, impresywną, a także perswazyjną.</p> <p>Dostrzeganie związku między obyczajowością i poczuciem moralności społeczeństwa a przywiązaniem do własnych tradycji kulturowych</p>
--	--	--

<p>1.godz.</p>	<p>żydowskiej kultury i znaki zagłady. Postacie Żydów jako użytecznych członków lokalnej społeczności i miejscowych magów. Strata dla polskiej kultury szczytującej się bogatą różnorodnością wpływów. Dramat Polaka — Żyda. Manifest i lament polskiego literata. Poetycki obraz Żyda zagubionego w świecie.</p> <p>Powojenny dramat polski.</p> <p>Jerzy Szaniawski „Dwa teatry”</p> <p>Dwie koncepcje teatru. Nowy teatr. Pierwszy utwór Jerzego Szaniawskiego napisany po wyzwoleniu w 1946 roku. Pisarz podejmuje dyskusję na temat poetyki nowego teatru i koncepcji sztuki dramatycznej. Częściowo nawiązuje do scenerii wojennej, podkreśla tragiczną prawdę, która przerosła wszelkie wyobrażenia człowieka, udowodniła, że to, co z pozory fantastyczne i nierealne, może się jednak spełnić.</p> <p>Rozdział IV Literatura wobec stalinizmu — lata 1949–1955.</p>	<p>Przedstawia sceniczną realizację poetyki realizmu. Wyszczególnia wizyjność dramatycznych tekstów Chłopca. Określa dramat jako dramat autotematyczny to znaczy sztuki teatralnej o sztuce teatru. Dyskutuje na temat dwóch koncepcji teatru przedstawionych w utworze: teatru realistycznego „małego zwierciadła” i teatru wizyjnego.</p> <p>Prace twórcze</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Niszczenie społeczeństwa i próba jego ocalenia w obozach i łagrach. 2. Spróbuj dowieść, że wykorzystanie przez autora „potocznego gadania” jako źródła prawdziwej relacji wpłynęło na oryginalność dzieła. 3. Twoja galeria żydowskich bohaterów polskiej literatury — jaką pełnią w niej funkcję? 	<p>Inspirowanie refleksji o szczególnie istotnych problemach świata, człowieka, cywilizacji, kultury.</p> <p>Budowanie poczucia wartości i tworzenie systemu wartości, kształcenie potrzeby dążenia do własnego rozwoju osobowego.</p> <p>Wykorzystania wiedzy do identyfikowania i rozwiązywania problemów, a także formułowania wniosków dotyczących problemów społecznych.</p>
----------------	---	---	---

<p>1.godz.</p>	<p>Powieść produkcyjna.</p> <p>Witold Zalewski „<i>Traktory zdobędą wiosnę</i>”</p> <p>Tadeusz Konwicki „<i>Przy budowie</i>” (fragmenty utworów)</p> <p>Poezja socrealistyczna</p> <p>Jan Brzechwa „<i>Strofy o planie sześćoletnim</i>”</p> <p>Władysław Broniewski „<i>Słowo o Stalinie</i>”</p> <p>Rozdział V</p> <p>W kręgu literatury emigracyjnej w latach 1949–1955</p> <p>Pisarze polscy na emigracji po latach adaptacji do nowych warunków, aktywnie rozwijają twórczość literacką.</p> <p>Witold Gombrowicz „<i>Trans — Atlanty</i>” (fragmenty)</p> <p>Fałszywa forma dziejów i kultury narodu. Nawiązanie do tradycji barokowej, do epepei „<i>Pan Tadeusz</i>”</p> <p>Walka z formą narodowej świadomości na poziomie stylu bycia, stylu tworzenia. Parodia ideału Polaka – sarmaty, odsłanianie mitów zgubnych dla narodowej. Ocena etosu szlachecko-sarmackiego jako</p>	<p>Analizuje problematykę powieści produkcyjnej, charakteryzuje bohaterów, ich klasowe dojrzewanie do świadomego komunizmu.</p> <p>Uwydatnia schematyczność konstrukcji przedstawiania bohaterów od „pozytywnego” do „zdemaskowanego”.</p> <p>Opisuje poetykę realizmu socjalistycznego na podstawie poznanych wierszy. Mówi o rozwoju poezji dworskiej, której celem była pochwała bądź nagana. Zauważa w poezji paradoksalne nawiązanie do tradycji sielanki.</p> <p>Wskazuje elementy parodii na poziomie konstrukcji postaci, idei, języka narracji. Wykrywa sposób i cel nawiązań do tradycji sarmackiej i romantycznej. Hierarchizuje argumenty Witolda Gombrowicza przeciw dziełu Adama Mickiewicza na podstawie „<i>Dzienników</i>” Formuluje kontrargumenty.</p>	<p>Inspirowanie refleksji o szczególnie istotnych problemach świata, człowieka, cywilizacji, kultury;</p> <p>Dyskutuje o konflikcie wartości, rozumie ich źródła i wskazuje sposoby ich przedstawiania w literaturze.</p> <p>Stawia hipotezy interpretacyjne, wskazując istotne dla utworu wyznaczniki kompozycyjne i słowa-klucze;</p> <p>Wskazuje w różnych tekstach kultury wartości narodowe i uniwersalne oraz dyskutuje o ich wzajemnych niesprzecznych relacjach.</p>
----------------	---	--	--

<p>3.godz.</p>	<p>konserwatywnego stereotypu groźnego dla jednostki i narodu.</p> <p>Czesław Miłosz „<i>Zniewolony umysł</i>” (trzy pierwsze rozdziały: „Murti – Bing”, „Zachód”, „Ketman”)</p> <p>Esej opowiada o zniewoleniu umysłu i ducha: o zniewoleniu osoby ludzkiej w jej trzech głównych przejawach — pragnienia prawdy, dążenia do szlachetności i dążenia do miłości.</p> <p>Rozdział VI</p> <p>Pokolenie „Współczesności” — rok 1956.</p> <p>Poetyckie głosy „Współczesności” Przedstawiciele pokolenia. Debiuty spóźnione, właściwe, powtórzone. Sytuacyjny charakter wspólnoty poetów.</p> <p>Kulturowe inspiracje Zbigniewa Herberta.</p> <p>Zbigniew Herbert</p> <p>„<i>Dlaczego klasycy</i>” „<i>Przesłanie Pana Cogito</i>” „<i>Do Marka Aurelego</i>”</p> <p>Poeta nurtu spod znaku T.S. Eliota. Przyczyny zwrotu ku antykowi. Dekalog klasycyzmu moralnego. Ocena postaw ludzkich, literatury, kultury w czasach współczesnych.</p>	<p>Rozwija w formie eseju myśl pisarza „Bronię Polaków przed Polską” Interpretuje trzy pierwsze rozdziały eseju. Wypowiada się na temat zniewalania kultury przez system totalitarny. Analizuje problematykę utworu.</p> <p>Praca twórcza</p> <ol style="list-style-type: none"> Scharakteryzuj na przykładzie prozy Witolda Gombrowicza istotę parodii literackiej. <p>Tworzy zestawienie dotychczas omówionych w szkole wierszy Z. Herberta. Wyjaśnia założenia neoklasycyzmu. Redaguje własną wypowiedź zainspirowaną wierszami o panu Cogito na temat <i>Trud wierności sobie</i>. Przedstawia okoliczności debiutu Zbigniewa Herberta.</p>	<p>Dyskutuje o konflikcie wartości, rozumie ich źródła i wskazuje sposoby ich przedstawiania w literaturze.</p> <p>Interpretuje tekst ze względu na jego funkcję poznawczą, poetycką, ekspresywną, impresywną, a także perswazyjną.</p> <p>Analizuje rozpoznawane środki językowe, stylistyczne i kompozycyjne i określa ich funkcje.</p>
----------------	---	---	---

<p>Postawa pana Cogito – indywidualna lektura. Władza, obywatel, naród – refleksje Zbigniewa Herberta.</p> <p>„<i>Tren Fortynbrasa</i>” „<i>Rozważania o problemie narodu</i>” „<i>Prolog</i>”</p> <p>Reinterpretacja szekspirowskiego tematu. Dwa światy wartości i modele władzy. Monolog i dialog w utworze. Szukanie prawdy o polskim narodzie — ukryte i jawne pytania. Postawa Z. Herberta wobec problemu. Ojczyzna dawna i obecna, historiozofia poety.</p> <p>Nowy wymiar dialogu z tradycją.</p> <p>Zbigniew Herbert „<i>Homilia</i>”</p> <p>Elegijny nastrój rachunku z życia. Od mądrości i optymizmu pana Cogito po sceptycyzm i gorzyc Człowiek a Bóg.</p> <p>„Szumy, zlepy, ciągi” w poezji Mirona Białoszewskiego</p> <p>Miron Białoszewski</p> <p>„<i>Filozofia Wołomina</i>” „<i>Szare eminencje zachwyty</i>” „<i>Sztuki piękne mojego pokoju</i>”</p> <p>Reprodukcja: „<i>Wyrazy</i>” M. Jaremiarki</p> <p>Debiut Mirona Białoszewskiego - nobilitacja kultury peryferyjnej. Mit małego miasteczka i próba jego uobecnienia w poezji. Sakralizacja świata. Poetyzacja</p>	<p>Przedstawia wybrane utwory Zbigniewa Herberta jako poezję prawdy i heroizmu etycznego.</p> <p>Formuluje pisemnie głos w dyskusji wynikającej z wiersza „<i>Tren Fortynbrasa</i>” Bada i włącza kontekst autobiograficzny do interpretacji utworów.</p> <p>Syntezuje wiedzę na temat funkcji nawiązań kulturowych u Zbigniewa Herberta. Analizuje ewolucję postawy Zbigniewa Herberta. Interpretuje funkcję nawiązań do tragedii antycznej.</p> <p>Szuka socjologicznych uwarunkowań eksperymentów poety. Analizuje język wierszy, wskazując zjawiska powtarzalne. Wskazuje związki między poezją M. Białoszewskiego a propozycjami awangardy międzywojennej. Opisuje obraz. Dostrzega specyfikę ujęcia rzeczywistości w wierszach Mirona Białoszewskiego, podaje przykłady uwznioślenia codzienności.</p>	<p>Wskazuje czynniki powodujące narodzenie się nowej epoki i jej nowe prądy filozoficzne oraz warunki społeczne.</p> <p>Poznaje świat różnych kręgów tradycji – polskiej, europejskiej, światowej;</p> <p>Inspirowanie refleksji o szczególnie istotnych problemach świata, człowieka, cywilizacji, kultury.</p> <p>Stymulowanie i rozwijanie zainteresowań humanistycznych.</p> <p>Dostrzeganie w utworach wartości ważnych dla kształtowania swojej postawy wobec świata.</p>
--	--	---

<p>rzeczywistości codziennej. Poezja rupieci. Nowa konwencja językowa, słowo – obiektem analizy, zabawy; tworzenie, wykorzystanie idiolektów. Przekraczanie granic kultury wysokiej i niskiej.</p> <p>Estetyka brzydoty Stanisława Grochowiaka.</p> <p>Stanisław Grochowiak. „Święty Szymon” „Płonąca żyrafa”</p> <p>Reprodukcja S. Dali „Płonąca żyrafa”</p> <p>Stanisław Grochowiak „Objawienie świętego Jana”</p> <p>Bunt wobec zła i okrucieństwa, cierpienie ludzi prostych. Etyczne źródło buntu. Polemika ze średniowieczną ascezą. Refleksja nad ludzką naturą: biologizm, ale i duchowość. Protest przeciw schematyzmowi, frazesom w życiu społecznym. Wiersz a obraz – miejsce wspólne. Nobilitacja trudu, brzydoty w zestawieniu z pięknem nieużytecznym. Estetyczny wymiar buntu poety. Inspiracje biblijne, średniowieczne, barokowe. Ironia i satyra. Antyromantyczny wizerunek poety zbratanego z pijanym narodem. Erotyk antysentymentalny.</p> <p>Wiersze przeciw estetom.</p> <p>Andrzej Bursa. „Fiński nóż” „Dyskurs z poetą”</p>	<p>Dyskutuje na temat postaw ludzi, ich społecznej oceny. Tworzy zestawy skojarzeń z pojęciami: piękno, brzydota. Odczytuje wiersz jako interpretację obrazu. Omawia nawiązania do tradycji literackiej, wskazuje kontynuacje i polemiki. Samodzielnie wyszukuje przejawy turpizmu w poezji wcześniejszych epok.</p> <p>Wyszukuje informacje na temat A. Bursy jako „kaskadera literatury”.</p>	<p>Wykorzystania wiedzy do identyfikowania i rozwiązywania problemów, a także formułowania wniosków dotyczących problemów społecznych.</p> <p>Pokazanie kultury jako wielowymiarowego, różnorodnego obszaru, w którym teksty wchodzą ze sobą w dialog, ujawniając znaczenia wynikające z intertekstualnych zderzeń.</p> <p>Budowanie poczucia wartości i tworzenie systemu wartości, kształcenie potrzeby dążenia do własnego rozwoju osobowego.</p>
--	---	--

<p>Legenda literacka poety. Rozczarowanie rzeczywistością źródłem kontestacji i antyestetyzmu. Sobotnia biesiada afirmacją młodości i alternatywą wobec zaangażowania w socjalistyczny model świata. Liryczne pożegnanie dzieciństwa. Poezja, piękno, estetyzm kontra fizjologia i wulgarność.</p> <p>Prozaicy „Współczesności”</p> <p>Założenia programowe twórców skupionych wokół czasopisma „Współczesność”. Indywidualności prozaików. Rodzaje grup literackich. „Współczesność” jako typ grupy sytuacyjnej.</p> <p>Marek Hłasko, „Pierwszy krok w chmurach”</p>	<p>Dyskutuje o formach kontestacji rzeczywistości przez młodzież/ artystów. Zabiera głos w sprawie wulgaryzmów jako elementu stylu artystycznego. Porównuje wiersz „Dyskurs z poetą” z utworem „Kanon” Stanisława Grochowiaka, zwracając uwagę na portret poety i jego rolę.</p> <p>Zdaje sprawozdanie z samodzielnie opracowanej lektury — M. Hłasko „Pierwszy krok w chmurach” Omawia fragmenty utworów i ich problematykę. Charakteryzuje bohaterów i środowisko z jakiego się wywodzą. Wypowiada się na temat znaczenia ożywienia literackiego dla twórczości młodych pisarzy.</p> <p>Prace twórcze</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Piękna brzydota w wierszach Stanisława Grochowiaka. 2. Typ bohatera w opowiadaniach Marka Hłaski. 3. Porównaj postawę bohatera lirycznego „Przesłania Pana Cogito”. 4. Przygotuj wypowiedź pisemną, w której uzasadnisz, że liryka Mirona Białoszewskiego to – mówiąc 	<p>Pogłębienie wiedzy i usystematyzowanie dzięki konfrontacji spostrzeżeń po przečytywaniu lektury, wniosków oraz interpretacji z interpretacjami innych.</p> <p>Pogłębianie refleksji o etycznej wartości użycia języka w zakresie analizy i interpretacji tekstów kultury.</p> <p>Świadome korzystanie z internetu jako źródła informacji przydatnego do opracowywania tematów, a nie jako źródła gotowych prac</p>
--	---	---

<p>3.godz.</p>	<p>Rozdział VII</p> <p>W kręgu dramatu współczesnego na emigracji i w kraju po 1956 roku.</p> <p>Rozwój teatru nieoficjalnego organizowanego przez środowiska twórcze (Bim-Bom, Teatr na Tarczyńskiej, Piwnica pod Baranami)</p> <p>Witold Gombrowicz „<i>Ślub</i>”</p> <p>Absurd i groteska w dramacie. Parodystyczny i ironiczny sens w dramacie.</p> <p>Świadomość człowieka Różewicza.</p> <p>„<i>Świadkowie, albo nasza mała stabilizacja</i>”.</p> <p>Teatr Różewicza – przełamanie konwencji klasycznej i awangardowej. Cechy konstrukcyjne i tematyka dramatów. System wartości społeczeństwa polskiego w latach 60. Nasza mała stabilizacja jako znak marazmu duchowego i materializmu człowieka. Zagłada wartości w czasach pokoju.</p> <p>Człowiek porażony w dramacie Tadeusza Różewicza.</p> <p>„<i>Kartoteka</i>”</p>	<p>językiem poety – „romans z konkretem”, to zdarzenia „sprawdzone sobą”.</p> <p>Wyszukuje informacje o powstaniu wyszczególnionych teatrów i ich działalności.</p> <p>Opowiada treść utworu.</p> <p>Wypowiada się na temat wielowarstwowości utworu pod względem językowym.</p> <p>Mówi o poetyce w sennym widzeniu głównego bohatera.</p> <p>Nazywa wartości z punktu widzenia filozofii, etyki, religii nieobecne w życiu bohaterów dramatu.</p> <p>Analizuje język bohaterów jako obraz ich świadomości (skrót, powtórzenia, prozaizmy, kolokwialne frazeologizmy, skojarzenia).</p> <p>Interpretuje fragment, wiążąc jego wymowę z ideą całego dramatu.</p> <p>Analizuje konstrukcję bohatera literackiego.</p>	<p>Rozumienie czytanych tekstów na poziomie dosłownym, metaforycznym, symbolicznym</p> <p>Uświadamianie przez rozmowę i dyskusję istnienia różnorodnych tendencji we współczesnej kulturze oraz pomoc w ich hierarchizowaniu.</p> <p>Pogłębianie refleksji o etycznej wartości użycia języka w zakresie analizy i interpretacji tekstów kultury.</p>
----------------	---	--	--

<p>2.godz.</p>	<p>Brak podmiotowości i tożsamości bohatera. Pamięć jak kartoteka. Stan destrukcji świadomości po doświadczeniach wczesnej młodości.</p> <p>Konflikt międzypokoleniowy w związku z kryzysem wartości.</p> <p>Sławomir Mrożek „Tango”</p> <p>Portret współczesnej rodziny. Ocena inteligencji. Obraz mechanizmów totalitarnych. Wykorzystanie parodii i groteski w konstrukcji świata przedstawionego, bohaterów, kompozycji. Uniwersalność problematyki dzięki zastosowaniu konwencji.</p> <p>Rozdział VIII</p> <p>Pokolenie Nowej Fali</p> <p>Kondycja pokolenia i rzeczywistości społecznej w wierszach Ewy Lipskiej.</p> <p>„My”, „Egzamin”</p> <p>Wydarzenia marca 1968 roku – przeżyciem pokoleniowym. Nieufność wobec załamanej rzeczywistości. Książki – manifesty głównych twórców formacji Nowej Fali. Portret pokolenia. Bolesne odczuwanie wewnętrznej sprzeczności między ustabilizowanym życiem a</p>	<p>Interpretuje tytuł. Odczytuje utwór jako refleksję o kryzysie formuły dramatu. Interpretuje perypetie rodziny jako drogę od wolności poprzez chaos do totalitaryzmu.</p> <p>Wyszukuje nawiązania do tradycji romantycznej i międzywojennej (do konkretnych utworów). Zestawia i charakteryzuje pary postaci, wskazując bohatera parodiowego.</p> <p>Praca twórcza</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dezintegracja osobowości w twórczości Tadeusza Różewicza. 2. ”Tango” Sławomira Mrożka jako dramat rodzinny i polityczny. <p>Przedstawia okoliczności powstania formacji Nowej Fali i wymienia jej przedstawicieli. Określa problematykę wierszy, zwracając uwagę na uwikłanie człowieka w politykę. Analizuje przekształcenia frazeologizmów (modyfikacje, nowe konteksty).</p> <p>Redaguje bibliografię zagadnieniową.</p>	<p>Pogłębienie wiedzy i usystematyzowanie dzięki konfrontacji spostrzeżeń po przeczytaniu lektury, wniosków oraz interpretacji z interpretacjami innych.</p> <p>Budowanie poczucia wartości i tworzenie systemu wartości, kształcenie potrzeby dążenia do własnego rozwoju osobowego.</p> <p>Uświadamianie przez rozmowę i dyskusję istnienia różnorodnych tendencji we współczesnej kulturze oraz pomoc w ich hierarchizowaniu.</p>
----------------	---	--	--

<p>2.godz.</p>	<p>poczuciem pustki, tęsknota za ideą i wartościami.</p> <p>Badanie stanu języka w poezji Stanisława Barańczaka.</p> <p>„Spójrzmy prawdzie w oczy”</p> <p>Twórcze wykorzystanie neologizmów w celu obnażenia kłamstwa. Od ankiety do przesłuchania – diagnoza sytuacji człowieka lat 70. i życia społecznego. Postawa niezgody na świat.</p> <p>Skuteczność języka w wyrażaniu prawdy.</p> <p>Adam Zagajewski Wiersze z tomu poetyckiego „Komu nikat”:</p> <p>„W pierwszej osobie liczby mnogiej”</p> <p>Rozdział IX</p> <p>W poszukiwaniu świata wartości</p> <p>Od destrukcji świata ku wartościom głoszonym przez Leopolda Staffa.</p> <p>L. Staff „Mitologia”</p> <p>“Rzut w przyszłość”</p> <p>Leopold Staff jako poeta czterech epok. Destrukcja świata wartości ukazana poprzez zagładę natury. Dialog Staffa z przesłaniami wcześniejszych wierszy (np. „Przedśpiew”). Powrót postawy</p>	<p>Porównuje wiersz z innym manifestem pokoleniowym.</p> <p>Dokonuje parafrazy wiersza.</p> <p>Wskazuje językowe sposoby demaskowania zakłamaniej rzeczywistości (np. wykorzystywanie stylu publicystycznego, frazeologizmów).</p> <p>Wyszukuje elementy publicystyki w poezji.</p> <p>Określa tematykę wierszy.</p> <p>Analizuje problematykę utworów w porównaniu z utworami Stanisława Barańczaka.</p> <p>Rozpoznaje w wierszu nawiązania do mitologii i tradycji literackiej.</p> <p>Komentuje przesłanie sonetu.</p> <p>Dokonuje syntezy literackiej, redagując konspekt dotyczący ewolucji postawy Leopolda Staffa i poetyki utworów w różnych okresach.</p>	<p>Rozumienie czytanych tekstów na poziomie dosłownym, metaforycznym, symbolicznym</p> <p>Pogłębianie refleksji o etycznej wartości użycia języka w zakresie analizy i interpretacji tekstów kultury.</p> <p>Budowanie poczucia wartości i tworzenie systemu wartości, kształcenie potrzeby dążenia do własnego rozwoju osobowego.</p> <p>Dyskutuje o przeczytanych utworach, prezentując swoje zdanie na ich temat, poszukuje argumentów dla jego obrony.</p>
----------------	---	---	--

<p>opartej na ideach humanistycznych i chrześcijańskich.</p> <p>Zadania poezji według Czesława Miłosza.</p> <p>Czesław Miłosz „Przedmowa” “<i>Campo di Fiori</i>”</p> <p>Rola poezji ocalenia wartości, wywoływanie buntu przeciw przemocy, obojętności, złu, kształtowanie postaw moralnych.</p> <p>Miłość do ludzi i świata w poezji ks. Jana Twardowskiego.</p> <p>„<i>Stwarzal</i>” „<i>Wierzę</i>” „<i>Ostrobramska</i>” „<i>Na wsi</i>” „<i>Mrówko, ważko, biedronko</i>”</p> <p>Poezja ks. Jana Twardowskiego najwybitniejszą realizacją współczesnej liryki religijnej. Afirmacja świata w jego pięknie i różnorodności. Konkretny wiejski ślad obecności Boga i źródłem pewnej wiary człowieka. Miłość do ludzi wyrażona współczuciem dla cierpienia, zrozumienia dla słabości i grzechu. Rozważania na temat: czego lęka się współczesny człowiek?</p> <p>Mądrość życia według Wisławy Szymborskiej.</p> <p>„<i>Rehabilitacja</i>” „<i>W rzece Heraklita</i>”</p>	<p>Notuje cytaty o charakterze „skrzydlatych słów”.</p> <p>Objaśnia klasycyzm Czesława Miłosza jako rodzaj światopoglądu.</p> <p>Zapisuje refleksje wynikające z wierszy, grupując je wokół słów: człowiek, świat, Bóg, wiara.</p> <p>Wskazuje związki nauki księdza z postawą franciszkańską.</p> <p>Wskazuje charakterystyczne cechy stylu poety, np. aforystyczność, humor obok liryzmu, kolokwialne frazeologizmy.</p> <p>Interpretuje fragmenty utworów i określa ich przesłanie.</p> <p>Czyta utwory ks. Jana Twardowskiego, analizuje je, znajduje mądrości życiowe.</p> <p>Analizuje i interpretuje wiersze, formułując refleksje dotyczące postawy człowieka wobec czasu, praw historii, losu i przeznaczenia, śmierci.</p>	<p>Doskonalenie umiejętności analizy, interpretacji i wartościowania tekstów (literatury i kultury).</p> <p>Rozumie sens czytanych przez siebie tekstów, rozpoznaje różne ich gatunki.</p> <p>Dyskutuje o konflikcie wartości, rozumie ich źródła i wskazuje sposoby ich przedstawiania w literaturze.</p> <p>Poznaje świat różnych kręgów tradycji – polskiej, europejskiej, światowej;</p>
---	---	--

<p>Sylwetka nobilistki. Różne formy literackie twórczości, np. „lepiej”. Rozrachunek ze stalinizmem, z własną naiwnością i lekkomyślnością. Rehabilitacja zmarłych i siebie samej. Sytuacja człowieka wobec przemijania, paradoksy ludzkiego życia, niepojętność istnienia.</p> <p>Liryzm poematu wyrazem pogodzenia się poety ze światem.</p> <p>Julian Tuwim</p> <p>„Kwiaty polskie”</p> <p>Refleksja nad fenomenem życia w powojennej twórczości</p> <p>Mieczysława Jasturna</p> <p>„Poeta”</p> <p>Rozdział X</p> <p>Człowiek w świecie zła i absurdu</p> <p>Zło nigdy nie umiera.</p> <p>Wojciech Żukrowski</p> <p>„Lotna” (fragment)</p> <p>Tematyka wojenna, utwór pełen doznań, bogactwa barw i kształtów.</p>	<p>Samodzielnie odczytuje przemówienie sztokholmskie nobilistki.</p> <p>Interpretuje wybrane fragmenty poematu, zaznacza fabułę utworu, podkreśla jego liryzm.</p> <p>Analizuje treść wiersza.</p> <p>Określa poezję Mieczysława Jasturna jako rodzaj hymnu na cześć wiecznej, heraklitejskiej zmienności.</p> <p>Prace twórcze</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rozprawka na temat: „<i>Pesymistyczna wizja ludzkiej kondycji jest właściwa XX wiekowi</i>”. 2. Miłość do ludzi wyrażona w poezji ks. Jana Twardowskiego <p>Pracuje z tekstem lektury, stawiając tezy interpretacyjne i dokumentując je cytatami.</p>	<p>Analizuje rozpoznawane środki językowe, stylistyczne i kompozycyjne i określa ich funkcje.</p> <p>Inspirowanie refleksji o szczególnie istotnych problemach świata, człowieka, cywilizacji, kultury.</p> <p>Przyroda i sztuka jako źródło przeżyć i możliwości ucieczki od świata.</p> <p>Dostrzeganie w nowelach wartości ważnych dla kształtowania swojej postawy wobec świata.</p>
---	---	--

<p>Aktywna postawa człowieka w walce ze złem. Nawiązanie do literatury światowej.</p> <p>Albert Camus „Dżuma”</p> <p>Reprodukcja: „Dżuma” A. Böcklina</p> <p>Powieść jako kronika zarazy: przebieg epidemii, obraz miasta w uścisku dżumy, zachowanie zbiorowości. Postawy moralne jednostek w sytuacji zagrożenia – bohaterowie jako rzecznicy tez Portrety ludzi „zadżumionych”, postawy bohaterów wobec zła.</p> <p>Laicki humanizm. A. Camus wobec egzystencjalistów. Przesłanie powieści i „Mitu o Syzyfie”. Paraboliczne sensory.</p> <p>Rozdział XI</p> <p>Świadectwo upadku W chaosie norm, zasad i wzorów.</p> <p>Tadeusz Różewicz „Spadanie, czyli o elementach ...”</p> <p>Moralna i egzystencjalna tragedia człowieka XX wieku tematem twórczości T. Różewicza. Przemiany obyczajowości i poczucia moralności – zestawienie przeszłości i współczesności.</p>	<p>Porównuje portrety lekarzy w poznanych utworach.</p> <p>Analizuje motywy działania bohaterów techniką drzewka decyzyjnego.</p> <p>Redaguje tematyczny katalog cytatów z powieści.</p> <p>Wyjaśnia wykładniki konstrukcji parabolicznej.</p> <p>Wybrany cytat czyni mottem refleksji na temat zła w świecie.</p> <p>Praca twórcza „Dżuma” – motto, tytuł, forma i przesłanie powieści.</p> <p>Wypisuje frazeologizmy określające sytuację współczesnego człowieka.</p> <p>Rozszyfrowuje aluzje, cytaty.</p> <p>Interpretuje tytuł i puentę utworu.</p> <p>Szuka kontekstu literackiego dla utworu, porównuje sposób prezentacji idei.</p>	<p>Kształcenie umiejętności gromadzenia argumentów i precyzowania własnych poglądów.</p> <p>Poznanie różnych opinii na temat sztuki współczesnej i swobody artystycznej wypowiedzi poszukiwanie odpowiedzi na pytania, czego dzisiaj oczekujemy od artysty i czy artysta powinien się cieszyć całkowitą swobodą wypowiedzi.</p> <p>Budowanie systemu aksjologicznego dostrzeganie różnych możliwości interpretacji tekstu</p> <p>Dostrzeganie różnych możliwości odczytania symbolu zawartego w utworze poetyckim</p>
--	--	---

<p>Swobodne nawiązanie do wielu tekstów kultury. Opozycja pionu i poziomu znakiem kompletnego rozpadu norm, wzorów, zasad we wszystkich dziedzinach życia w przeciwieństwie do jednoznacznego upadku moralnego w przeszłości.</p> <p>Człowiek schwytyany w sieć.</p> <p>Stanisław Lem „<i>Bomba megabitowa</i>”</p> <p>Fascynacja technicznymi możliwościami cywilizacji, ale niepokój o stan psychiczny i moralny człowieka w twórczości S. Lema. Nieufność wobec kierunków rozwoju cywilizacji.</p> <p>Sceptycyzm S. Lema wobec Internetu. Idea „Arki Noego Internetu”</p> <p>Symboliczne miejsce.</p> <p>Tadeusz Konwicki „<i>Mała apokalipsa</i>”</p> <p>Warszawa jako miejsce metaforyczne – jej elementy nabierają znaczenia symboli. Miejsce, w którym nastąpi apokalipsa, wszystko ulegnie dekonstrukcji, co zobrazuje upadek ustroju.</p>	<p>Komentuje ideę wybranego utworu</p> <p>Precyzuje i hierarchizuje argumenty przeciw Internetowi przedstawione przez Stanisława Lema.</p> <p>Formuluje kontrargumenty.</p> <p>Określa termin: science fiction</p> <p>Określa termin „<i>apokalipsa</i>”</p> <p>Opisuje głównego bohatera i jego los życiowy.</p> <p>Wypowiada się na temat wymiaru politycznego i filozoficznego powieści.</p> <p>Wyszukuje cytaty potwierdzające filozoficzny, etyczny i polityczny wymiar powieści.</p> <p>Praca twórcza 1. Kryzys wartości i jego źródła w „<i>Małej apokalipsie</i>”.</p>	<p>Kształcenie umiejętności odczytywania ogólnego sensu utworu literackiego oraz dostrzegania i rozumienia uniwersalnych wartości zawartych w dziełach literackich.</p> <p>Kształcenie umiejętności gromadzenia argumentów i precyzowania własnych poglądów.</p> <p>Odkrywanie w dziełach kultury uniwersalnych wartości etycznych i estetycznych.</p> <p>Dostrzeganie różnych możliwości odczytania symbolu zawartego w utworze.</p>
--	---	---

Literatura do opanowania pamięciowego

Jan Kasprówic — „*Księga ubogich*” (fragment)

Julian Tuwim — „*Sitowie*”

Kazimierz Wierzyński — „*Skok o tycze*”

Jarosław Iwaszkiewicz — „*Pozdrowienie*”

Antoni Słonimski — „*Smutno mi, Boże*”

Kazimiera Iłakowiczówna — „*Pejzaż*”

Bolesław Leśmian — „*Dusiołek*”

Dowolny utwór o większym rozmiarze.

K. Wierzyński — „*Manifest szalony*”

W. Broniewski — „*Poezja*”

W. Szymborska — „*Rehabilitacja*”

L. Staff — „*Rzut w przyszłość*”

K. I. Gałczyński — „*Ulica Towarowa*”

T. Różewicz — „*Lament*”

J. Twardowski — „*Wierzę*”

Literatura uzupełniająca

(utwory przeznaczone dla samodzielnego czytania przez uczniów)

Z. Przesmycki — „*Maurycy Maeterlinck i jego stanowisko ...*”

H. Hutnikiewicz — „*Główne motywy i wątki sztuki*”

S. Przybyszewski — „*Confitor*” (fragment)

A. Górski — „*Młoda Polska*” (fragment)

T. Żeleński — „*O bardzo niegrzecznej literaturze*”

W. Bernet — „*Próchno*”

Ch. Baudelaire — „*Do czytelnika*”, „*Albatros*”, „*Padlina*”

K. Przerwa-Tetmajer — „*Koniec wieku XIX*”, „*Nie wierzę w nic*”,

„*Evviva Varte*”, „*Melodia mgieł nocnych*”, „*Hymn do Nirwany*”,

„*Ja, kiedy usta ...*”

S. Korab-Brzozowski — „*O, przyjdź*”

A. Watt — „*Żywoty*”

T. Peiper — „*Punkt wyjścia*“

J. Przyboś — „*Echo*”, „*Odjazd*”, „*Notre Dame*”

J. Tuwim — „*Do krytyków*”, „*Kartka z dziejów ludzkości*”, „*Ranyjulek*”, „*Sitowie*”, „*Bal w operze*”

K. Wierzyński — „*Manifest szalony*”, „*Ojczyzna chochołów*”, „*Skok o tycze*”

J. Kasprów — „*Krzak dzikiej róży w Ciemnych Smreczynach*; „*Księga ubogich*”

L. Staff — „*Kowal*”, „*Życie bez zdarzeń*”, „*Przedśpiew*”, „*Ars poetica*”

J. Conrad — „*Lord Jim*”

J.K. Haysmans — „*Na wspak*”

S. Żeromski — „*Rozdziobią nas kruki, wrony*”, „*Wierna rzeka*”, „*Ludzie bez domni*”, „*Przedwiośnie*” S. Wyspiański — „*Wesele*”

G. Zapolska — „*Moralność pani Dulskiej*”

F. T. Marinetti — „*Manifest futuryzmu*”

M. Proust — „*W poszukiwaniu straconego czasu*”

S. Młodożeniec — „*XX wiek*”

B. Jasiński — „*Zmęczył mnie język*”, „*But w butonierce*”, „*Manifest w sprawie poezji futurystycznej*”

J. Lechoń — „*Pytasz, co w moim życiu ...*”, „*Toast*”

A. Słonimski — „*Białe noce*”, „*Smutno mi Boże*”

J. Iwaszkiewicz — „*Erotyk*”, „*Do przyjaciela*”, „*Panny z Wilka*”, „*Brzezina*”

K. Iłakowiczówna — „*Nieświęta męka*”, „*Powrót*”

J. Liebert — „*Druga ojczyzna*”, „*Jeździec*”, „*Na lipę czarnoleską*”

M. Pawlikowska-Jasnorzevska — „*Gwiazdy spadające*”, „*Miłość*”, „*Morze i niebo*”

W. Broniewski — „*Ulica Miła*”, „*Poezja*”, „*Ja i wiersze*”

B. Leśmian — „*Dziewczyzna*”, „*Po ciemku*”, „*Romans*”, „*Śnigrobek*”, „*Gdy domdlewasz ...*”, „*Usta i oczy*”, „*Zielona godzina*”

M. Dąbrowska — „*Noce i dnie*”, „*Ludzie stamtąd*”

Z. Nałkowska — „*Granica*”

W. Gombrowicz — „*Ferdydurke*”

B. Schulz — „*Sklepy cynamonowe*”

J. Czechowicz — „*Na wsi*”, „*Pieśń*”, „*Żal*”, „*Modlitwa żałobna*”

Cz. Miłosz — „*Obłoki*”

K.I. Gałczyński — „*Ulica Towarowa*”

J. Szaniawski — „*Żeglarz*”

S.I. Witkiewicz — „*Szewcy*”

K. K. Baczyński — „*Pokolenie*”, „*Pokolenie*”, „*Historia*”

T. Gajcy — „*Wczorajszemu*”, „*Do potomnego*”, „*Już nie potrzebujemy*”

T. Borowski — „*Pieśń*”, „*Pożegnanie z Marią*”

W. Bojarski — „*O nową postawę człowieka tworzącego*”

J. Iwaszkiewicz — „*Młyn nad Lutynią*”

St. I. Witkiewicz — „*Pożegnanie jesieni*” (fragmenty)

Z. Herbert — „*Dlaczego klasycy*”, „*Przesłanie Pana Cogito*”, „*Tren Fortynbra sa*”, „*Do Marka Aurelego*”, „*Rozważania o problemie narodu*”, „*Prolog*”, „*Homilia*”

M. Białoszewski — „*Filozofia Wołomina*”, „*Szare eminencje zachwytu*”, „*Sztuki piękne mojego pokoju*”, „*Pamiętnik z powstania warszawskiego*”

S. Grochowiak — „*Święty Szymon*”, „*Płonąca żyrafa*”, „*Objawienie świętego Jana*”

A. Bursy — „*Fiński nóż*”, „*Dyskurs z poetą*”

M. Hłasko — „*Pierwszy krok w chmurach*”

E. Lipska — „*My*”, „*Egzamin*”

S. Barańczak — „*Spójrzmy prawdzie w oczy*”, „*Wypełnić czytelnie pismem*”, „*Co dziś rzucili*”

T. Różewicz — „*Widziałem cudowne monstrum*”, „*Ocalony*”, „*Świadkowie, albo nasza mała stabilizacja*”, „*Lament*”, „*Kartoteka*”, „*Spadanie, czyli o elementach ...*”

S. Lem — „*Bomba megabitowa*”, „*Solaris*”

Z. Nałkowska — „*Medaliony*”

G. Herling-Grudziński — „*Inny świat*”

J. Andrzejewski — „*Popiół i diament*”

H. Krall — „*Zdążyć przed Bogiem*”

A. Słonimski — „*Elegia miasteczek żydowskich*”

J. Tuwim — „*My, Żydzi polscy*”, „*Żydek*”, „*Kwiaty polskie*”

L. Staff — „*Mitologia*”, „*Rzut w przyszłość*”

Cz. Miłosz — „*Przedmowa*”, „*Campo di Fiori*”

J. Twardowski — „*Stwarzal*”, „*Ostrobramska*”, „*Na wsi*”, „*Mrówko, ważko, biedronko*”,
„*Wierzę*”
W. Szymborska — „*W rzece Heraklita*”, „*Schylek wieku*”
A. Camus — „*Dżuma*”
G. Orwell — „*Rok 1984*”
S. Mrożek — „*Tango*”
T. Konwicki — „*Mała apokalipsa*”
K. Wojtyła — *wybrane utwory*
J.P. Sartre — „*Muchy*”
W. Żukrowski — „*Lotna*”
A. Zagajewski — „*W pierwszej osobie liczby mnogiej*”

Reprodukcje

W. Podkowiński — „*W ogrodzie*”
E. Munch — „*Dziewczęta na moście*”
C. Monet — „*Impresja wschodzącego słońca*”,
A. Renoir — „*Śniadanie wioślarzy*” C. Pissaro —
„*Bulwar Montmartre*” A. Böcklin — „*Wyspa umarłych*”
G. Klimt — „*Pocałunek*”, „*Judyta*”, „*Salome*”
J. Pankiewicz — „*Targ na kwiaty w Paryżu*”
J. Malczewski — „*Melancholia*”, „*Śmierć*”, „*Błędne koło*”
E. Okuń — „*Grajek (Filistrzy)*”, „*My i wojna*”
P. Picasso — „*Panny z Avignon*” M. Chagall — „*Nad Witebskiem*”
S. Dali — „*Płonąca żyrafa*”
M. Duchamp — „*Akt schodzący po schodach*”
M. Ernst — „*Słoń Celebes*” R. Magritte —
„*Terapeuta*” F. Picabio — „*Hera*”
I. Tanguy — „*Strach*”
K. Kobro-Strzemińska — „*Kompozycja przestrzenna*”
B.W. Linke — „*Morze w krwi*”, „*Autobus*”
M. Jaremianki — „*Wyrazy*”
S. Dali — „*Płonąca żyrafa*”

B.W. Linkego — „*Domy żołnierze*”

M. Chagalla — „*Spacer*”

A. Böcklina — „*Dżuma*”

Filmy:

Reż. A. Wajda — „*Ziemia obiecana*”, „*Panny z Wilka*”

Reż. T. Chmielewski — „*Wierna rzeka*”

Podstawowe rodzaje ustnych i pisemnych prac z literatury w 11 klasie

Wyraźne czytanie utworów literackich.

Ułożenie planu swojej ustnej i pisemnej wypowiedzi.

Komentowanie urywków z utworów literackich.

Ustne i pisemne wypracowanie-rozważanie charakteru problemowego (w tym indywidualna, porównawcza i grupowa charakterystyka) na podstawie przerobionego utworu literackiego, a także wypracowanie-rozważanie charakteru publicystycznego.

Udział w dialogu podczas analizowania utworu literackiego. Plan i tezy artykułu krytyki literackiej.

Odczyt, sprawozdanie, projekt i referat na temat literacki (na podstawie jednego lub wielu źródeł).

Recenzja na przeczytaną książkę, na film, program telewizyjny, spektakl (z motywacją swojego stosunku do bohaterów i wydarzeń w utworze).

Podstawowe wymagania dotyczące wiedzy i umiejętności uczniów 11 klasy

Uczniowie powinni znać:

- biografie znamienitych pisarzy, treść utworów literackich;
- wyróżniki dzieła literackiego;
- estetyczne, ogólnoludzkie i historyczne znaczenie literackich utworów;

- tytuły i autorów najważniejszych utworów klasyki polskiej wskazanych w wykazie lektur;
- ramy czasowe epok i dostrzegać związek między nimi a wydarzeniami historycznymi, literackimi, przełomami światopoglądowymi;
- charakterystyczne literackie osobliwości przerabianych utworów;
- terminy literackie zawarte w programie;
- rodzaje i gatunki literackie.

Uczeń powinien umieć:

wykazać się znajomością i rozumieniem teksów literackich poznanych w szkole:

- odróżniać tekst literatury pięknej od innego rodzaju piśmiennictwa,
- opisać elementy świata przedstawionego,
- streszczać główne wątki,
- charakteryzować głównych bohaterów,
- określać tematykę utworu i odnajdywać główną ideę,
- analizować tekst w celu wyjaśnienia funkcji środków językowych,
- rozpoznawać i odróżniać sensy dosłowne i metaforyczne,
- interpretować utwór w kontekście dla niego najważniejszym,
- wskazać nawiązania do tradycji literackiej,
- wskazać przykłady związków literatury z innymi sztukami,
- odnaleźć w tekście wartości ogólnoludzkie,
- wskazać charakterystyczne cechy języka poszczególnych społecznych środków przekazu,
- dostrzegać związki między poznanymi tekstami kultury a światopoglądem, filozofią, kulturą, sztuką epok literackich,
- objaśniać tło epoki, wskazując najważniejsze wydarzenia,
- wyjaśniać podstawowe pojęcia związane ze światopoglądem epok,
- wymieniać prądy literackie i wyjaśniać ich nazwy,
- wskazać nurty filozoficzne i ich przedstawicieli,
- odnaleźć hasła i ideały epoki w tekstach literackich i wymienić gatunki literackie typowe dla danej epoki,
- dostrzec charakterystyczne motywy literackie i tematy (miłości, domu, rodziny, śmierci, wędrówki),
- scharakteryzować wzorce osobowe bądź typowe cechy bohatera,

— rozpoznawać style w sztuce;

Do umiejętności uczniów również włączamy:

— komentowanie tekstu poznanego utworu,

— samodzielną analizę i ocenę literackich utworów,

— interpretację wybranego literackiego tekstu lub niewielkiego po objętości utworu,

— określenie roli systemu obrazów, fabuły, kompozycji, gatunkowych osobliwości, ekspresji i środków wyrazu,

— wyjaśnienie autorskiego stosunku do przedstawionej treści utworu,

— porównanie różnych punktów widzenia podczas polemiki i zdolność udowadniania swojego punktu widzenia (prowadzenie dialogu),

— porównanie literackich utworów z różnymi rodzajami sztuki,

— wyraźne czytanie literackich utworów, w tym opanowanie na pamięć,

— przygotowanie referatów, projektów i odczytów na literacki temat.